

VAD-Leerlingenbevraging

In het kader van een drugbeleid op school

Syntheserapport schooljaar 2023-2024

VAD

Colofon

Auteur

Johan Rosiers, stafmedewerker VAD

Redactie

Ellen Coghe, stafmedewerker VAD

Hanna Peeters, stafmedewerker VAD

Katleen Peleman, directeur VAD

Joris Van Damme, stafmedewerker VAD

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Hendrik Peuskens, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

© 2025

VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs

Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

T 02 423 03 33 | vad@vad.be | www.vad.be

Ondernemingsnummer: 0424.327.587.

RPR Brussel

Het gebruik van (delen van) deze publicatie is toegestaan mits behoud van visie en doelstellingen van de publicatie, mits duidelijke bronvermelding en mits er geen financiële winst mee beoogd wordt.

Overzicht belangrijkste resultaten

- De resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op een representatieve steekproef die gebaseerd is op de antwoorden van meer dan 50.000 leerlingen van 12 tot 18 jaar, uit zowel de A-stroom als de B-stroom (1e graad) en ASO, BSO en TSO (2e en 3e graad) (betrouwbaarheidsinterval: 1,5% bij betrouwbaarheidsniveau 99%).

TABAK EN VAPEN

- 18% van de leerlingen heeft ooit tabaksproducten gerookt, 15% deed dit het afgelopen jaar en 4% minstens 1 keer per week. 55% van de leerlingen die recent rookten, rookt gemiddeld minder dan 1 sigaret per dag.
- In vergelijking met tien schooljaren eerder dalen zowel het ooitgebruik (30%→18%) als het laatstejaarsgebruik (19%→15%) en het regelmatige gebruik (10%→4%). De recente dalingen zijn uitgesproken en voordien.
- Tussen 2012-2013 en 2023-2024 steeg de gemiddelde beginleeftijd van 14,5 jaar naar 15,2 jaar.
- Na de wetsverandering voor de verkoop van tabaksproducten in 2019 kennen nu 9 op de 10 leerlingen de geldende wetgeving, een duidelijke stijging in vergelijking met de periode voor de wetwijziging.
- De perceptie dat tabaksproducten gemakkelijk verkrijgbaar zijn, daalde tussen 2012-2013 en 2023-2024 bijna even sterk bij min-16-jarigen als bij 16-plussers. Opvallend is dat die daling sinds 2016-2017 sterker is bij de oudste groep. Toch denkt nog een derde van de min-16-jarigen gemakkelijk aan tabak te geraken.
- 29% heeft ooit e-sigaretten gebruikt, 24% heeft dit het voorgaande jaar gedaan en 9% deed dit minstens 1 keer per week. Het aandeel van regelmatig gebruik ligt ondertussen meer dan vier keer hoger dan in 2018-2019.
- Zowel bij tabak als bij e-sigaretten neemt het gebruik toe met de leeftijd. Het gebruik verschilt weinig tussen jongens en meisjes, maar is hoger in de B-stroom dan in de A-stroom (1e graad) en in het BSO en het TSO dan in het ASO (2e en 3e graad).

ALCOHOL

- 48% van de leerlingen heeft ooit alcohol gedronken, 43% deed dat het voorgaande jaar en 10% minstens 1 keer per week.
- Tussen 2012-2013 en 2023-2024 is de gemiddelde beginleeftijd gestegen van 14,0 jaar naar 14,8 jaar.
- Prevalentie en frequentie van alcoholgebruik zijn tussen 2012-2013 en 2023-2024 duidelijk gedaald: het ooitgebruik daalde van 66% naar 48%, het laatstejaarsgebruik van 56% naar 43% en het regelmatig gebruik van 17% naar 10%.
- Toch kent niet alles een even positieve evolutie: risicovolle vormen van alcoholgebruik zoals dronkenschap in het voorgaande jaar (25%→22%) of regelmatig dronkenschap (2%→2%) bleven vrijwel gelijk.
- Risicovolle drankpatronen zijn duidelijk aanwezig:
 - 22% van de leerlingen voelde zich in het voorgaande jaar minstens 1 keer dronken.
 - 24% heeft in de laatste 12 maanden minstens 1 keer aan bingedrinken gedaan.
- Alle vormen van alcohol drinken en risicovol drinken nemen toe met de leeftijd. In de 2e en 3e graad ligt het gebruik het hoogst in het TSO.
- De tijd dat jongens hoger scoorden dan meisjes in ooitgebruik en laatstejaarsgebruik van alcohol en in excessiever alcoholgebruik, zoals dronkenschap en bingedrinken, lijkt voorbij. Enkel regelmatig alcohol drinken en regelmatig dronken zijn komen nog iets vaker voor bij jongens.
- De wetgeving over het verkopen, schenken en aanbieden van alcoholische dranken is goed gekend, zelfs op jonge leeftijd: 97% van de min-16-jarigen kent de wetgeving voor alle alcoholische dranken en 88% kent die voor sterkedrank. Het wettelijk verbod werd in het voorgaande decennium steeds belangrijker als motief om geen alcohol te drinken (van 49% in 2012-2013 naar 60% in 2023-2024).

- Ondanks de wettelijke beperkingen blijft de subjectieve beschikbaarheid van alcohol hoog. Zo denkt 45% van de min-16-jarigen makkelijk aan bier of wijn te geraken.

MEDICATIE

- Slaap- en kalmeringsmiddelen worden het meest gebruikt: 17% ooitgebruik en 9% laatstejaarsgebruik. Voor ADHD-medicatie is dat respectievelijk 7% en 6% en voor opwekkende medicatie respectievelijk 5% en 3%.
- Het ooitgebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen steeg tussen 2012-2013 en 2023-2024 van 12% naar 17%.
- Meisjes gebruiken vaker slaap- en kalmeringsmiddelen en opwekkende medicatie, jongens meer ADHD-medicatie.
- Tussen de onderwijsvormen zijn de verschillen beperkt, maar het medicatiegebruik ligt wel het hoogst in het BSO.

CANNABIS

- Tussen 2012-2013 en 2023-2024 daalde zowel het ooitgebruik (17%→8%), als het laatstejaarsgebruik (11%→6%) en het regelmatig gebruik (2%→1%). De duidelijke dalingen na 2018-2019 vallen samen met de duidelijk geringere subjectieve beschikbaarheid van cannabis in datzelfde tijdsframe.
- Cannabisgebruik stijgt met de leeftijd. In de oudste groep (17-18 jaar) gaat het om 21% ooitgebruik, 13% laatstejaarsgebruik en 3% regelmatig gebruik.
- Het gebruik van cannabis is iets sterker een jongenszaak en wordt meer gedaan door leerlingen uit het BSO.
- Ondanks de dalende tendensen in gebruik en beschikbaarheid is de aanwezigheid en de aanvaarding in de leefwereld van de jongeren nog vrij groot: 18% van de leerlingen geeft aan makkelijk aan cannabis te geraken (bij 17-18-jarigen 36%), 23% heeft minstens 1 vriend die cannabis gebruikt (bij 17-18-jarigen 43%) en het aandeel leerlingen dat bij het proberen van cannabis van vrienden een goedkeurende reactie verwacht, is sinds 2012-2013 ook niet gezakt (6%→7%).

ANDERE ILLEGALE DRUGS

- Gebruik van andere illegale drugs dan cannabis is zeer uitzonderlijk, met voor alle middelen (xtc, amfetamines, hallucinerende middelen en cocaïne) een ooitgebruik tussen 0,3% en 1,2% en een laatstejaarsgebruik van 0,6% of lager.
- Lachgas komt uit op een ooitgebruik van 4% en een laatstejaarsgebruik van 1%.

GOKKEN

- Hoewel de wetgeving op het moment van de afname van de enquête gokken onder 18 jaar verbodt en 77% van de leerlingen de wetgeving op gokspelen kent, zijn er opvallend veel leerlingen die voor geld spelen, zelfs op jonge leeftijd.
- Spelen van de Nationale Loterij zijn het populairst: 26% speelde ooit op krasbiljetten en 9% deed dit het voorgaande jaar, voor de lotto is dat 16% en 5%.
- Sportwedenschappen zijn de meest frequente gokvorm, maar slechts 1% gokt er wekelijks op.
- Pokeren voor geld komt minder voor dan in 2013-2014, voor de andere gokvormen zijn er weinig veranderingen tussen toen en nu.
- Bij gokken op spelen van de Nationale Loterij zijn er nauwelijks verschillen tussen jongens en meisjes. De andere gokvormen worden meer door jongens gespeeld.
- Opvallend: krasbiljetten en lotto worden even vaak gespeeld door 12- tot 14-jarigen als door oudere leerlingen.

GAMEN

- 26% van de leerlingen gamet minstens 7 uur per week, 14% doet dit minstens 14 uur per week.
- Jongens gamen duidelijk meer.
- 9% vertoont signalen van mogelijk risicovol of problematisch gamen (negatieve impact van gamen op het sociaal functioneren, zoals het niet nakomen van schoolverplichtingen). Hoe meer tijd een leerling gamet, hoe groter de kans op risicovol gamen.
- Het aandeel leerlingen met risicovol gamegedrag is het hoogst in de jongste leeftijdsgroep, in de B-stroom en in het BSO.

SOCIALE MEDIA

- 39% van de leerlingen besteedt meer dan 14 uur per week aan sociale media. 22% doet dit meer dan 21 uur per week.
- Meisjes besteden meer tijd aan sociale media: 26% van de meisjes doet dit gemiddeld meer dan 3 uur per dag, bij de jongens is dat 19%.
- Oudere leerlingen besteden meer tijd aan sociale media dan de jongste leerlingen.

Inhoud

Overzicht belangrijkste resultaten.....	3
Inhoud.....	6
Inleiding.....	8
Methode	9
Procedure	9
Naleving privacywetgeving	9
Vragenlijst	10
Steekproef.....	10
Dataverwerking en statistische analyse	11
Aanvullende opmerkingen.....	11
Tabak	13
Prevalentie en frequentie van tabak	13
Leeftijd	14
Jongens-meisjes.....	15
Onderwijsvormen.....	15
Evoluties in de prevalentie van tabak	16
Tabaksgebruik en de wetgeving	19
Prevalentie naar wettelijke leeftijd.....	19
Kennis van de wetgeving	19
Tabak in de leefwereld van jongeren	19
E-sigaretten.....	21
Prevalentie en frequentie van e-sigaretten	21
Leeftijd	22
Jongens-meisjes.....	25
Onderwijsvormen.....	26
Nicotinezakjes	28
Prevalentie en frequentie van nicotinezakjes	28
Leeftijd	28
Jongens-meisjes.....	29
Onderwijsvormen.....	29
Totale gebruik van nicotineproducten	30
Situering	30
Prevalentie van geïnhaleerde nicotineproducten	31
Evoluties in de prevalentie van geïnhaleerde nicotineproducten	33
Alcohol	35
Prevalentie en frequentie van alcohol	35
Leeftijd	36
Jongens-meisjes.....	37
Onderwijsvormen.....	38

Evoluties in alcoholgebruik.....	39
Alcohol in de belevingswereld van jongeren	44
Motieven om al dan niet alcohol te drinken	44
Negatieve ervaringen na het drinken van alcohol.....	46
Alcohol in de vriendenkring	46
Alcohol, de wetgeving en de grenzen voor verantwoordelijk gebruik	47
Alcoholgebruik bij jongeren onder de 16 jaar	47
Alcoholgebruik bij leerlingen jonger en ouder dan 18 jaar	48
Beschikbaarheid van alcohol.....	48
Kennis van de wetgeving	49
Psychoactieve medicatie	50
Prevalentie en frequentie van psychoactieve medicatie.....	50
Evoluties in psychoactieve medicatie.....	51
Cannabis.....	54
Prevalentie en frequentie van cannabis.....	54
Leeftijd	54
Jongens-meisjes.....	55
Onderwijsvormen.....	55
Evoluties in het cannabisgebruik.....	56
Cannabis in de belevingswereld van jongeren.....	59
Motieven om al dan niet cannabis te gebruiken	59
Subjectieve beschikbaarheid van cannabis.....	61
Kennis van de wetgeving	61
Cannabis in de vriendenkring.....	62
Andere illegale drugs en lachgas	65
Prevalentie en frequentie van andere illegale drugs dan cannabis	65
Evoluties in prevalentie van andere illegale drugs	66
Andere illegale drugs in de leefwereld van jongeren.....	67
Prevalentie en frequentie van lachgas	68
Leeftijd	68
Jongens-meisjes.....	68
Onderwijsvormen.....	69
Gokken	70
Prevalentie en frequentie van gokken.....	70
Evoluties in prevalentie van gokvormen.....	72
Kennis van de wetgeving over gokken.....	72
Gamen	73
Prevalentie en frequentie van gamen	73
Indicaties voor risicovol en problematisch gamen	73
Evoluties in mogelijk risicovol en problematisch gamen	75
Sociale media	76

Inleiding

Bij jongeren leeft vaak het idee dat de meeste leeftijdsgenoten roken, vaperen, drinken, blowen of gokken. Ook gamen en sociale media maken duidelijk deel uit van hun leefwereld. Spectaculaire berichten in de pers versterken het gevoel dat veel jongeren middelen gebruiken of problematisch omgaan met deze zaken. Deze berichten beïnvloeden de perceptie van de sociale norm, maar stroken vaak niet met de werkelijkheid. Een representatief onderzoek naar deze en andere gedragingen kan die perceptie corrigeren.

De resultaten van de leerlingenbevraging geven een objectief beeld over of leerlingen in het Nederlandstalig secundair onderwijs echt veel roken, vaperen, drinken, blowen, gokken en gamen of niet. Of klopt het 'generatiedenken' en zijn jongeren van Generatie Z inderdaad volwassener dan hun voorgangers? Houden ze graag de touwtjes stevig in handen en vertaalt die controledrang zich ook in hun gedrag rond roken, vaperen, drinken, medicatiegebruik, druggebruik, gokken, gamen en sociale media?

Dankzij de jaarlijkse VAD-leerlingenbevraging weten we sinds schooljaar 1998-1999 het fijne van het middelengebruik van onze leerlingen en kunnen we ook dit jaar weer een antwoord bieden op bovenstaande vragen en trends doorheen de tijd zichtbaar maken. Op basis van onze representatieve steekproef weten we binnen welke proporties en hoe vaak Vlaamse scholieren verschillende middelen gebruiken, gokken en tijd achter schermpjes vullen.

Weten of en wat onze leerlingen gebruiken is van belang om preventief te werken naar jongeren. Door de VAD-leerlingenbevraging krijgen scholen bijkomende handvatten om hun Drugbeleid op School (DOS) verder uit te bouwen. De bevraging geeft de deelnemende scholen zicht op het middelengebruik van de leerlingen (frequentie en hoeveelheid, motieven, houding van vrienden, beschikbaarheid van illegale drugs ...) en op mogelijke aanknopingspunten met het preventiebeleid op school. Het onderzoek peilt naar het gebruik van tabak, e-sigaretten, alcohol, cannabis, andere illegale drugs en psychoactieve medicatie, maar ook naar gokken, gamen en sociale media. Elke deelnemende school volgt bij de overhandiging van het rapport een vormingsdag. Daar wordt dieper ingegaan op hoe de school met de resultaten aan de slag kan. Bovendien kunnen scholen hun eigen resultaten naast de Vlaamse resultaten uit het syntheserapport leggen.

Vanaf het schooljaar 2021-2022 gebeurt de afname van de leerlingenbevraging online, wat zowel voor de organiserende school als voor VAD heel wat voordelen inhoudt.

Bij deze stellen wij de Vlaamse resultaten uit het schooljaar 2023-2024 voor. Veel leesplezier.

De meeste cijfers waarnaar dit syntheserapport verwijst, zijn ook in tabelvorm in het rapport opgenomen. Een aantal andere cijfers vind je niet terug in tabellen in het rapport, maar kan je wel vinden in de Exceltabellen die als bijlage bij dit syntheserapport horen. Indien een vermeld cijfer noch in het rapport, noch in de Excelbijlage te vinden is, wordt dit vermeld als 'niet in tabellen'.

Methode

Procedure

Via de VAD-website, intergemeentelijke en regionale preventiewerkers en Gezondheidsmakers worden scholen ingelicht over de mogelijkheid een leerlingenbevraging te organiseren. Daarnaast ontvangt elke school die in de drie voorgaande schooljaren niet aan de leerlingenbevraging deelnam, een uitnodiging per mail. De scholen schrijven zich vrijwillig in. De bevraging wordt afgenomen in de week die de school zelf in een planningstool aangeeft.

De vragenlijst wordt online ingevuld. In de regel kan dit binnen het tijdsbestek van een lesuur. De school ontvangt voordien een gedetailleerde procedurehandleiding en al het nodige materiaal (bv. inlogcodes) om de bevraging af te nemen. Alle leerlingen van een school moeten deelnemen, en dit binnen de ingeplande week. Uitzonderlijk wordt er extra tijd gegeven als een school door omstandigheden niet alle klassen heeft kunnen bevragen. We vragen aan elke deelnemende school een minimale respons van 80%, om zo een representatief beeld van hun leerlingenpopulatie te kunnen geven.

Enkele maanden na de afname nemen de scholen deel aan een vormingsdag. Daar ontvangen zij hun rapport ontvangen en krijgen ze handvatten aangereikt om de resultaten om te zetten naar concrete preventieve acties. Als de school dat wenst, kan het regionaal CGG-preventiewerk tabak, alcohol & drugs nadien verdere ondersteuning geven bij het ontwikkelen of updaten van een preventiebeleid op school.

Naleving privacywetgeving

VAD behandelt persoonsgegevens met respect voor de privacy. We volgen hiervoor de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Europese wetgeving die de regels bepaalt voor de verwerking van persoonsgegevens (bv. leeftijd, geslacht ...).

De school heeft geen inzage in de databank met de individuele antwoorden en krijgt enkel de geaggregeerde resultaten in een schoolrapport van VAD. Daarin worden de resultaten enkel per graad en voor de hele schoolpopulatie weergegeven. Van zodra er in een bepaalde graad minder dan 50 leerlingen zijn, worden ook de resultaten per graad uit het rapport gehaald. Het schoolrapport bevat een beschrijving van de resultaten, een bespreking ervan en concrete tips op maat van de school.

Ook de identiteit van de school wordt niet prijsgegeven. Elke school krijgt een uniek schoolnummer, dat ook op het schoolrapport wordt vermeld. Alleen de school zelf en VAD weten welke school bij welk nummer hoort. Ook in dit Vlaams syntheserapport wordt nergens gerefereerd naar individuele gegevens.

Details over de privacyverklaring van VAD over de leerlingenbevraging kan je [hier](#) lezen. Vragen over het respecteren van de privacywetgeving kunnen gesteld worden via een mail aan privacy@vad.be.

Vragenlijst

De vragen zijn zo geselecteerd dat de resultaten in het schoolrapport aansluiten bij de vier pijlers van een drugbeleid (regelgeving, zorg en begeleiding, educatie en omgevingsinterventies). De vragenlijst omvat volgende thema's:

- Demografische gegevens
- Prevalentie en frequentie van tabak, e-sigaretten, nicotinezakjes, alcohol, cannabis, andere illegale drugs, medicatie, gokken, gamen en sociale media
- Waar mogelijk indicaties voor risicovol omgaan met bovenstaande middelen en gedragingen (o.a. bingedrinken, dronkenschap, risicovol gamen ...)
- Beginleeftijd van middelengebruik
- Motieven om wel of niet alcohol en cannabis te gebruiken
- Negatieve ervaringen na het gebruik van alcohol
- Beschikbaarheid van genotsmiddelen
- De perceptie van het middelengebruik in de vriendenkring
- De verwachte reactie van vrienden en ouders op het proberen of gebruiken van cannabis en de eigen reactie op het gebruik van vrienden
- Kennis van het schoolreglement en de procedures
- Kennis van het begeleidingsaanbod op school
- Kennis van de wetgeving rond middelengebruik
- Vertrouwensfiguren (niet in het rapport, wel in de bijlage)
- Sfeer op school (niet in het rapport, wel in de bijlage)

Steekproef

In het schooljaar 2023-2024 schreven 111 scholen zich in. Daarna legden zij een week van afname vast. Uiteindelijk werden er 96 schoolrapporten geschreven. Dat 15 ingeschreven scholen geen schoolrapport ontvingen, kwam doordat zij de vereiste participatiegraad van 80% niet bereikten of de organisatie van de afname niet rond kregen. In de 96 overige scholen namen in totaal 51.238 leerlingen deel aan de bevraging.

Enkel de gegevens van leerlingen die de volledige vragenlijst invulden, worden naar de databank van de school weggeschreven. Nadat de gegevens van alle deelnemende scholen in één bestand werden gezet, volgde een data cleaning van de ruwe data. Als een vragenlijst voldeed aan één van de twee volgende criteria, werd de volledige vragenlijst geweerd:

- als een respondent antwoordde de fictieve drug NTSC te hebben gebruikt
- als een leerling beweerde elke afzonderlijk in de vragenlijst opgenomen illegale drug dagelijks te gebruiken.

In een volgende stap werden enkel leerlingen tussen 12 en 18 jaar geselecteerd, dit om de vergelijkbaarheid met andere onderzoeken te bevorderen en om de vergelijkbaarheid van de jongeren in de derde graad tussen de verschillende onderwijsvormen te kunnen behouden. Leerlingen uit het zevende leerjaar werden niet opgenomen in de steekproef om de vergelijkbaarheid met andere onderwijsvormen te behouden. Ook werden enkel leerlingen uit de A-stroom, B-stroom, het ASO, het TSO en het BSO weerhouden. Het KSO en het deeltijds onderwijs werden niet opgenomen, omdat daar te weinig scholen deelnamen voor een representatieve steekproeftrekking. Hoe deze 'klassieke' indeling van de onderwijsvormen zich verhoudt tot de recent aangepaste indeling volgens finaliteiten, lichten we verderop toe in een kadertje.

Vervolgens werd een representatieve steekproef getrokken, conform de Vlaamse verdeling van de schoolpopulatie in het jaar 2023-2024 naar geslacht, onderwijsvorm, onderwijsjaar en provincie¹. Daarin zijn 7.528 leerlingen opgenomen, wat een betrouwbaarheidsinterval oplevert van 1,5% (betrouwbaarheidsniveau 99%)².

Dataverwerking en statistische analyse

Nadat een vragenlijst online wordt ingevuld, worden de data weggeschreven naar een externe server. Van zodra VAD van een deelnemende school het signaal krijgt dat de afname afgerond is, voert VAD controles uit, o.a. of de beoogde minimale respons van 80% behaald werd en of de data conform het standaardformaat zijn opgeslagen. Als dat in orde is, worden de data geïmporteerd en klaargemaakt voor analyse.

Voor de analyse werd gebruik gemaakt van de statistische software SPSS Statistics. Per variabele werd onderzocht of er verschillen waren naargelang leeftijdscategorie, geslacht of onderwijsvorm. Ook werden bij vergelijkingen naar onderwijsvorm enerzijds de A-stroom en B-stroom (1^e graad) onderling vergeleken en anderzijds het ASO, het TSO en het BSO (2^e en 3^e graad).

Indien er verbanden of verschillen worden weergegeven is dat op basis van een Chi-square-test met $p < 0,05$. Indien gemiddelden worden vergeleken, gebeurt dat op basis van ANOVA of een t-test.

Aanvullende opmerkingen

De responscategorieën die peilen naar de frequentie waaraan een bepaald middel gebruikt wordt (gaande van nooit tot dagelijks), worden in het rapport verder opgedeeld. Het eerste onderscheid is 'nooit' versus 'ooit'. De categorie 'ooit' wordt verder opgedeeld in 'ooit, maar niet het laatste jaar' en 'gebruikt in het laatste jaar'. Ten slotte wordt de categorie 'laatste jaar' verder opgedeeld in occasioneel gebruik en regelmatig gebruik.

Occasioneel gebruik verwijst naar '1 keer per maand of minder' en 'meerdere keren per maand', m.a.w. gebruik tijdens het afgelopen jaar, maar niet wekelijks.

Regelmatig gebruik verwijst naar '1 keer per week', 'meerdere keren per week' en 'dagelijks', m.a.w. wekelijks tot dagelijks gebruik.

Figuur 1: schematische voorstelling van de prevalentieopdelingen

¹ Het Brussels Gewest en de provincie Vlaams-Brabant werden samengevoegd voor de steekproeftrekking.

² Dat betekent dat als er in het rapport 50% vermeld staat, je met 99% zekerheid kan zeggen dat het aandeel tussen 48,5% en 51,5% ligt. Voor een waarde 10% kan je met 99% zekerheid zeggen dat het aandeel tussen 9,1% en 10,9% ligt.

Leerlingen uit de 1^e graad werden opgedeeld in A-stroom en B-stroom. Besprekingen van de resultaten naar de onderwijsvormen ASO, TSO en BSO betreffen enkel leerlingen uit de tweede en derde graad.

In de vergelijking tussen de onderwijsvormen moet rekening worden gehouden met onderlinge leeftijdsverschillen. Zo ligt de gemiddelde leeftijd van respondenten uit de B-stroom ongeveer een half jaar hoger dan respondenten uit de A-stroom. Dat geldt ook voor het BSO tegenover het ASO (het TSO ligt qua gemiddelde leeftijd tussenin). In de cijfers weergegeven in dit syntheserapport wordt niet gecorrigeerd voor leeftijd.

Door de modernisering van het secundair onderwijs wordt het studietoelaanbod in de 2^e en de 3^e graad ingedeeld volgens studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen. In de vragenlijst hanteert VAD nog de oude indeling van het studietoelaanbod van de 2^e en 3^e graad, om de vergelijkbaarheid met vorige afname(s) en trends over de jaren heen te behouden. Daarom kunnen scholen op voorhand bekijken met welke onderwijsvorm (ASO, BSO, TSO, KSO) in de vragenlijst de nieuwe indeling van het studietoelaanbod van de 2^e en 3^e graad overeenkomt. VAD vraagt de deelnemende scholen dat de begeleidende leerkracht aan het begin van de afname aan de klas communiceert welke keuze in onderwijsvorm zij moeten aanduiden.

Tabak

Prevalentie en frequentie van tabak

Vier op de vijf leerlingen (82,0%) heeft nog nooit tabak gerookt. Eén op de vijf (18,0%) heeft dus wel **ooit** een sigaret gerookt.

PREVALENTIE, FREQUENTIE EN HOEVEELHEID VAN TABAK

Alle leerlingen	Nooit	82,0%
	Ooit	18,0%
	Laatste jaar	14,6%
	Laatste maand	8,1%
	Gestopt tijdens laatste 12 maanden	6,5%
	Occasioneel	3,8%
	Regelmatig	4,4%
	Dagelijks	2,1%
Laatste maand gebruikers	< 1 sigaret per dag	54,7%
	1-5 sigaretten per dag	25,7%
	6-10 sigaretten per dag	8,8%
	10-20 sigaretten per dag	5,6%
	>20 sigaretten per dag	5,2%

14,6% van de leerlingen rookte in het **afgelopen jaar** tabak. 8,1% rookte in de maand voor de bevraging. 6,5% geeft aan wel in het voorgaande jaar te hebben gerookt, maar **niet meer** in de laatste maand. 3,8% van de leerlingen die het laatste jaar tabak rookte, zegt dit **occasioneel** te doen. Een iets groter aandeel rookt **regelmatig** (4,4%). 2,1% van de leerlingen rookt **dagelijks**.

Iets meer dan de helft van de recente leerlingen die in de voorgaande 30 dagen rookten, rookt minder dan 1 sigaret per dag (54,7%). Een kwart rookt 1 tot 5 sigaretten (25,7%). 10,8% gebruikt **meer dan 10 sigaretten per dag**.

In vergelijking met het vorige schooljaar waarin de leerlingenbevraging werd afgenomen (2022-2023), stellen we vast dat de leerlingen die recent roken algemeen genomen minder sigaretten per dag roken. Het aandeel dat minder dan 6 sigaretten per dag rookt is gestegen en het aandeel dat meer dan 10 sigaretten per dag rookt is gedaald.

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst een sigaret roken, is 15,2 jaar³. 24,8% heeft voor de leeftijd van 15 jaar een eerste keer gerookt. Een meerderheid van de leerlingen die roken, begon op de leeftijd van 15 of 16 jaar (61,9%). 13,3% van de rokende leerlingen begon te roken op de leeftijd van 17 of 18 jaar (niet in tabellen).

Het aantal oitrokers neemt gradueel toe tussen de drie leeftijdscategorieën. De grootste sprong in oitgebruik zien we tussen 12-14 en 15-16-jarigen. Terwijl 5,3% van de 12-14-jarigen **ooit** al eens tabak rookte, was dat bij 23,1% van de 15-16-jarigen en bij 39,9% van de 17-18-jarigen het geval. Sinds 2018-2019, dus bijna twee decennia na de start van de leerlingenbevraging, zien we dat ook in de oudste leeftijdsgroep een meerderheid nog nooit heeft gerookt. Het aandeel **regelmatige gebruikers** is in de jongste leeftijdsgroep nog gering (0,9%), maar ligt al op 5,7% bij de 15-16-jarigen en 10,4% bij de 17-18-jarigen. Respectievelijk 0,3%, 2,6% en 5,6% zijn **dagelijkse rokers**.

Door een wetsoanpassing eind 2019 werd de minimumleeftijd voor de verkoop van tabak naar 18 jaar verhoogd. Toch geven de prevalenties volgens leeftijdsgroep en de beginleeftijden aan dat bijna alle leerlingen die ooit rookten, dat deden op een leeftijd waarop zij wettelijk gezien geen tabak kunnen kopen.

TABAKSGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	12-14	15-16	17-18
Nooit	94,7%	76,9%	60,1%
Ooit	5,3%	23,1%	39,9%
Laatste jaar	3,9%	19,6%	32,1%
Laatste maand	2,0%	11,1%	17,8%
Gestopt	2,0%	8,3%	14,0%
Occasioneel	1,0%	5,5%	7,8%
Regelmatig	0,9%	5,7%	10,4%
Dagelijks	0,3%	2,6%	5,6%

In de drie leeftijdsgroepen rookt een duidelijke meerderheid van de leerlingen die de laatste maand rookten **minder dan 6 sigaretten per dag**: 85,7% bij de 12-14-jarigen, 83,6% bij de 15-16-jarigen en 75,5% bij de 17-18-jarigen. Bij de leerlingen die de laatste maand rookten is het aandeel dat **meer dan 10 sigaretten per dag** rookt het hoogst bij de 17-18-jarigen, met 13,9%. Bij de jongere leeftijdsgroepen gaat het om 8,6% (12-14-jarigen) en 8,4% (15-16-jarigen) (niet in tabellen).

³ Gemiddelde beginleeftijden worden berekend op basis van de antwoorden van de groep 17-18-jarigen.

Jongens-meisjes

Iets meer jongens dan meisjes hebben **ooit** tabak gerookt: 18,6% van de jongens, tegenover 17,4% van de meisjes. Voor het **laatstejaarsgebruik** is dat respectievelijk 15,3% en 14,0%. Ook in **regelmatig gebruik** van tabak is er een iets hoger percentage onder jongens dan onder meisjes: 4,9% tegenover 3,8%. Dat geldt eveneens voor de **dagelijkse rokers**: 2,4% versus 1,7%.

TABAKSGEBRUIK NAAR GESLACHT

	Jongens	Meisjes
Nooit	81,4%	82,6%
Ooit	18,6%	17,4%
Laatste jaar	15,3%	14,0%
Laatste maand	8,4%	7,9%
Gestopt	6,9%	6,0%
Occasioneel	3,5%	4,1%
Regelmatig	4,9%	3,8%
Dagelijks	2,4%	1,7%

Onderwijsvormen

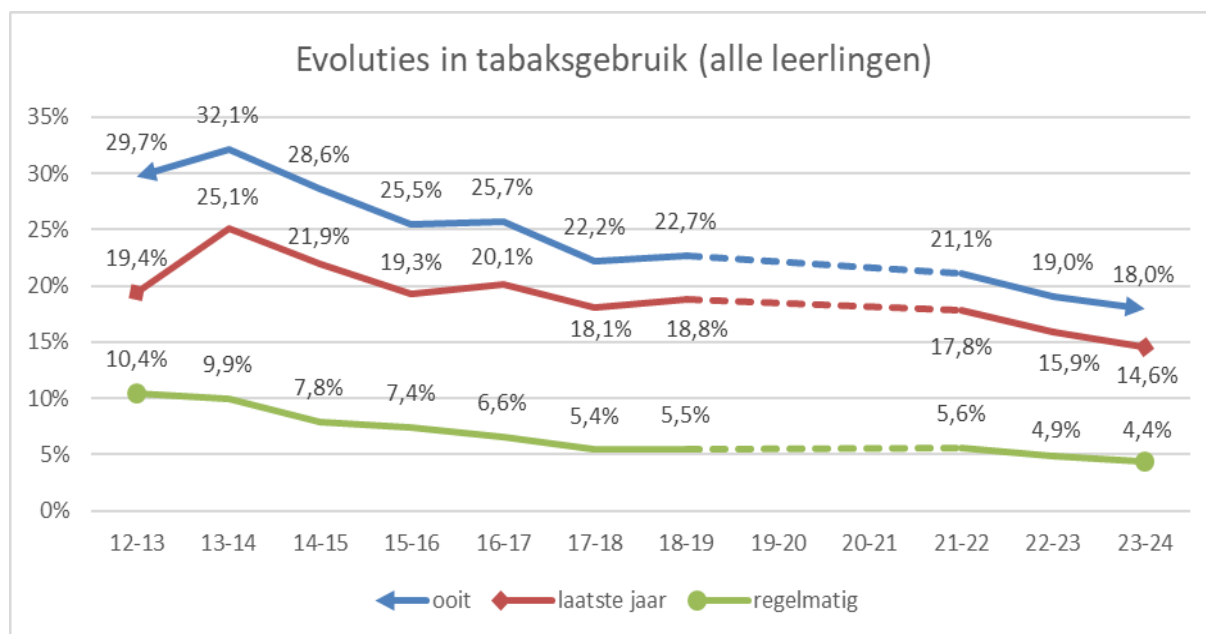
Er is een duidelijk verschil in rookgedrag tussen leerlingen uit de A-stroom en leerlingen uit de B-stroom. In de A-stroom heeft 2,8% **ooit** al gerookt, in de B-stroom is dit 11,8%. Het onderlinge verschil tussen beide onderwijsvormen in de eerste graad, werd kleiner en leunt daardoor weer dichter aan bij de vroegere verhoudingen. **Laatstejaarsgebruik** komt het sterkst voor in het BSO (26,9%), gevolgd door het TSO (23,8%) en het ASO (15,2%). Bij gebruik in het voorgaande jaar geven ook meer leerlingen uit het BSO aan een **regelmatige roker** te zijn dan in de andere onderwijsvormen, namelijk 12,4% tegenover 6,4% in het TSO en 3,0% in het ASO. Opmerkelijk is ook dat in het BSO de verhouding tussen laatstejaarsroken en regelmatig roken kleiner is dan in de andere onderwijsvormen: in het BSO is net iets minder dan de helft van de laatstejaarsrokers een regelmatige roker, terwijl in het TSO bijna vier op de tien en in het ASO één op de vijf laatstejaarsrokers op regelmatige basis roken. 6,7% van de leerlingen in het BSO is een **dagelijkse roker**, wat proportioneel meer dan dubbel zo hoog is vergeleken met het TSO (3,1%) en vijf à zes maal hoger dan in het ASO (1,2%). BSO-leerlingen die roken, beginnen ook vroeger met een **eerste sigaret**: de beginleeftijd ligt in die onderwijsvorm op 14,9 jaar, terwijl dit bij leerlingen uit het ASO en het TSO 15,3 jaar is.

TABAKSGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

	A-stroom	B-stroom	ASO	BSO	TSO
Nooit	97,2%	88,2%	82,4%	65,8%	70,7%
Ooit	2,8%	11,8%	17,6%	34,2%	29,3%
Laatste jaar	2,1%	7,5%	15,2%	26,9%	23,8%
Laatste maand	1,0%	3,6%	7,7%	16,4%	13,4%
Gestopt	1,2%	3,4%	7,5%	9,4%	10,8%
Occasioneel	0,5%	2,2%	4,7%	5,0%	6,7%
Regelmatig	0,4%	1,9%	3,0%	12,4%	6,4%
Dagelijks	0,1%	0,5%	1,2%	6,7%	3,1%

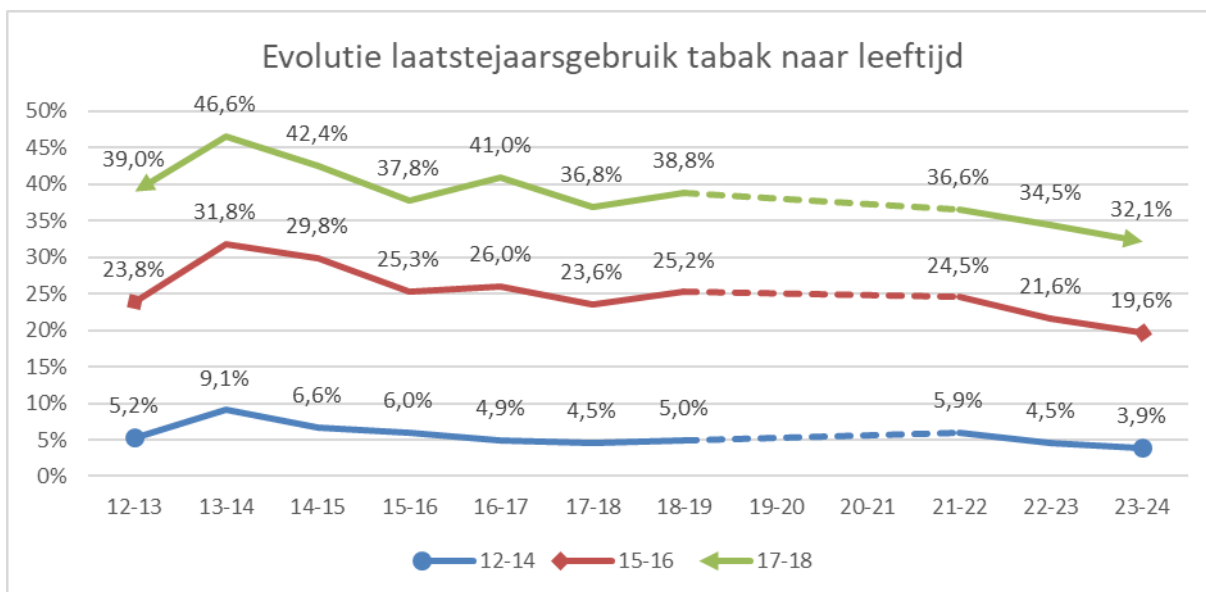
Evoluties in de prevalentie van tabak

Alhoewel je hier en daar een tijdelijke opwaartse knik in de grafieklijnen ziet, daalt het tabaksgebruik in het algemeen over de laatste tien metingen van de leerlingenbevraging heen. De prevalenties van 2023-2024 liggen duidelijk lager dan die van 2012-2013. De tussen 2012-2013 en 2017-2018 kleiner geworden afstand tussen de twee bovenste lijnen toont aan dat het ooitgebruik in die periode sterker daalde dan het laatstejaarsgebruik. Dat betekent dat er relatief gezien steeds minder oitrokers stopten met roken. Na 2017-2018 bleef die verhouding vrij stabiel. Het aandeel voor regelmatig gebruik daalde het sterkst over de laatste tien metingen heen. Nadat die parameter tussen 2017-2018 en 2021-2022 niet meer zakte, is er in de laatste twee metingen weer een neerwaartse knik zichtbaar. Het aandeel leerlingen dat regelmatig gebruik van tabak aangeeft, is in vergelijking met 2012-2013 meer dan gehalveerd.

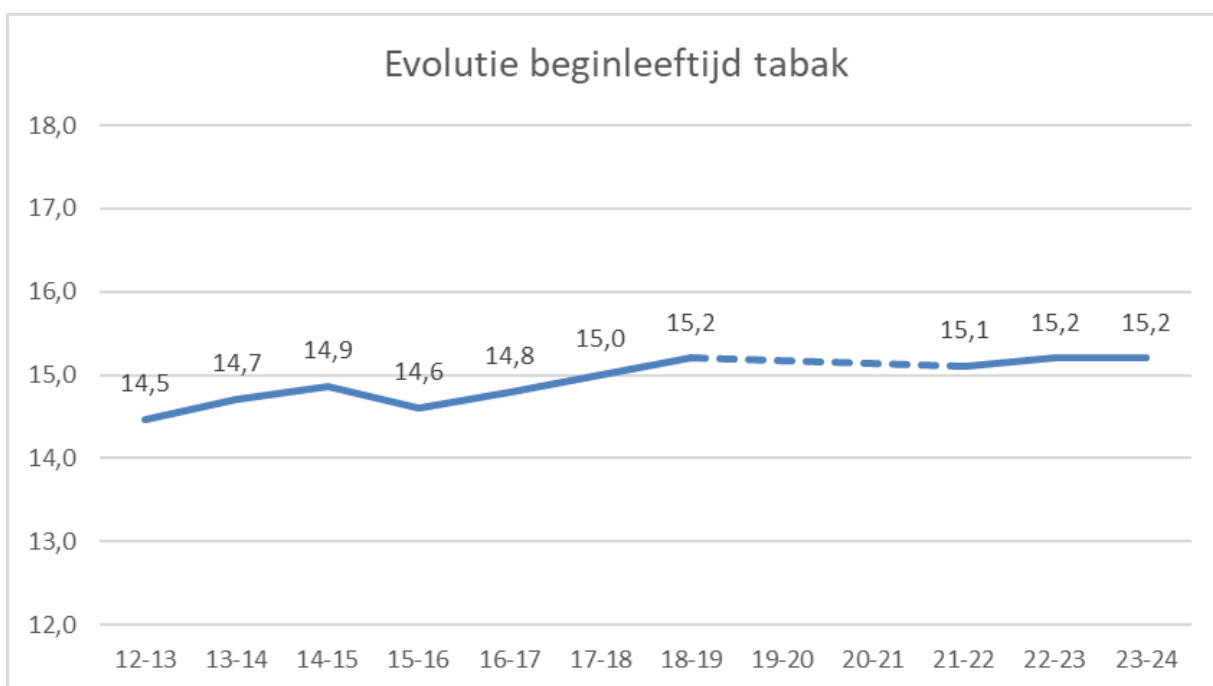

Ondanks de golvende bewegingen ligt het aandeel leerlingen dat in het voorgaande jaar tabak rookte in alle drie de leeftijdsgroepen lager dan tien bevragingen eerder. Dat komt door de daling in de post-covid-periode. Het aandeel lag in 2018-2019 op hetzelfde niveau of zelfs iets hoger dan in 2012-2013. In de drie recentste metingen zien we een aanhoudende daling, waardoor het huidige aandeel toch een stuk onder dat van 2012-2013 ligt.

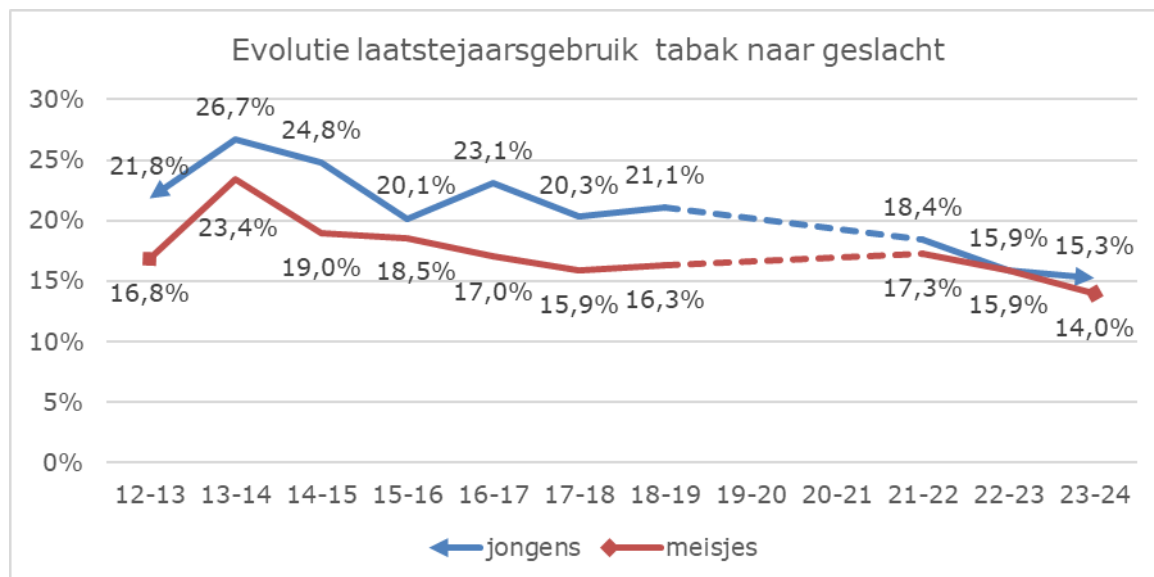
Het ooit-, laatstejaars- en laatstemaandgebruik neemt af bij alle leeftijden, de dalingen zijn minder sterk naarmate de leeftijd stijgt.

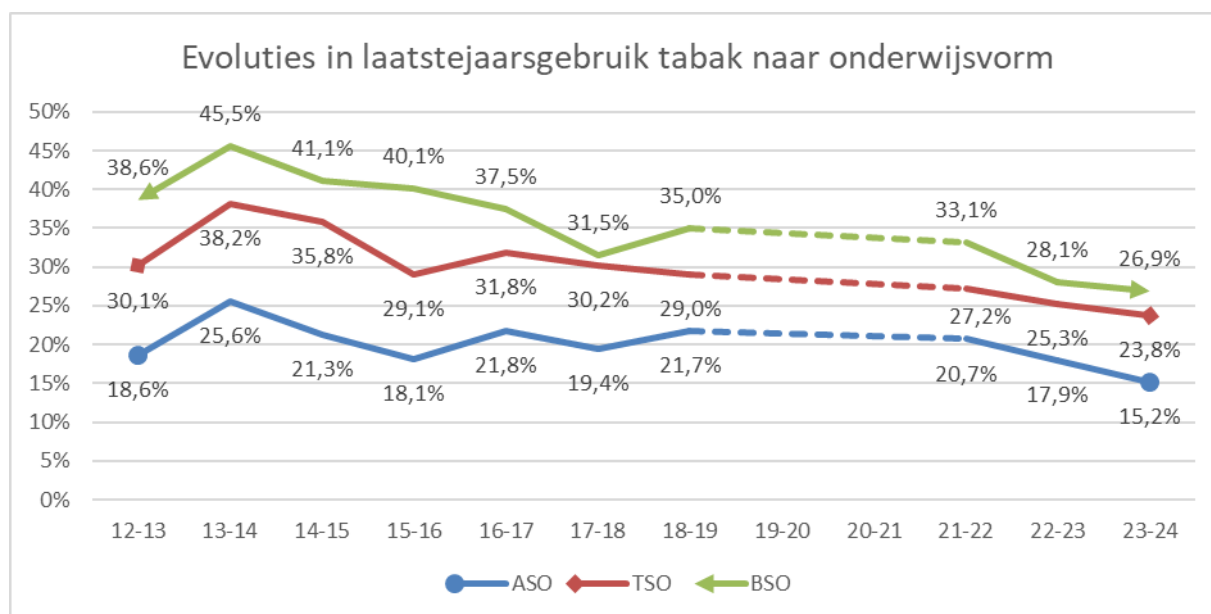
Tussen 2012-2013 en 2023-2024 steeg de gemiddelde beginleeftijd voor tabaksgebruik met 8 à 9 maanden. De stijging situeert zich vooral in de periode tot 2018-2019. Nadien is er eerder een status quo.

Bij jongens lag de laatstejaarsprevalentie in de laatste tien metingen hoger dan bij meisjes, maar dat verschil is de laatste jaren grotendeels verdwenen. In de drie laatste metingen liggen beide lijnen dicht bij elkaar of op elkaar. In vergelijking met het begin van vorig decennium is de daling minder sterk bij meisjes dan bij jongens. Dat betekent dat tussen 2012-2013 en 2023-2024 de daling van laatstejaarsgebruik zich sterker voordeed bij jongens dan bij meisjes.

Wat onderwijsvormen betreft, zien we door de jaren heen steeds dezelfde rangorde voor laatstejaarsgebruik: ondanks een sterke daling na 2021-2022 telt het BSO nog steeds de meeste leerlingen die roken, gevolgd door het TSO en het ASO. Net als in het schooljaar 2017-2018 liggen de lijnen van het BSO en het TSO in de twee laatste metingen weer dicht bijeen. In tegenstelling tot het BSO en het TSO steeg het aandeel laatstejaarsrokers in het ASO, de onderwijsvorm met steeds de laagste prevalentie voor roken, tussen 2012-2013 en 2018-2019. Maar na de jaren van restrictieve covidmaatregelen zakte het laatstejaarsgebruik in het ASO weer duidelijk.

Tabaksgebruik en de wetgeving

Prevalentie naar wettelijke leeftijd

De verkoop van tabak is sinds november 2019 verboden aan jongeren onder de 18 jaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het verschil in gebruiksprevalenties groot is tussen min-18-jarigen en 18-jarigen. Toch geeft één op de zes minderjarigen (16,6%) aan ooit te hebben gerookt. Het merendeel van hen (13,6%) rookte het laatste jaar. Eén op de vijfentwintig doet dat zelfs regelmatig (4,0%).

TABAKSGEBRUIK NAAR WETTELIJKE LEEFTIJD		
	- 18 j.	18 j.
Nooit	83,4%	55,2%
Ooit	16,6%	44,8%
Laatste jaar	13,6%	33,6%
Laatste maand	7,5%	19,5%
Gestopt	6,0%	14,5%
Occasioneel	3,6%	7,4%
Regelmatig	4,0%	11,7%
Dagelijks	1,8%	6,9%

Kennis van de wetgeving

Tussen 2018-2019 en de twee meest recente bevragingen in 2021-2022 en 2022-2023 is de wetgeving omtrent de (ver)koop van tabaksproducten veranderd: de minimumleeftijd werd opgetrokken van 16 naar 18 jaar. Het is opvallend maar dus niet verwonderlijk dat er nu meer duidelijkheid heerst over deze wettelijke maatregel. Terwijl in 2018-2019 63,5% van de leerlingen op de hoogte was van de geldende wetgeving, steeg dat recent naar 89,3%.

De meeste 12- tot 14- jarigen zijn al op de hoogte van de wetgeving (85,1%) en dat aandeel ligt nog hoger in de oudere leeftijdsgroepen (92,6% bij 15-16 jaar en 94,0% bij 17-18 jaar). De verschillen tussen de geslachten zijn klein. Bekijken we de onderwijsvormen, dan zien we dat de wetgeving in de 1^e graad iets minder gekend is in de A-stroom en in de 2^e en 3^e graad in het BSO.

Tabak in de leefwereld van jongeren

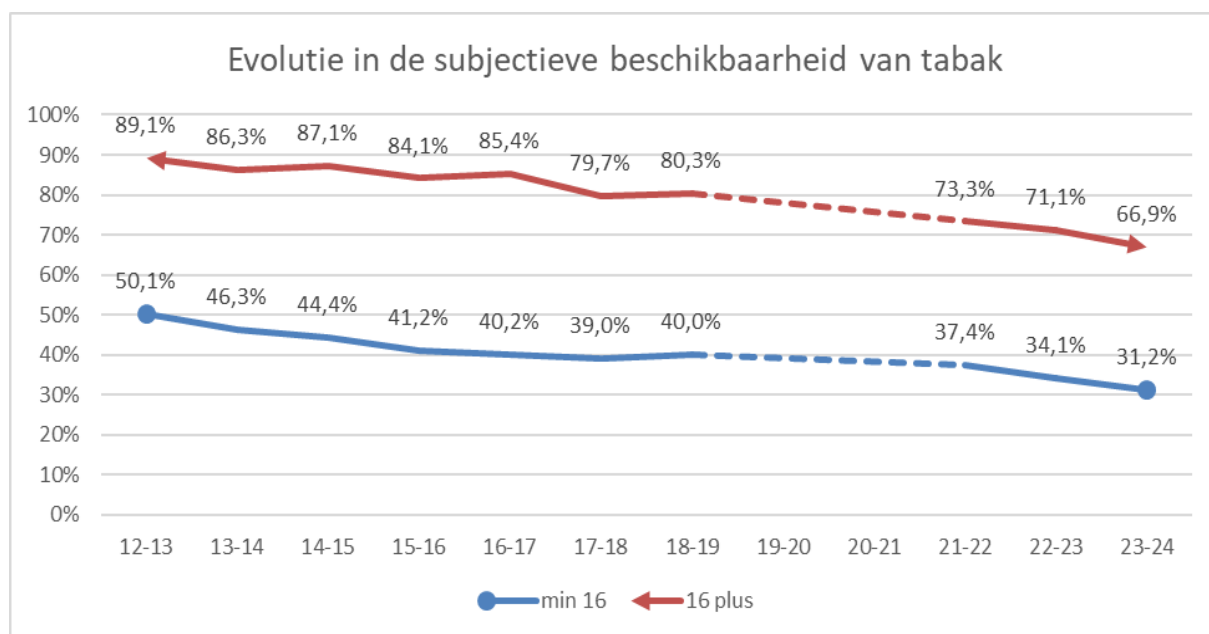
Gezien de gemiddelde beginleeftijd, is het niet verwonderlijk dat tabak al deel uitmaakt van de leefwereld van 12-14-jarigen: 37,0% zegt minstens 1 vriend te hebben die rookt. Bij 15-16-jarigen heeft 65,8% minstens 1 vriend die rookt en bij 17-18-jarigen is dit 78,3%. Als we kijken naar hoeveel vrienden roken, dan zien we eveneens een stijging naarmate de leerlingen ouder worden. Terwijl in de jongste leeftijdsgroep 4,5% aangeeft dat meer dan de helft van de vriendenkring rookt, is dit bij 14,1% van de 15-16-jarigen en bij 19,6% van de 17-18-jarigen het geval. In vergelijking met 2022-2023 is er een lichte stijging in zowel het aandeel dat minstens 1 rokende vriend heeft, als het aandeel dat meer dan de helft rokers in de vriendenkring telt.

Er is een sterke link tussen het eigen tabaksgebruik en het aantal vrienden dat rookt. Van de jongeren die in de voorgaande 12 maanden geen tabak hebben gerookt, heeft iets meer dan de helft (52,3%) geen enkele vriend die rookt. Van degenen die in die periode wel hebben gerookt, is dit slechts 4,8% (niet in de tabellen).

Subjectieve beschikbaarheid van tabak

Over de tien laatste bevragingen heen is er een dalende trend wat de subjectieve beschikbaarheid van tabak betreft: in vergelijking met 2011-2012 geven duidelijk minder jongeren aan gemakkelijk aan tabak te geraken. Toch liggen de cijfers nog steeds behoorlijk hoog gezien de jonge leeftijd. Zo geeft al 31,2% van de jongeren onder de 16 jaar aan makkelijk aan tabak te geraken. Bij de jongeren boven de 16 jaar zegt 66,9% gemakkelijk aan tabak te raken, wat ook opvallend hoog is aangezien de meerderheid van die groep de wettelijke minimumleeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft. Voor beide leeftijdsgroepen zien we een duidelijke daling sinds de wetswijziging, maar er blijft veel marge om dit verder terug te dringen.

E-sigaretten

Prevalentie en frequentie van e-sigaretten

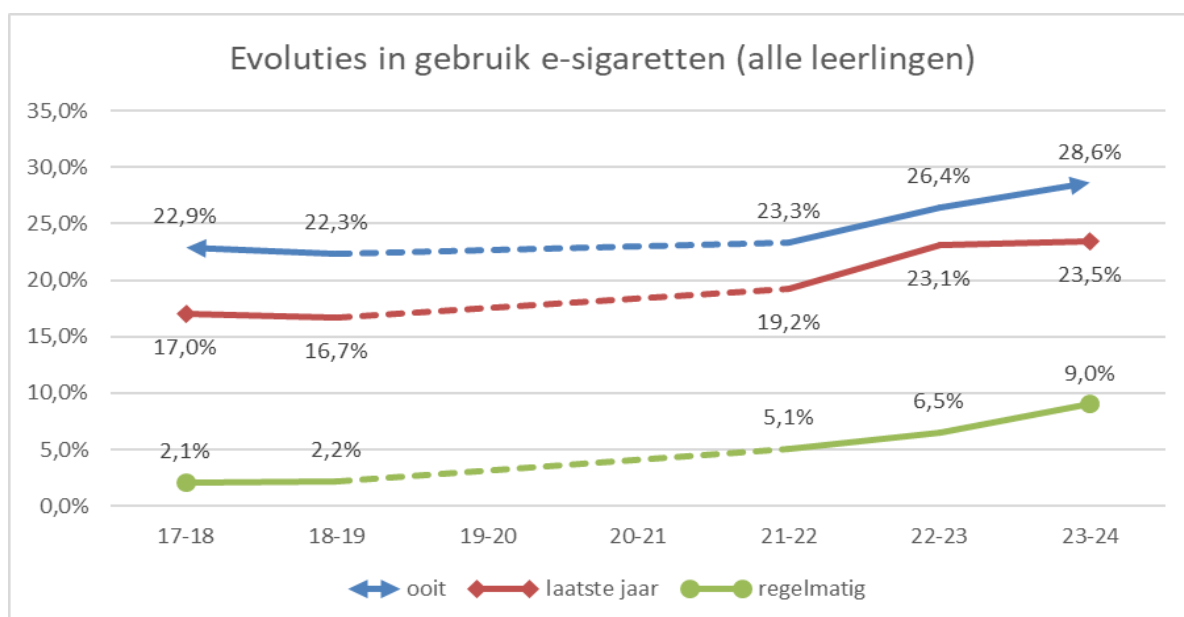
Het gebruik van e-sigaretten wordt in de leefwereld van jongeren meestal 'vaperen' genoemd.

Zeven op de tien jongeren (71,4%) heeft nog nooit een e-sigaret gebruikt. Dat betekent dat bijna drie op de tien leerlingen (28,6%) wel **ooit** een e-sigaret gebruikte. Bijna een op de vier leerlingen (23,5%) gebruikte e-sigaretten in het **voorgaande jaar**. Minder dan de helft daarvan (10,8%) geeft aan **niet meer** te vaperen. Onder de gebruikers zijn er duidelijk meer leerlingen die **regelmatig** vaperen (9,0%) dan leerlingen die dit **occasioneel** doen (3,8%). 6,1% van alle leerlingen doet dit **dagelijks**.

PREVALENTIE EN FREQUENTIE VAN E-SIGARETTEN

Alle leerlingen	Nooit	71,4%
	Ooit	28,6%
	Laatste jaar	23,5%
	Laatste maand	14,9%
	Gestopt tijdens laatste 12 maanden	10,8%
	Occasioneel	3,8%
	Regelmatig	9,0%
	Dagelijks	6,1%

Vragen over e-sigaretten werden pas vanaf 2017-2018 in de vragenlijst opgenomen. We hebben dus nog maar vijf metingen, maar het is toch al interessant om daarin naar trends op zoek te gaan. En dan zien we een duidelijke opwaartse trend sinds de eerste meting. Vooral de stijgingen na de coronajaren zijn opvallend. Het meest in het oog springend is de sterke stijging van het aandeel regelmatige gebruikers, dat tussen 2017-2018 en 2023-2024 meer dan vier maal hoger kwam te liggen.

Nieuwsgierigheid is voor de meeste ooitgebruikers de voornaamste reden om e-sigaretten te gebruiken: voor 80,9% van de leerlingen die ooit al vapede, was dit (één van) de reden(en) om met e-sigaretten te beginnen. Hoewel een meerderheid van de leerlingen die al e-sigaretten gebruikten voordien tabak rookten, vapede ze eerder zelden om te stoppen of minderen met roken: minder dan één op de tien gebruikers van e-sigaretten geeft minderen en stoppen met roken als motief om te vapede. Om niet opnieuw te beginnen met roken is daarentegen een vaker aangehaald argument, nl. bij bijna vier op de tien ooitgebruikers (38,6%). Dat is een veel hoger aandeel dan in 2021-2022, toen dat amper 6,6% bedroeg. Daarnaast spelen nog andere, niet in de enquête opgenomen motieven mee: 54,7% stelt dat er nog een andere reden voor het gebruik is.

Tussen de leeftijdsgroepen en de geslachten zijn er geen grote verschillen. In de vergelijking tussen onderwijsvormen springt in het oog dat meer leerlingen uit de B-stroom en het BSO motieven aangeven die verband houden met eerder rookgedrag. Dat sluit aan bij de rode draad doorheen de geschiedenis van de leerlingenbevraging: het aandeel tabaksgebruikers lag in deze onderwijsvormen steeds hoger.

MOTIEVEN OM E-SIGARETTEN TE GEBRUIKEN

Leerlingen die ooit vapede	Uit nieuwsgierigheid	80,9%
	Om te minderen met roken	7,0%
	Om te stoppen met roken	5,5%
	Om niet opnieuw te beginnen roken	38,6%
	Andere reden	54,7%

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst een e-sigaret gebruiken, is 15,5 jaar⁴. Dat is een lichte daling in vergelijking met 2021-2022, wat betekent dat jongeren die vapede daar gemiddeld genomen iets vroeger mee beginnen. De meest voorkomende startleeftijd is 15-16 jaar (69,7%). In

⁴ Gemiddelde beginleeftijden worden berekend op basis van de antwoorden van de groep 17-18-jarigen.

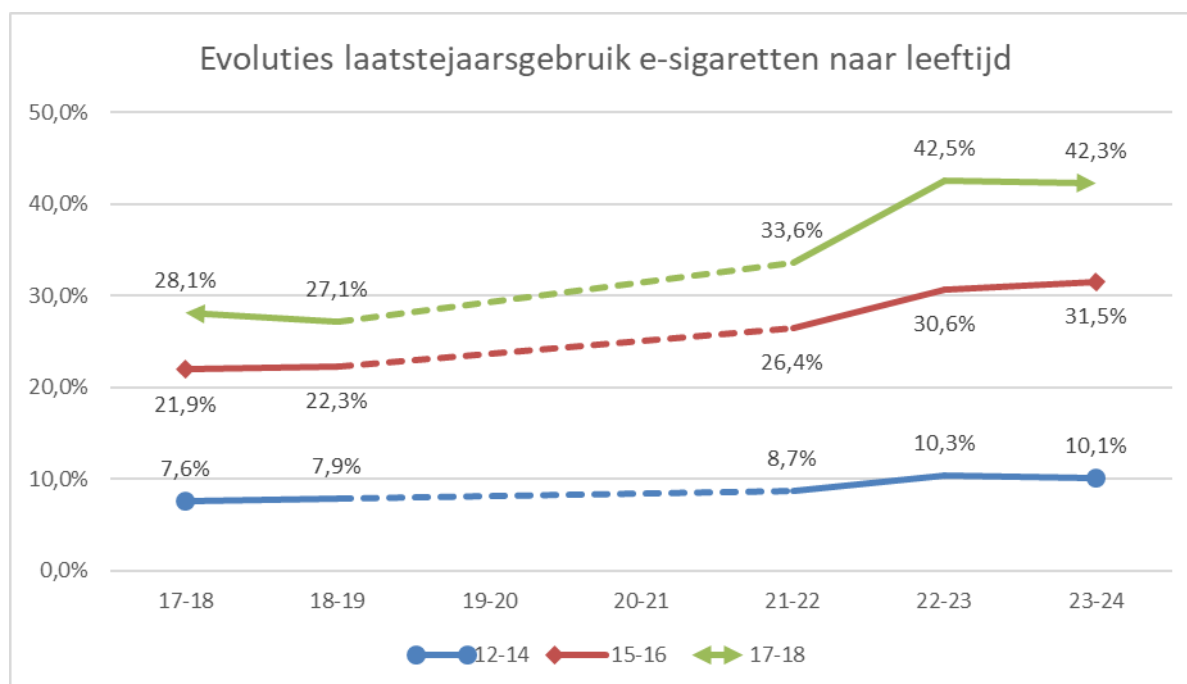
dat opzicht verschilt dit niet veel van tabak, al beginnen jongeren gemiddeld iets jonger te roken dan te vopen.

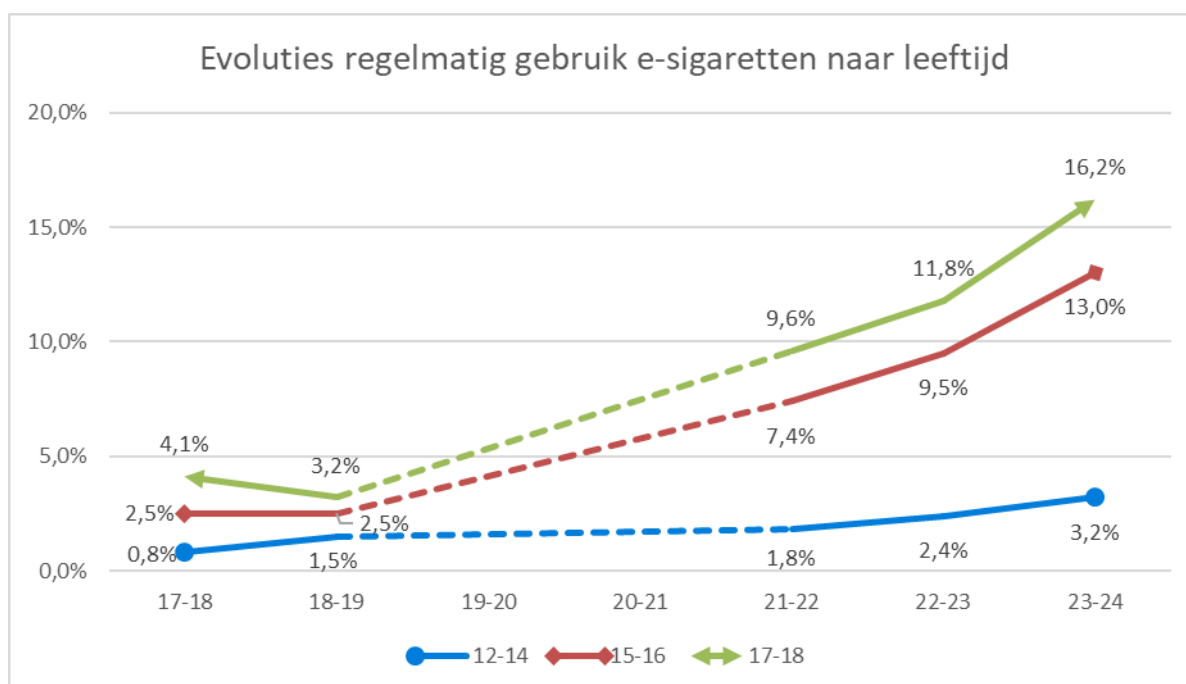
Het aantal leerlingen dat **ooit** e-sigaretten gebruikte, stijgt sterk tussen de jongste en de middelste leeftijdscategorie. Daarna vlakt de stijging wat af. Dat komt omdat bij de meerderheid het eerste gebruik zich na de leeftijd van 14 jaar situeert. Noemenswaardig is dat inmiddels een meerderheid van de 17-18-jarige leerlingen ooit vapete. Een gelijkaardig stijgingspatroon tussen de leeftijdsgroepen is ook te zien bij gebruik tijdens het **laatste jaar** en tijdens de **laatste maand**. In elk van de leeftijdscategorieën is ongeveer de helft van de laatstejaarsgebruikers ondertussen gestopt. Van de groep die e-sigaretten is blijven gebruiken, doet in elke leeftijdsgroep een meerderheid dat op **regelmatige** basis.

GEBRUIK E-SIGARETTEN NAAR LEEFTIJD

	12-14	15-16	17-18
Nooit	86,6%	63,0%	49,0%
Ooit	13,4%	37,0%	51,0%
Laatste jaar	10,1%	31,5%	42,3%
Laatste maand	5,5%	21,2%	27,0%
Gestopt	6,1%	15,1%	21,5%
Occasioneel	1,7%	4,8%	6,9%
Regelmatig	3,2%	13,0%	16,2%
Dagelijks	2,0%	9,1%	11,0%

In de drie leeftijdsgroepen ligt het gebruik van e-sigaretten in 2023-2024 een stuk hoger dan in 2017-2018. De twee onderstaande grafieken geven dat goed weer. Toch is er tussen de twee laatste metingen geen verdere stijging van het laatstejaarsgebruik, terwijl de stijging van het regelmatige gebruik wél verder toeneemt en zelfs versnelt. In vergelijking met 2017-2018 is het aandeel leerlingen dat regelmatig e-sigaretten gebruikt gestegen met een factor 4 tot 5. Tussen 2021-2022 en 2023-2024 is dat aandeel verdubbeld. Deze evoluties gelden voor alle drie de leeftijdscategorieën.

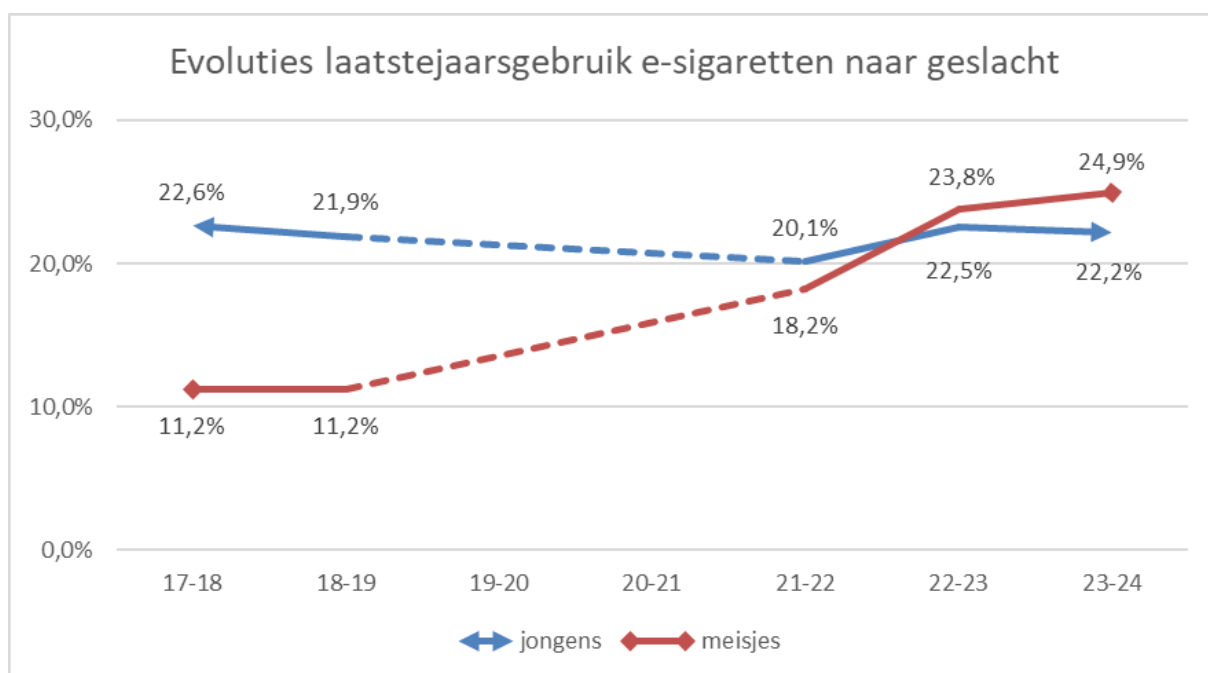
Jongens-meisjes

Nadat in voorgaande synthesesrapporten werd aangegeven dat de meisjes de kloof met de jongens snel aan het dichtten waren, is de balans sinds 2022-2023 zelfs doorgeslagen: de cijfers voor **ooitgebruik**, **laatstejaarsgebruik** en **laatstemaandgebruik** liggen iets hoger bij meisjes dan bij jongens. Enkel als we naar het meer frequente vapedrag kijken, met name naar **regelmatig** en **dagelijks** gebruik, liggen de percentages ongeveer gelijk.

GEbruik E-SIGARETTEN NAAR GESLACHT

	Jongens	Meisjes
Nooit	72,0%	70,7%
Ooit	28,0%	29,3%
Laatste jaar	22,2%	24,9%
Laatste maand	14,2%	15,7%
Gestopt	10,1%	11,5%
Occasioneel	3,2%	4,3%
Regelmatig	8,9%	9,1%
Dagelijks	6,1%	6,2%

De 'inhaalbeweging' bij meisjes is opvallend: terwijl in de eerste meting het aandeel jongens dat het voorgaande jaar e-sigaretten gebruikte nog dubbel zo hoog lag, ligt het aandeel van laatstejaarsgebruik ondertussen hoger bij meisjes. Bij jongens bleef het gebruik doorheen de jaren vrij stabiel, maar bij meisjes steeg het laatstejaarsgebruik tot meer dan het dubbele.

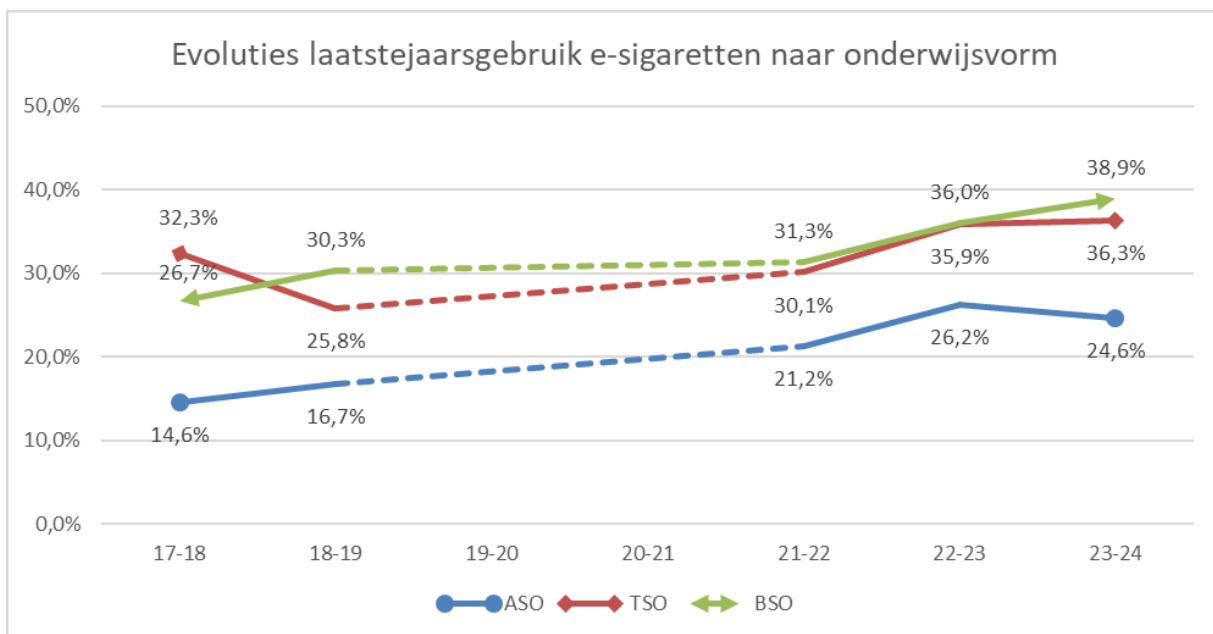
Onderwijsvormen

Net als bij tabak roken is er ook bij vaperen een duidelijk verschil tussen leerlingen uit de A-stroom en leerlingen uit de B-stroom. In de A-stroom heeft 8,9% **ooit** al gevapt, in de B-stroom is dat aandeel meer dan dubbel zo hoog (20,4%). Ook in de bovenbouw zien we dat er duidelijk meer gebruikers en frequentere gebruikers zijn in het BSO en het TSO dan in het ASO.

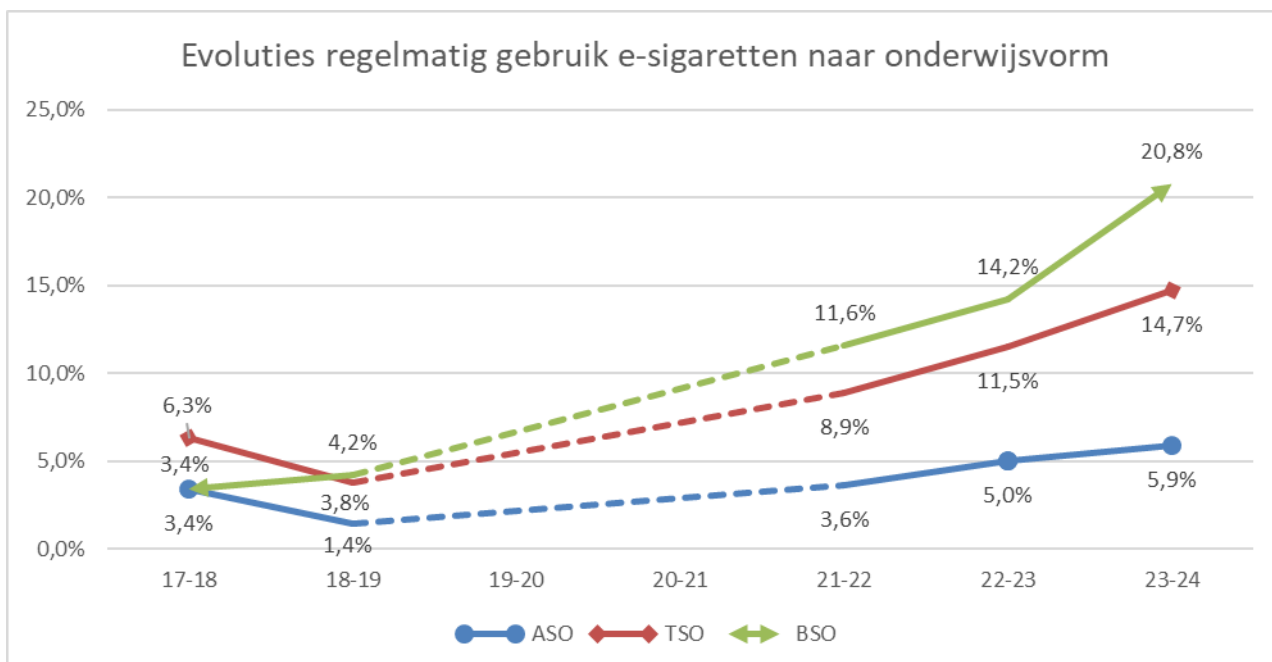
GEbruik E-SIGARETTEN NAAR ONDERWIJSVORM

	A-stroom	B-stroom	ASO	BSO	TSO
Nooit	91,1%	79,6%	71,3%	52,2%	56,5%
Ooit	8,9%	20,4%	28,7%	47,8%	43,5%
Laatste jaar	6,6%	14,4%	24,6%	38,9%	36,3%
Laatste maand	3,5%	8,9%	13,3%	27,7%	24,8%
Gestopt	3,6%	5,2%	14,1%	13,1%	16,0%
Occasioneel	1,0%	2,9%	4,6%	5,0%	5,6%
Regelmatig	2,0%	6,3%	5,9%	20,8%	14,7%
Dagelijks	1,0%	4,1%	3,3%	16,5%	9,9%

Het aandeel leerlingen dat vapt ligt in alle onderwijsvormen van de 2^e en 3^e graad duidelijk hoger dan in 2017-2018. Als we de laatstejaarsprevalenties in de bovenbouw bekijken, dan zien we dat het ASO ondanks een behoorlijke stijging in vergelijking met 2017-2018 nog steeds het laagst scoort. Het is ook de enige onderwijsvorm die op een lager cijfer uitkomt in vergelijking met het voorgaande schooljaar. De kloof met BSO en TSO blijft groot, omdat ook daar een toename te zien is. De stijging in het TSO verloopt grillig en ligt nauwelijks hoger dan in de eerste meting uit. De evolutie in het BSO verloopt sterker lineair en strandt in 2023-2024 op een duidelijk hoger aandeel dan in 2017-2018.

Als we naar de evoluties in het regelmatig gebruik van e-sigaretten kijken, valt de sterke opmars in het BSO het meest op. Tussen 2017-2018 en 2023-2024 is het aandeel BSO-leerlingen dat minstens regelmatig vapet, verzesvoudigd. Eén op de vijf BSO-leerlingen gebruikt ondertussen minstens één keer per week een e-sigaret. De stijging van het aandeel regelmatige gebruikers bleef in het TSO en het ASO beperkt tot iets meer of minder dan een verdubbeling, al is dat op zich ook wel een opvallende stijging.

Nicotinezakjes

Prevalentie en frequentie van nicotinezakjes

Nicotinezakjes worden door jongeren vaak 'snus' genoemd, ook al zijn snus en nicotinezakjes verschillende producten. Snus bevat tabak en de verkoop ervan is altijd illegaal geweest in België. Sinds 1 oktober 2023 is ook de verkoop van nicotinezakjes in België bij wet verboden. Dat wettelijke verbod ging dus in op het moment dat de leerlingenbevraging in schooljaar 2023-2024 startte (de scholen namen vanaf oktober 2023 deel).

In de leerlingenbevraging van 2022-2023 werden nicotinezakjes voor het eerst in de vragenlijst opgenomen, omdat er heel wat signalen waren dat gebruik van dit middel, dat niet zonder gezondheidsrisico's is, toenam. We kunnen ons dus beroepen op twee metingen.

Eén op de veertien leerlingen heeft **ooit** nicotinezakjes gebruikt (7,5%), van wie de meerderheid ook in het **voorgaande jaar** (5,4%). Een meerderheid van de laatstejaarsgebruikers heeft recent niet meer gebruikt (3,4%). **Regelmatig** en **dagelijks** gebruik komen amper voor (resp. 0,7% en 0,3%). Er zijn geen noemenswaardige verschillen in vergelijking met de resultaten van 2022-2023.

PREVALENTIE EN FREQUENTIE VAN NICOTINEZAKJES

Alle leerlingen	Nooit	92,5%
	Ooit	7,5%
	Laatste jaar	5,4%
	Laatste maand	2,0%
	Gestopt tijdens laatste 12 maanden	3,4%
	Occasioneel	1,3%
	Regelmatig	0,7%
	Dagelijks	0,3%

Leeftijd

Het aandeel leerlingen dat **ooit**, in het **laatste jaar**, in de **laatste maand** en **regelmatig** nicotinezakjes gebruikt, stijgt over de graden heen, met de sterkste toename tussen de jongste en de middelste leeftijdscategorie. In elke leeftijdsgroep is bijna de helft van de ooitgebruikers wel gestopt met dat gebruik. Zelfs in de oudste leeftijdsgroep komt regelmatig of dagelijks uitzonderlijk voor.

GEBRUIK NICOTINEZAKJES NAAR LEEFTIJD

	12-14	15-16	17-18
Nooit	97,5%	89,4%	85,5%
Ooit	2,5%	10,6%	14,5%
Laatste jaar	1,8%	7,8%	9,8%
Laatste maand	0,8%	2,8%	3,7%
Gestopt	1,1%	5,0%	6,1%
Occasioneel	0,4%	2,0%	2,2%
Regelmatig	0,3%	0,8%	1,5%
Dagelijks	0,2%	0,3%	0,8%

Jongens-meisjes

Het gebruik van nicotinezakjes ligt hoger bij jongens dan bij meisjes, zowel qua prevalentie als qua frequentie. Het aandeel van **laatstejaarsgebruik** ligt bijna dubbel zo hoog, dat van **laatstemaandgebruik** zelfs drie keer zo hoog. **Regelmatig** gebruik komt bij beide geslachten zelden voor, maar toch nog duidelijk vaker bij jongens dan bij meisjes.

GEBRUIK NICOTINEZAKJES NAAR GESLACHT		
	Jongens	Meisjes
Nooit	90,8%	94,1%
Ooit	9,2%	5,9%
Laatste jaar	7,0%	3,7%
Laatste maand	3,0%	1,0%
Gestopt	4,0%	2,8%
Occasioneel	1,8%	0,7%
Regelmatig	1,2%	0,2%
Dagelijks	0,5%	0,1%

Onderwijsvormen

Per onderwijsvorm zien we dezelfde patronen die al bij tabak en e-sigaretten naar voren kwamen. In de 1^e graad is er een duidelijk verschil tussen leerlingen uit de A-stroom en leerlingen uit de B-stroom. In de A-stroom heeft 1,1% **ooit** al nicotinezakjes gebruikt, in de B-stroom is dat aandeel meer dan vijf keer zo hoog (5,9%). Ook voor de andere gebruiksparementers scoort de B-stroom zichtbaar hoger. In de 2^e en 3^e graad zien we dat het gebruik het hoogst ligt in het BSO en het laagst in het ASO, met prevalenties die tussen 2,5 en 4 keer hoger liggen in het BSO. Het TSO situeert zich ergens halverwege tussen de twee andere onderwijsvormen.

GEBRUIK NICOTINEZAKJES NAAR ONDERWIJSVORM					
	A-stroom	B-stroom	ASO	BSO	TSO
Nooit	98,9%	94,1%	94,1%	82,0%	88,2%
Ooit	1,1%	5,9%	5,9%	18,0%	11,8%
Laatste jaar	0,9%	2,6%	4,4%	12,4%	8,3%
Laatste maand	0,2%	1,4%	1,2%	5,5%	3,3%
Gestopt	0,7%	1,1%	3,2%	7,0%	5,0%
Occasioneel	0,1%	1,0%	0,8%	3,2%	2,2%
Regelmatig	0,1%	0,5%	0,4%	2,3%	1,1%
Dagelijks	0,0%	0,0%	0,3%	1,1%	0,5%

Totale gebruik van nicotineproducten

Situering

We willen dat zo weinig mogelijk jongeren nicotineproducten gebruiken. Vroeger volstond het om enkel het gebruik van tabakssigaretten te volgen, maar met de komst van de e-sigaret zijn er nu twee populaire manieren waarop jongeren nicotine gebruiken. Terwijl roken afneemt, stijgt het gebruik van e-sigaretten sterk. Daarom bekijken we in de VAD-leerlingenbevraging voortaan niet alleen roken en vaperen afzonderlijk, maar ook het totale gebruik van geïnhaleerde nicotineproducten⁵.

Met totaal gebruik bedoelen we het aandeel jongeren dat nicotine gebruikt tegenover het aandeel dat dat niet doet. Jongeren die roken en vaperen kunnen we niet zomaar optellen, omdat sommige jongeren beide doen en anders dubbel geteld zouden worden. Daarom onderscheiden we twee groepen: jongeren die minstens één nicotineproduct gebruiken (sigaret, e-sigaret of beide) en jongeren die helemaal geen nicotineproducten gebruiken⁶.

Hoewel een sigaret altijd nicotine bevat, geldt dat niet voor e-sigaretten. In eerdere edities van de bevraging werd gevraagd of jongeren nicotinehoudende of nicotinevrije vloeistoffen gebruikten. In deze editie is die vraag niet opgenomen. In de praktijk blijkt echter dat de meeste jongeren die vaperen nicotine gebruiken. Het aandeel dat uitsluitend nicotinevrije vloeistoffen kiest, daalde sterk: in 2017-2018 ging het nog om 57%, in 2022-2023 slechts om 10% van de laatstejaarsgebruikers. Bovendien geven andere onderzoeken aan dat jongeren vaak niet weten of hun e-sigaret nicotine bevat of in welke concentratie. Daarom gaan we er in onze analyses van uit dat alle jongeren die vaperen (al dan niet in combinatie met roken) nicotine gebruiken. Dit kan leiden tot een lichte overschatting van het totale gebruik.

We focussen bewust niet op ooitgebruik, omdat dit ook jongeren omvat die intussen gestopt zijn. Onze interesse gaat uit naar het huidige gebruik. In de literatuur geldt iemand als huidige gebruiker wanneer hij minstens eenmaal per maand nicotine gebruikt. In de leerlingenbevraging wordt traditioneel ook het laatstejaargebruik gerapporteerd. Daarom brengen we het totale gebruik van nicotineproducten in kaart op basis van zowel gebruik in het afgelopen jaar als in de afgelopen maand, en volgen we de evolutie daarvan op.

⁵ Deze analyses werden vorig jaar voor een eerste keer uitgevoerd. Toen werden ze niet opgenomen in het rapport van de VAD-Leerlingenbevraging, maar verspreid via een apart rapport van het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw. Dat rapport is raadpleegbaar via www.gezondleven.be/files/tabak/Rapport-over-analyse-van-de-evolutie-van-het-totale-nicotinegebruik-door-jongeren-in-Vlaanderen.pdf.

⁶ Hierbij richtten we ons uitsluitend op het gebruik van klassieke en elektronische sigaretten (met nicotine). Het gebruik van nicotinezakjes lieten we buiten beschouwing, aangezien de prevalentie ervan zowel in absolute zin als in verhouding tot andere nicotineproducten zeer laag is. Bovendien had de meerderheid van de jongeren die in het afgelopen jaar nicotinezakjes gebruikten ook een rookverleden of rookten zij nog steeds.

Prevalentie van geïnhaleerde nicotineproducten

Eén op de vier leerlingen (24,9%) heeft in het **afgelopen jaar** minstens één nicotineproduct gebruikt. Tijdens de laatste maand gebruikte één leerling op de zes (16,3%) nicotine.

PREVALENTIE VAN GEÏNHALEERDE NICOTINEPRODUCTEN

Alle leerlingen	Laatste jaar	24,9%
	Laatste maand	16,3%
Laatstejaars-gebruikers	Enkel tabaksgebruik	1,4%
	Enkel gebruik van e-sigaret	10,3%
	Duaal gebruik (tabak en e-sigaret)	13,2%
Laatstemaand-gebruikers	Enkel tabaksgebruik	1,4%
	Enkel gebruik van e-sigaret	8,2%
	Duaal gebruik (tabak en e-sigaret)	6,7%

Jongeren die enkel roken, worden stilaan een zeldzaamheid. Slechts 1,4% van alle leerlingen deed dit in het afgelopen jaar en de afgelopen maand. Het gecombineerd gebruik van roken en vaperen blijkt heel wat populairder. Meer dan de helft van de leerlingen die in het **afgelopen jaar** nicotine gebruikten, deed dit aan de hand van zowel de klassieke als de e-sigaret. Eén leerling op de tien (of 40% van de leerlingen die in het afgelopen jaar nicotine consumeerden) gebruikte exclusief een e-sigaret.

Bij het gebruik in de **afgelopen maand** zien we dat de populairste vorm exclusief vaperen is. De helft van de **laatstemaand** nicotinegebruikers kiest hiervoor, gevolgd door duaal gebruik en exclusief roken.

FREQUENTIE VAN TABAK DOOR JONGEREN DIE IN HET AFGELOPEN JAAR ENKEL SIGARETTEN GEBRUIKTEN

Laatstejaars-gebruikers	Gestopt tijdens laatste 12 maanden	62,8%
	Occasioneel	16,3%
	Regelmatig	20,9%
	Dagelijks	12,3%

FREQUENTIE VAN E-SIGARETTEN DOOR JONGEREN DIE IN HET AFGELOPEN JAAR ENKEL E-SIGARETTEN GEBRUIKEN

Laatstejaars-gebruikers	Gestopt tijdens laatste 12 maanden	67,3%
	Occasioneel	18,3%
	Regelmatig	14,4%
	Dagelijks	8,7%

Van de jongeren die in het **afgelopen jaar** enkel rookten of enkel vapeten, is de meerderheid ondertussen gestopt met dat gebruik. Onder exclusieve vapers zien we relatief meer **occasionele** dan **regelmatige** gebruikers. Bij jongeren die enkel roken, doen meer jongeren dit **regelmatig** dan **occasioneel**.

FREQUENTIE VAN TABAK EN E-SIGARETTEN DOOR JONGEREN DIE IN HET AFGELOPEN JAAR BEIDE NICOTINEPRODUCTEN GEBRUIKTEN

	Laatstejaargebruikers e-sigaret	Gestopt met vaper ^a	Occasioneel vaper	Regelmatig vaper	Dagelijks vaper	Totaal
Laatstejaars-gebruikers tabak	Gestopt met roken ^a	21,7%	6,2%	13,7%	8,4%	41,6%
	Occasioneel roken	5,6%	6,4%	14,9%	10,4%	27,0%
	Regelmatig roken	5,2%	3,1%	23,0%	17,9%	31,4%
	Dagelijks roken	2,4%	2,0%	10,5%	8,6%	
	Totaal	32,6%	15,7%	51,7%		100%

^a 'Gestopt met' betekent dat de leerling dat middel wel ooit maar niet meer in het voorgaande jaar gebruikte.

Onder de jongeren die het afgelopen jaar zowel rookten als vapeten, zien we dat 1 op de 5 (21,7%) daarmee is gestopt.

De combinatie van occasioneel gebruik van beide nicotineproducten komt minder vaak voor dan die van regelmatig gebruik. Vaper blijkt daarbij dominanter dan roken onder duale gebruikers. Zo geeft de helft (51,7%) aan regelmatig te vaper, tegenover iets minder dan een derde (31,4%) die regelmatig rookt. **Dagelijks** vaper komt meer dan dubbel zo vaak voor als **dagelijks** roken bij duale gebruikers (36,7% vs. 14,9%). Occasioneel gebruik ligt daarentegen bijna dubbel zo hoog bij roken als bij vaper (27,0% vs. 15,7%).

De meest voorkomende combinatie in deze groep is het regelmatig gebruik van zowel de sigaret als de e-sigaret: bijna 1 op de 4 duale gebruikers (23,0%) doet dit. Binnen deze groep lijkt vooral **dagelijks** vaper gecombineerd te worden met wekelijks, maar niet **dagelijks**, roken. De tweede meest voorkomende combinatie is occasioneel roken in combinatie met regelmatig vaper; bijna 15% kiest hiervoor.

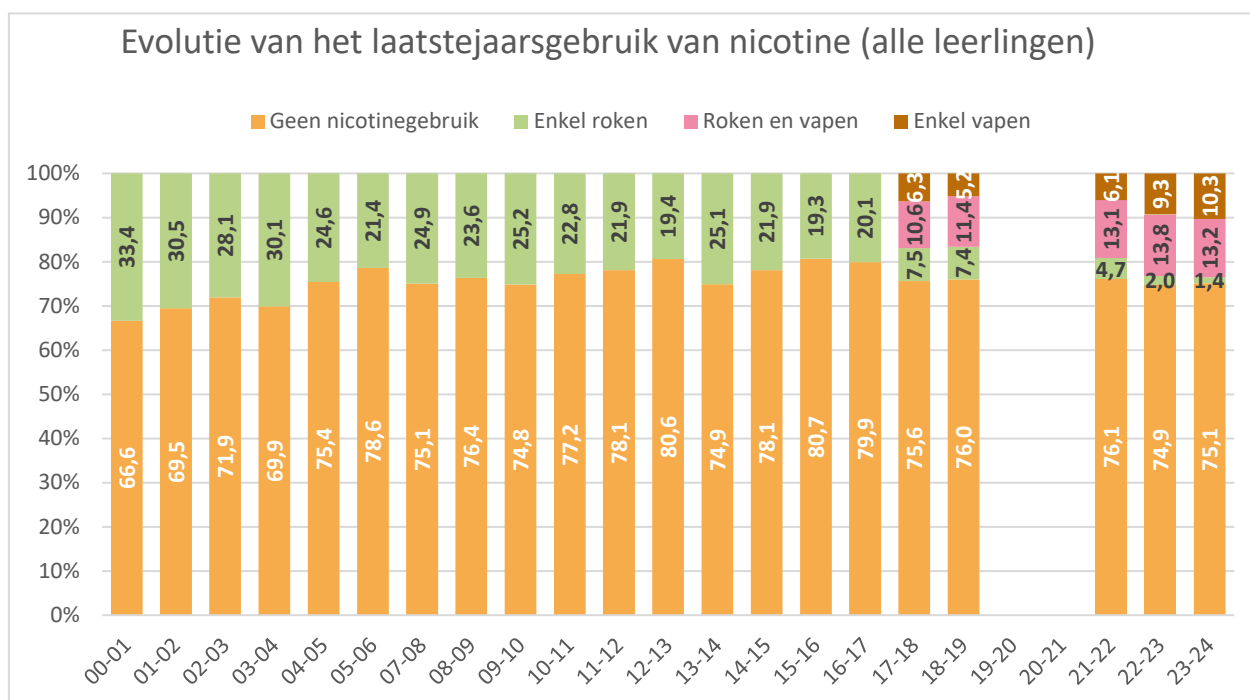
Evoluties in de prevalentie van geïnhaleerde nicotineproducten

Het aandeel jongeren die het afgelopen jaar nicotine gebruikte, is tussen het schooljaar 2000-2001 en 2022-2023 afgenomen. Vanaf 2004-2005 is er echter geen vast patroon meer zichtbaar en schommelt het aandeel jongeren dat nicotine gebruikt tussen 75% en 80%. Sinds 2017-2018, het jaar waarin voor het eerst naar e-sigaretgebruik werd gevraagd, blijft dit aandeel eerder rond de 75% hangen.

De afgelopen twintig jaar gebruikten steeds minder jongeren nicotine. In de laatste drie schooljaren waarin enkel tabaksgebruik werd bevraagd, gebruikte ongeveer 1 op de 5 jongeren het afgelopen jaar nicotine. Vanaf 2017-2018, toen naast tabak ook e-sigaretgebruik in kaart werd gebracht, zien we na enkele jaren van stabiliteit een lichte toename: sindsdien gebruikt ongeveer 1 op de 4 jongeren **jaarlijks** nicotine.

Daarnaast zijn er duidelijke verschuivingen in het type nicotineproduct dat jongeren gebruiken. Tussen 2017-2018 en 2023-2024 daalde het aandeel jongeren dat uitsluitend rookt van 7,5% naar 1,4%. Slechts een kleine groep rookt dus nog uitsluitend sigaretten. Tegelijkertijd zijn er steeds meer jongeren die vaperen of zowel roken als vaperen. Hoewel de groep duale gebruikers groter is dan de groep die uitsluitend vaperen, nam het aandeel jongeren dat enkel vaperen in deze periode sterker toe dan het aandeel duale gebruikers.

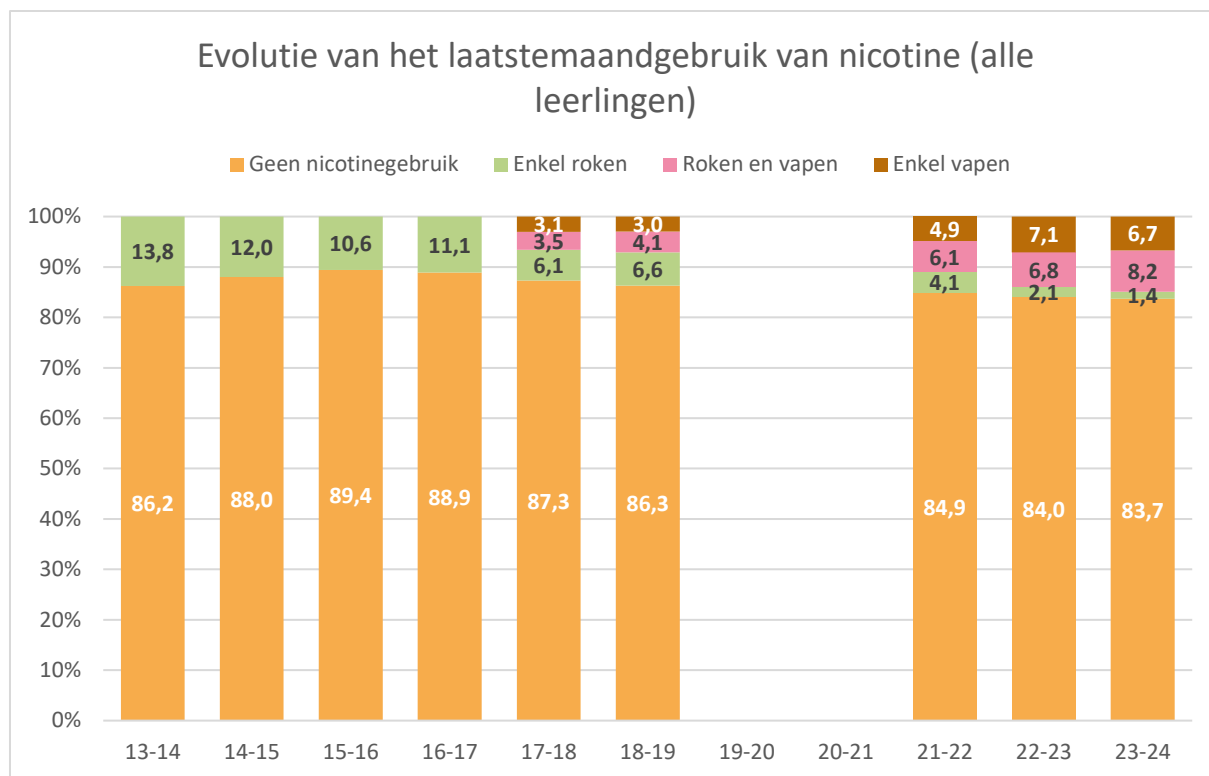
De centrale vraag hierbij is uiteraard of jongeren overschakelen van het ene nicotineproduct naar het andere en in die overgangsfase beide gebruiken of dat er eerder sprake is van een stabiel gebruikerspatroon.

Noot: voor 2017-2018 geeft het groene staafje niet "enkel roken" weer, ook leerlingen die e-sigaretten met nicotine gebruikten, zitten in die cijfers.

Het aandeel jongeren dat in de afgelopen maand geen nicotine gebruikte, nam tussen het schooljaar 2013-2014 en 2016-2017 toe, maar begon vanaf 2017-2018, het jaar waarin ook e-sigaretgebruik werd bevraagd, weer te dalen. Dit betekent dat het aandeel jongeren dat wél nicotine gebruikte, tussen 2013-2014 en 2023-2024 steeg van 13,8% naar 16,3%. In de laatste drie bevraagde schooljaren lijkt die toename echter af te vlakken.

Binnen de groep jongeren die in de afgelopen maand nicotine inhaleerde, zien we gelijkaardige patronen als bij nicotinegebruik in het afgelopen jaar: het aandeel dat uitsluitend rookt neemt sterk af, terwijl uitsluitend vaperen en gecombineerd gebruik toenemen. Bij de **laatstemaand**gebruikers is de relatieve toename van het aandeel jongeren dat zowel rookt als vaperen groter dan die van de groep die enkel vaperen. Bij de laatstejaarsgebruikers was dit omgekeerd.

Noot: voor 2017-2018 geeft het groene staafje niet 'enkel roken' weer, ook leerlingen die e-sigaretten met nicotine gebruikten, zitten in die cijfers.

Alcohol

Prevalentie en frequentie van alcohol

Tot en met schooljaar 2021-2022 gaf een meerderheid van de jongeren aan ooit al eens alcohol⁷ gebruikt te hebben. Die balans is sinds 2022-2023 omgeslagen. Vorig schooljaar gaf 48,3% van de leerlingen aan ooit alcohol gedronken te hebben, in 2023-2024 was dat 47,9%. 42,8% dronk het afgelopen jaar alcohol. Een duidelijke meerderheid van de leerlingen die de voorgaande 12 maanden alcohol dronken, doet dit op occasionele basis. Toch drinkt één op de tien leerlingen minstens een keer per week alcohol.

PREVALENTIE VAN ALCOHOLGEBRUIK

Nooit	52,1%
Ooit	47,9%
Laatste jaar	42,8%
Laatste maand	30,3%
Occasioneel	33,1%
Regelmatig	9,7%

Alcohol drinken gebeurt niet enkel met niet-gedistilleerde dranken die een lager alcoholpercentage hebben. Alhoewel 95% van de leerlingen in onze steekproef minderjarig is en dus wettelijk gezien geen sterkedrank kan kopen, heeft bijna een derde ooit sterkedrank gedronken (31,1%). Een kwart deed dit in het voorgaande jaar (25,0%). Regelmatig gebruik komt eerder beperkt voor (3,5%), al is het cijfer van een op de dertig leerlingen die dit minstens een keer per week doet, niet te verwaarlozen.

Ruim een kwart van de leerlingen (26,8%) was ooit dronken. Ruim een vijfde (21,9%) was in het voorgaande jaar dronken. 2,2% van alle leerlingen is minstens een keer per week dronken.

Bijna een kwart (24,0%) heeft ooit aan bingedrinken⁸ gedaan. Dat is een iets lager aandeel dan het aantal leerlingen dat ooit al dronken was. Maar er zijn iets meer leerlingen die regelmatig bingedrinken (3,1%) dan leerlingen die regelmatig dronken zijn.

PREVALENTIE VAN DRONKENSCHAP		PREVALENTIE VAN BINGEDRINKING	
Nooit	73,2%	Nooit	76,0%
Ooit	26,8%	Ooit	24,0%
Laatste jaar	21,9%	Regelmatig	3,1%
Regelmatig	2,2%		

⁷ Conform de vraagstelling in de vragenlijst spreken we pas van gebruik van alcohol vanaf het drinken van minstens één glas alcohol. Het eens proeven of een slokje alcohol meedrinken valt daar niet onder.

⁸ De definitie van bingedrinken is vier glazen alcohol (voor meisjes) of zes glazen alcohol (voor jongens) drinken binnen een tijdspanne van twee uur. De antwoordcategorieën zijn: "nooit", "minder dan maandelijks", "maandelijks", "wekelijks" en "dagelijks of bijna dagelijks". Deze verschillen van de antwoordcategorieën die de frequentie van alcoholgebruik en dronkenschap nagaan.

Leeftijd

De gemiddelde beginleeftijd voor alcohol is 14,8 jaar⁹. Bijna een kwart van de 12-14-jarigen heeft ooit al alcohol gedronken (23,9%), bijna één op de vijf deed dit ook het voorgaande jaar (18,0%). Onder de 15-16-jarigen heeft al bijna twee derde (64,3%) ooit alcohol gedronken, waarvan bijna iedereen ook in het voorgaande jaar (60,2%). Bij de 17-18-jarigen heeft 77,9% ooit alcohol gedronken en 73,1% deed dit het voorgaande jaar.

Regelmatig gebruik komt zelden voor in de jongste leeftijdsgroep (1,2%). Het aandeel regelmatige drinkers ligt een veelvoud hoger in de twee hoogste leeftijdscategorieën: terwijl meer dan één op de acht (13,3%) 15-16-jarigen regelmatig alcohol drinkt, is dat bij 17-18-jarigen bijna één op de vier (24,0%). Het dagelijks gebruik van alcohol komt in alle drie de leeftijdsgroepen beperkt voor.

ALCOHOLGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig	dagelijks
12-14	76,1%	23,9%	18,0%	8,5%	16,8%	1,2%	0,1%
15-16	35,7%	64,3%	60,2%	44,2%	46,9%	13,3%	0,4%
17-18	22,1%	77,9%	73,1%	59,4%	49,1%	24,0%	0,8%

Wat het gebruik van sterkedrank betreft, valt meteen op dat al één op de elf leerlingen in de groep 12-14-jarigen (9,0%) dat ooit gedronken heeft. 5,2% van deze jongste groep dronk sterkedrank in het voorgaande jaar. Het regelmatig drinken van sterkedrank blijft bij hen wel beperkt (0,6%). Toch betekent dit, geëxtrapoleerd naar heel Vlaanderen, dat ongeveer tweeduizend leerlingen jonger dan 15 jaar wekelijks minstens één keer sterke drank drinken. De prevalenties van sterkedrank stijgen sterk in de hogere leeftijdsgroepen: 42,3% van de 15-16-jarigen en 65,1% van de 17-18-jarigen hebben het ooit gedronken. Respectievelijk 34,7% en 56,1% dronk het laatste jaar sterkedrank. 4,0% van de 15-16-jarigen drinkt regelmatig sterkedrank, bij de 17-18-jarigen is dat meer dan het dubbele (9,4%).

GEBRUIK STERKEDRANK NAAR LEEFTIJD

	nooit	ooit	laatste jaar	occasioneel	regelmatig
12-14	91,0%	9,0%	5,2%	4,6%	0,6%
15-16	57,7%	42,3%	34,7%	30,7%	4,0%
17-18	34,9%	65,1%	56,1%	46,8%	9,4%

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer ze ooit al eens dronken waren. Van alle 12-14-jarigen was 5,4% ooit en 3,3% in het voorgaande jaar dronken. Regelmatig dronkenschap is op die leeftijd een uitzondering. Bij 15-16-jarigen is al 38,2% ooit en 32,1% in de voorgaande 12 maanden dronken geweest. 2,3% geeft aan minstens één keer per week dronken te zijn. Bij de oudste leerlingen was een meerderheid ooit dronken (59,2%) en ongeveer de helft was dat ook in het voorgaande jaar (49,6%). 6,6% in die oudste leeftijdsgroep was minstens een keer per week dronken.

PREVALENTIE VAN DRONKENSCHAP

	ooit	laatste jaar	regelmatig
12-14	5,4%	3,3%	0,3%
15-16	38,2%	32,1%	2,3%
17-18	59,2%	49,6%	6,6%

⁹ Gemiddelde beginleeftijden worden berekend op de antwoorden van de groep 17-18-jarigen.

Redelijk vergelijkbare verhoudingen zien we bij bingedrinken. 4,2% van de 12-14-jarigen deed ooit aan bingedrinken, net als 35,4% van de 15-16-jarigen en 52,1% van de 17-18-jarigen. Het aandeel dat aangeeft minstens een keer per maand te bingedrinken, is bij de 15-16-jarigen ruim één op de zeven (15,1%) en bij de 17-18-jarigen ruim een kwart (27,6%).

PREVALENTIE VAN BINGEDRINKING

	ooit	minder dan maandelijks	maandelijks	wekelijks tot dagelijks
12-14	4,2%	3,4%	0,6%	0,2%
15-16	35,4%	20,3%	11,4%	3,7%
17-18	52,1%	24,6%	18,5%	9,1%

Jongens-meisjes

Net als in de voorgaande jaren liggen de cijfers van jongens en meisjes voor de meeste parameters dicht bij elkaar. Zo dronk 48,3% van de jongens en 47,4% van de meisjes ooit alcohol. Alcoholgebruik in het afgelopen jaar kwam bij 42,5% van de jongens en 43,1% van de meisjes voor. Voor gebruik in de afgelopen maand is dat respectievelijk 29,5% en 31,0%. Bij regelmatig alcoholgebruik zien we een iets groter verschil: jongens doen dat relatief meer dan meisjes (11,6% tegenover 7,7%). De beginleeftijd voor alcohol drinken ligt bij meisjes (14,8 jaar) nipt hoger dan bij de jongens (14,7 jaar).

ALCOHOLGEBRUIK NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
Jongens	51,7%	48,3%	42,5%	29,5%	30,9%	11,6%
Meisjes	52,6%	47,4%	43,1%	31,2%	35,4%	7,7%

Als we naar de prevalenties van sterkedrank kijken, zien we over bijna de hele lijn dezelfde percentages bij jongens en meisjes. Enkel het regelmatig gebruik ligt iets hoger bij de jongens.

GEBRUIK STERKEDRANK NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	laatste jaar	occasioneel	regelmatig
Jongens	69,0%	31,0%	24,8%	21,1%	3,8%
Meisjes	68,8%	31,2%	25,2%	22,1%	3,1%

Ooit en in het voorgaande jaar dronken zijn komt bij jongens en meisjes quasi evenveel voor. Minstens eens per week dronken zijn komt dan weer drie keer zo vaak voor bij jongens (3,2%) dan bij meisjes (1,1%). Wat bingedrinken betreft, ligt de levensprevalentie iets hoger bij meisjes, maar qua regelmatig bingedrinken ligt het aandeel bij jongens iets hoger dan bij meisjes (3,4% vs. 2,8%).

PREVALENTIE VAN DRONKENSCHAP

	ooit	laatste jaar	Regelmatig
Jongens	27,1%	22,1%	3,2%
Meisjes	26,5%	21,7%	1,1%

PREVALENTIE VAN BINGEDRINKEN

	ooit	minder dan maandelijks	maandelijks	wekelijks tot dagelijks
Jongens	22,9%	11,8%	7,8%	3,4%
Meisjes	25,0%	14,6%	7,6%	2,8%

Onderwijsvormen

Een opvallende vaststelling in schooljaar 2022-2023 was dat in de eerste graad voor het eerst de verschillen tussen de A-stroom en de B-stroom zo goed als verdwenen waren. In de resultaten van schooljaar 2023-2024 zien we dat de oude verhoudingen terug zijn: meer jongeren uit de B-stroom dan jongeren uit de A-stroom hebben alcohol gedronken en dit voor alle gebruiksparemeters (ooit, laatste jaar, laatste maand en regelmatig).

In de tweede en derde graad valt op dat de cijfers bij TSO-leerlingen het hoogst liggen. Qua regelmatig gebruik komt het aandeel in het BSO wel in de buurt, terwijl het laatstejaarsgebruik daar een stuk onder dat van het TSO ligt. Eveneens opvallend is dat het ASO in recenter gebruik niet onderdoet voor het BSO, maar dat het regelmatig gebruik van alcohol in het ASO een stuk lager is dan in het BSO.

ALCOHOLGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

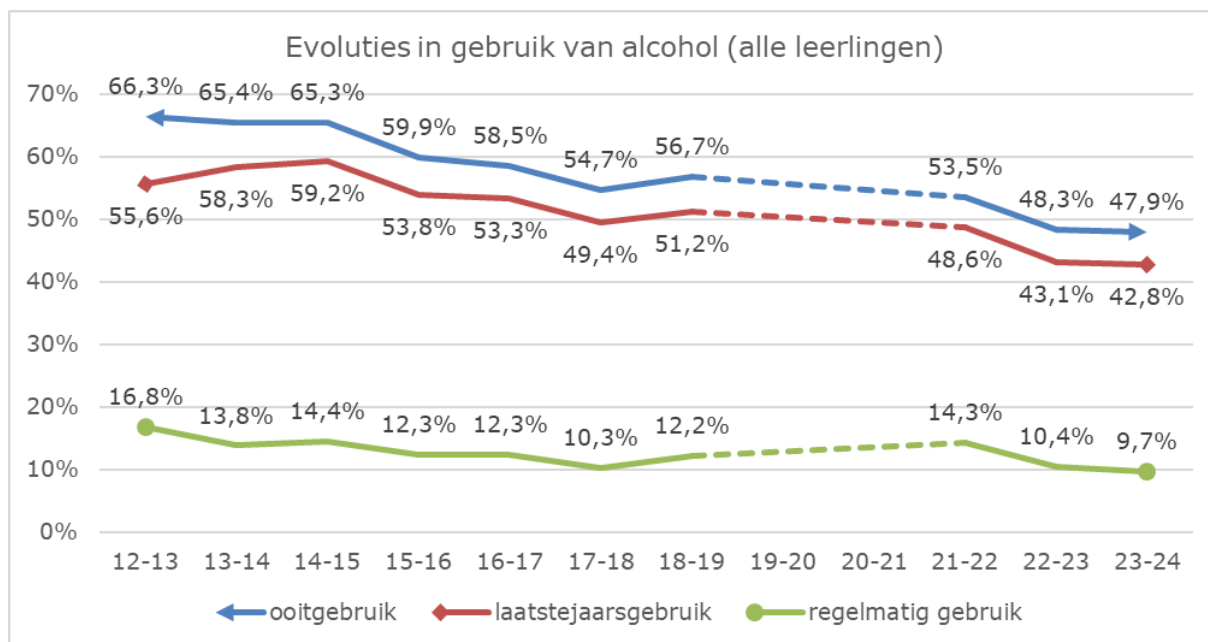
		nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasio- neel	regel- matig
1e graad	A-stroom	82,5%	17,5%	11,9%	4,8%	11,4%	0,5%
	B-stroom	73,3%	26,7%	18,0%	9,1%	15,6%	2,4%
2e & 3e graad	ASO	40,7%	59,3%	56,3%	42,5%	45,4%	10,9%
	BSO	36,7%	63,3%	56,3%	39,9%	39,9%	16,4%
	TSO	31,8%	68,2%	63,4%	47,3%	46,0%	17,4%

Relatief meer leerlingen uit het TSO geven aan tijdens het laatste jaar dronken te zijn geweest (37,1%) dan jongeren uit het BSO (30,4%) en uit het ASO (30,1%). Qua regelmatig dronken zijn ligt het aandeel wel bijna even hoog in het TSO (4,3%) en het BSO (4,0%). Dat van het ASO ligt daar een stuk onder (2,0%).

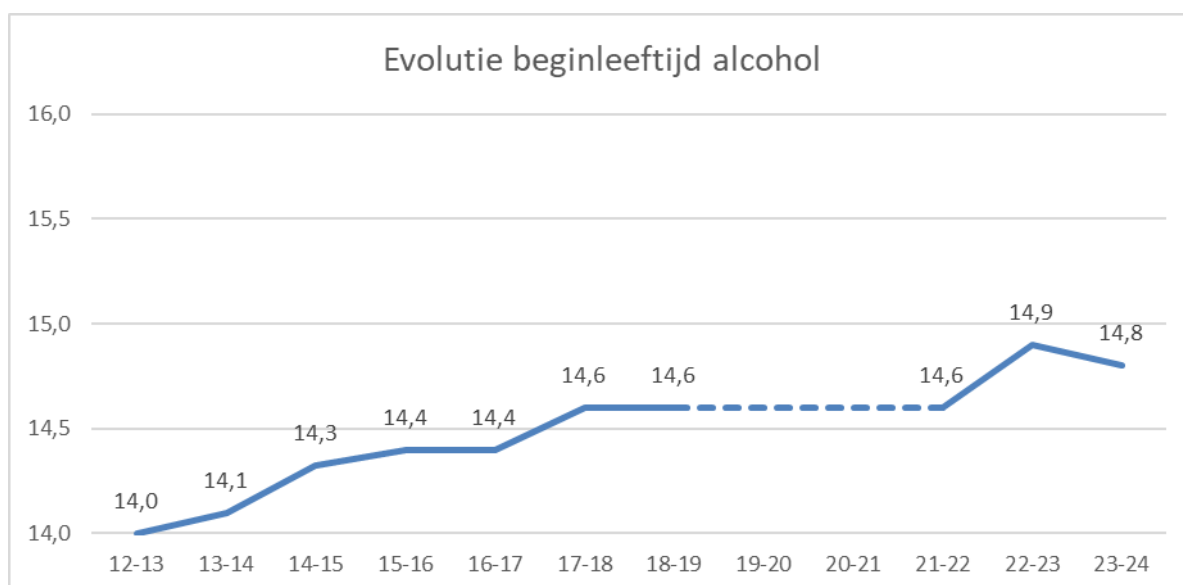
Bij de levensprevalenties van bingedrinken zien we ook dat het TSO (39,5%) hoger scoort dan het BSO (33,6%) het ASO (33,1%). Bekijken we het regelmatig bingedrinken, dan zien we dat de volgorde blijft, maar de onderlinge verhoudingen wijzigen: het meest in het TSO (6,0%), wat nipt meer is dan het BSO (5,6%) en duidelijk meer dan het ASO (3,2%).

Evoluties in alcoholgebruik

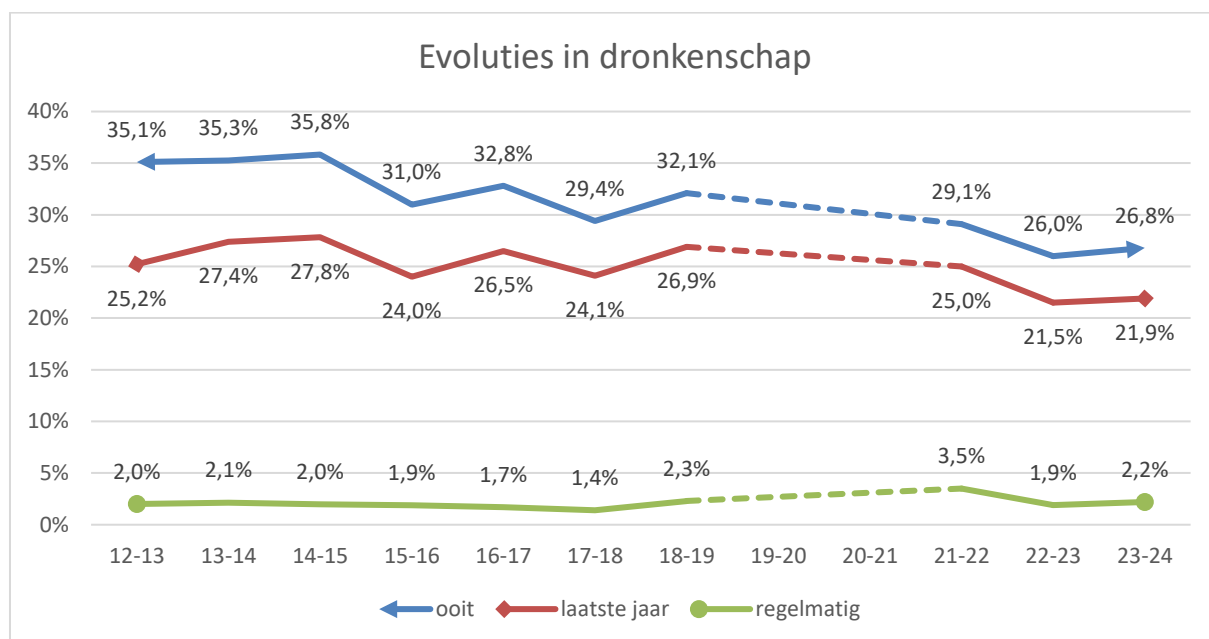
Het ooit- en laatstejaarsgebruik van alcohol daalden duidelijk over de laatste tien metingen. Ook het regelmatig gebruik van alcohol ligt in 2023-2024 duidelijk onder de waarde van 2012-2013, vooral door de sterke daling na 2021-2022. Daarmee wordt niet alleen de stijging van het regelmatige gebruik na 2017-2018 omgebogen, maar staat het aandeel leerlingen dat regelmatig alcohol gebruikt ook op het laagste niveau sinds het begin van de leerlingenbevraging.

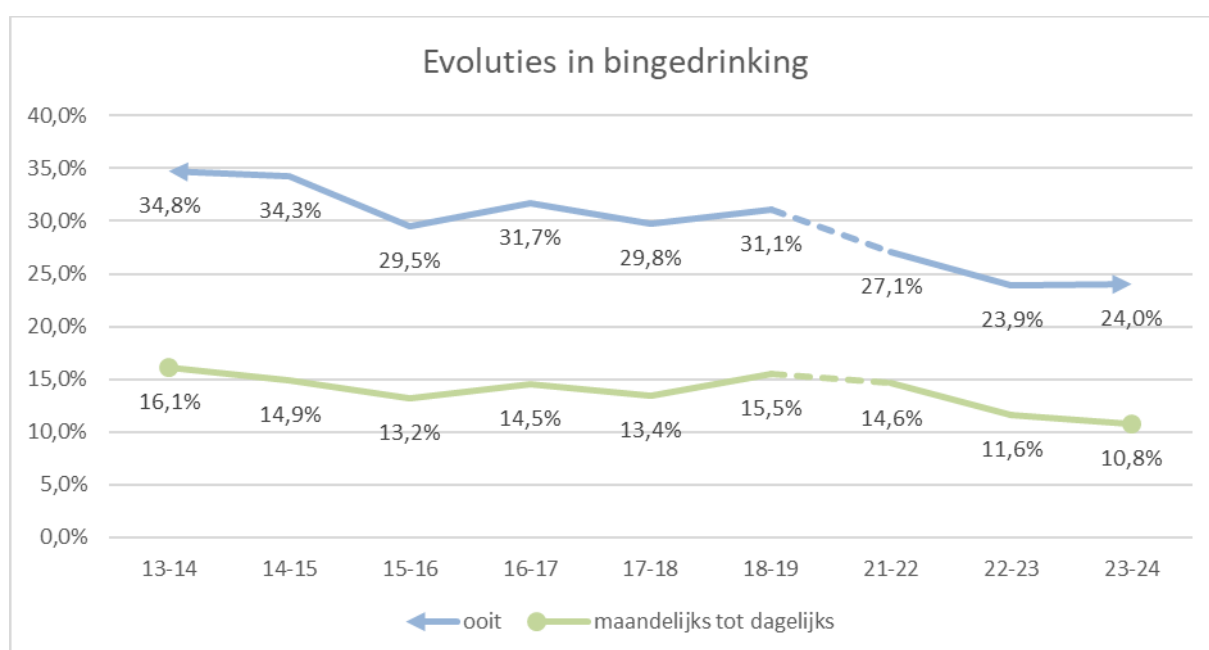
Bekijken we de curve van de gemiddelde beginleeftijd voor alcohol drinken, dan zien we dat sinds schooljaar 2012-2013 jongeren hun eerste glas alcohol op steeds latere leeftijd dronken. De gemiddelde beginleeftijd steeg met bijna een vol levensjaar, van 14,0 jaar naar 14,8 jaar. Toch zien we in 2023-2024 voor het eerst sinds lang een eerste neerwaartse knik, wat wijst op een iets lagere gemiddelde beginleeftijd dan het schooljaar daarvoor.

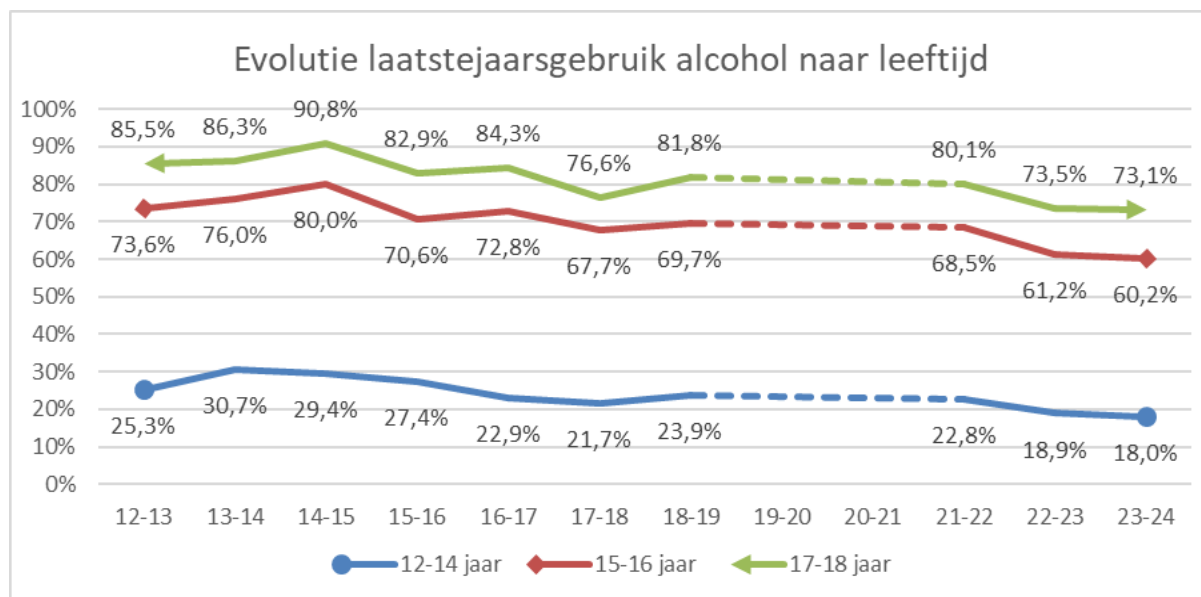
Na een duidelijke daling tussen 2021-2022 en 2022-2023, stegen de cijfers voor dronkenschap weer lichtjes. Het aandeel ligt in vergelijking met 2012-2013 lager voor levens- en laatstejaarsprevalentie. Voor regelmatig dronkenschap geldt dat niet: het aandeel ligt in 2023-2024 iets hoger dan in 2012-2013.

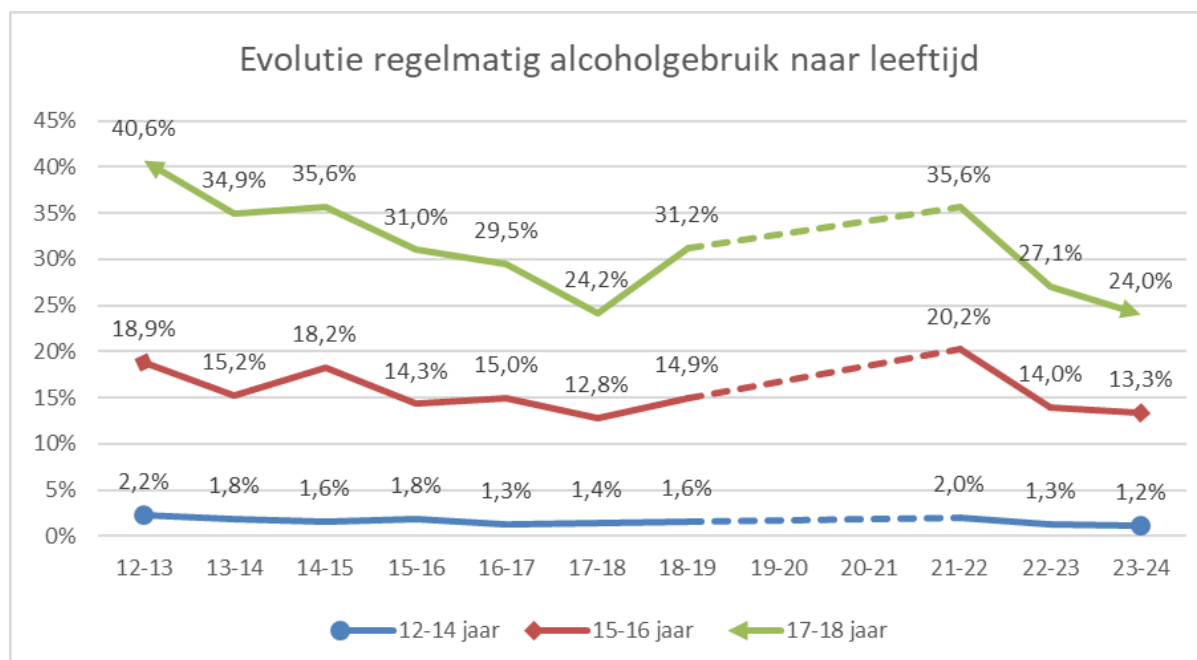
Bekijken we binge drinken in een tijdslijn, dan zien we dat zowel het ooit binge drinken als het minstens een keer per maand binge drinken in 2023-2024 een stuk lager liggen dan in 2013-2014 (het eerste jaar waarin dit bevestigd werd). Het lijkt alsof de covidjaren een kantelpunt zijn geweest: post-corona nam het aandeel een duik.

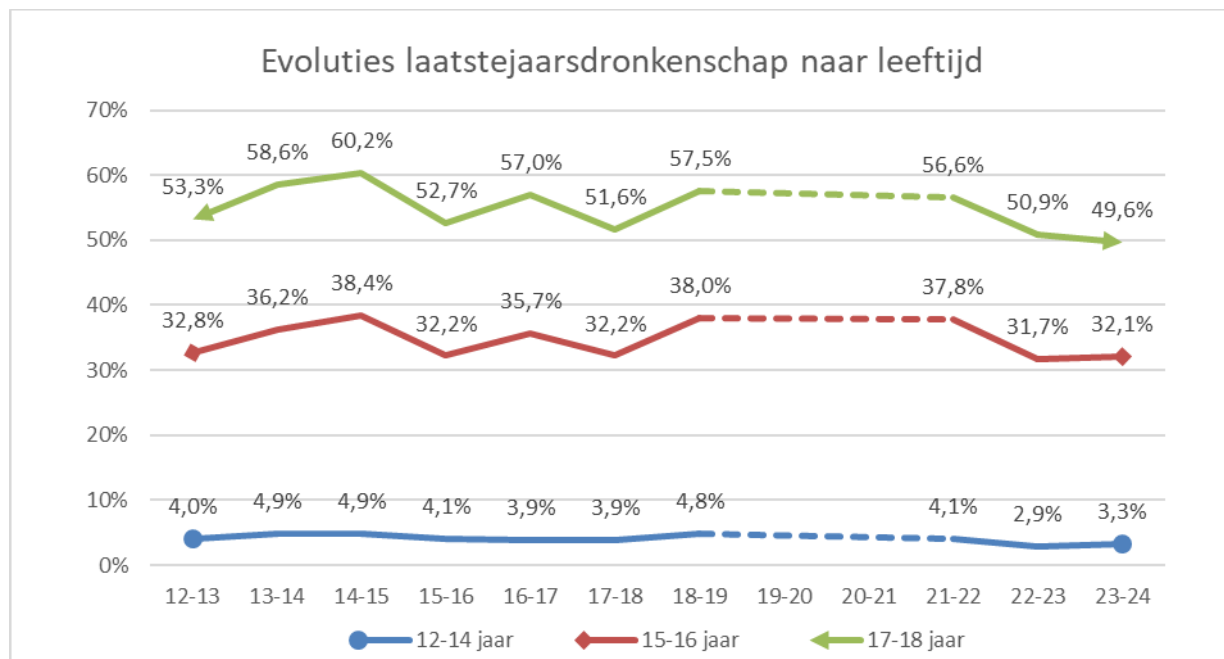
De evolutiecurve van laatstejaarsgebruik toont dat het aandeel in 2023-2024 voor alle drie de leeftijdsgroepen zich een stuk onder dat van 2012-2013 situeert. Dat komt grotendeels door de recente dalingsgolf. Nadat het laatstejaarsgebruik tussen 2017-2018 en 2021-2022 stabiliseerde of zelfs steeg, zorgde de daling nadien ervoor dat de drie leeftijdsgroepen naar het laagste niveau zakten. De trends over de jaren heen zijn voor de drie leeftijdsgroepen in grote lijnen gelijklopend.

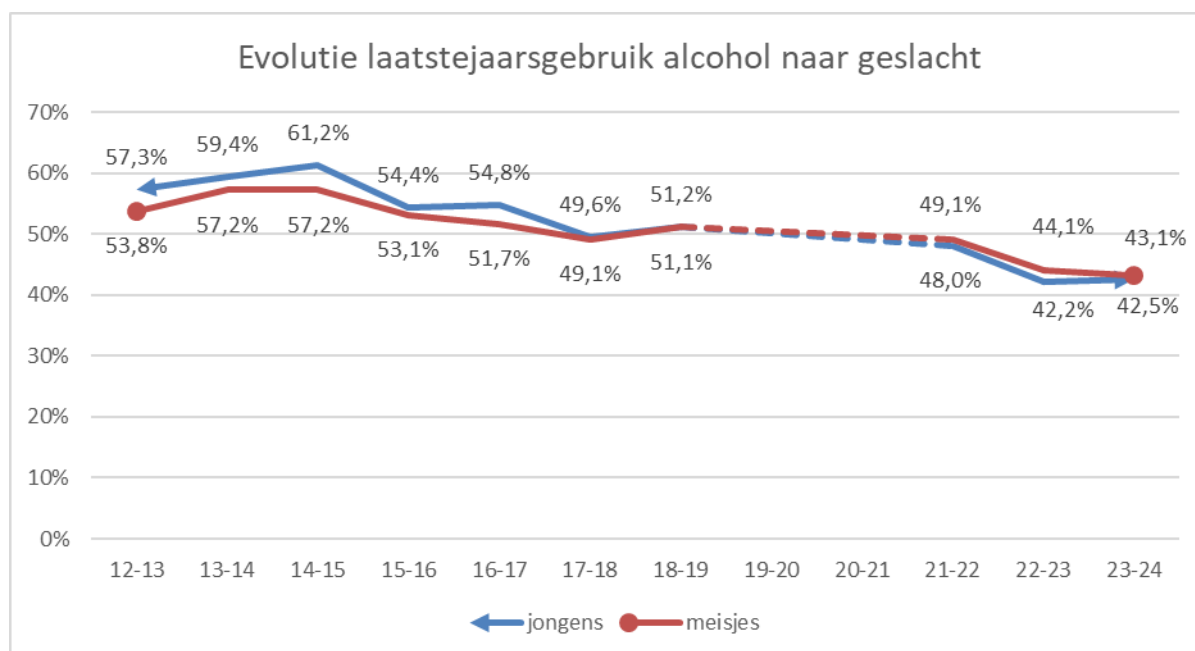
Een grafiek die in het verleden specifieke aandacht kreeg, is die van de evoluties in regelmatig gebruik. Na een algemene daling tussen 2012-2013 en 2017-2018 steeg dat aandeel tot 2021-2022 weer in de drie leeftijdsgroepen. Dankzij een duidelijke daling in de twee laatste schooljaren ligt het aandeel van regelmatig gebruik van alcohol nu op of rond het laagste punt ooit.

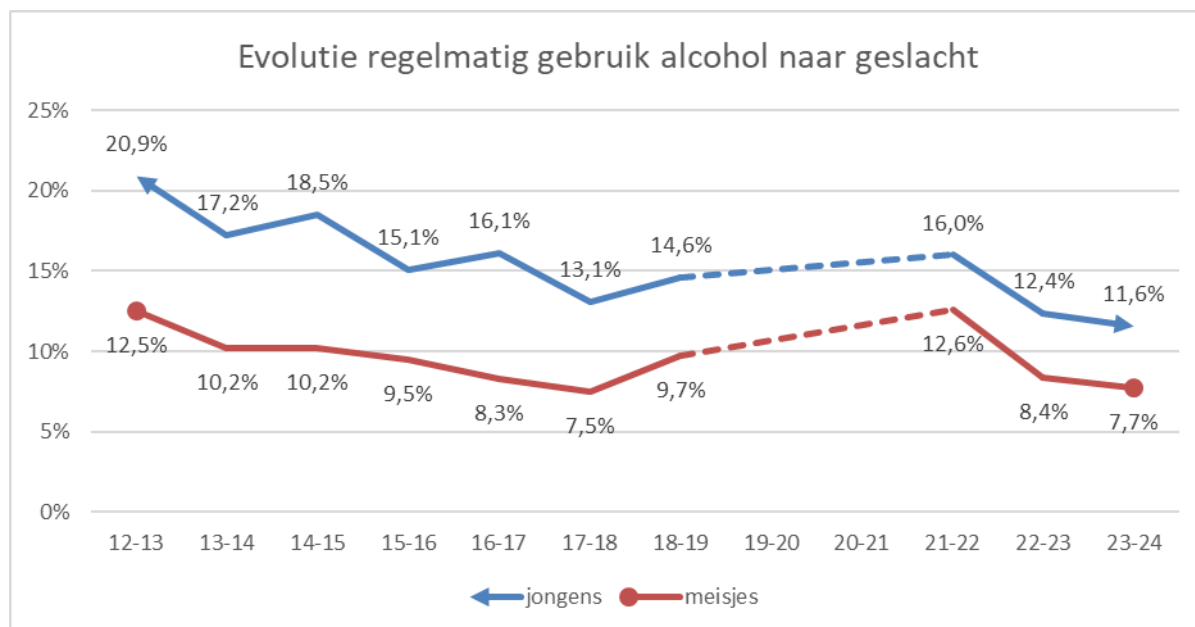
Wat de evolutie van dronkenschap in het voorgaande jaar betreft, zien we voor alle leeftijdsgroepen grillige schommelingen. Toch ligt het huidige niveau in alle groepen lager dan in 2012-2013. De lichte stijging bij de twee jongste leeftijdsgroepen is wel iets om in het oog te houden.

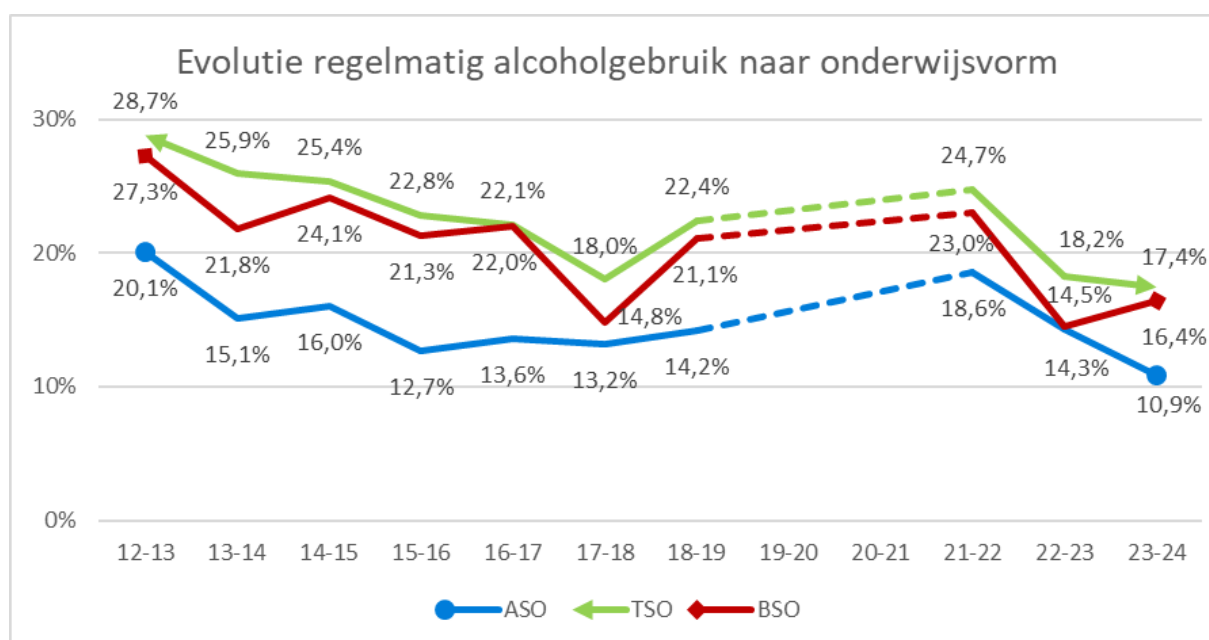
De afgelopen tien rondes van de leerlingenbevraging tonen dat het laatstejaarsgebruik van alcohol bij beide geslachten vrijwel gelijk loopt en vaak overlapt. Tot en met 2017-2018 lag het aandeel nipt hoger bij de jongens, in 2018-2019 lag de lat gelijk en in de drie laatste schooljaren ligt het aandeel bij meisjes nipt hoger.

Bij regelmatig alcoholgebruik waren de verschillen tussen jongens en meisjes in diezelfde periode duidelijker, waarbij het aandeel steeds een stuk hoger lag bij jongens. Toch is de kloof door de jaren heen een stuk kleiner geworden. Terwijl het verschil tot 2016-2017 ongeveer 7 procent bedroeg, is dat aandeel in de drie laatste schooljaren tot 3 à 4% gekrompen. Door de sterke daling na 2021-2022 ligt het aandeel regelmatig alcoholgebruik bij de jongens ondertussen op het laagste punt. Bij meisjes was er de laatste jaren ook een duidelijke daling, waardoor de waarde in 2023-2024 in de buurt van het laagste aandeel in 2017-2018 komt.

Bekijken we in de 2^e en 3^e graad de evolutie van regelmatig gebruik van alcohol per onderwijsvorm, dan zien we dat voor alle drie de opgenomen onderwijsvormen het laatst gemeten aandeel regelmatige gebruikers duidelijk onder dat van 2012-2013 ligt. Voor het ASO gaat het zelfs over een halvering. Leerlingen uit het TSO kenden steeds de hoogste proporties in regelmatig alcoholgebruik, al lag het aandeel van het BSO daar nooit ver af. Leerlingen uit het ASO kenden steeds de laagste proporties. Nadat de curve van het BSO en het ASO elkaar bijna raakten in 2022-2023, is het verschil nu weer duidelijk groter, doordat het aandeel in het BSO steeg terwijl het in het ASO daalde.

Alcohol in de belevingswereld van jongeren

Motieven om al dan niet alcohol te drinken

Bij leerlingen die nooit alcohol hebben gedronken, is het meest aangehaalde motief 'omdat ik alcohol niet nodig heb', gevolgd door 'omdat alcohol ongezond is', 'omdat alcohol drinken op mijn leeftijd verboden is' en 'omdat alcohol gevaarlijk is'. 'Omdat ik nuchter wil blijven' sluit de top-5 af. De meest opvallende veranderingen in vergelijking met 2022-2023 zijn het toenemende belang van de motieven 'omdat alcohol drinken ongezond is', 'omdat ik nuchter wil blijven' en 'omdat de effecten me niet interesseren'.

Motieven om GEEN alcohol te drinken (enkel bij nooitgebruikers)	
Omdat ik geen alcohol nodig heb	70,8%
Omdat alcohol ongezond is	57,3%
Omdat alcohol drinken op mijn leeftijd verboden is	51,3%
Omdat alcohol gevaarlijk is	51,2%
Omdat ik nuchter wil blijven	39,8%
Omdat de effecten me niet interesseren	34,5%
Omdat ik de gevolgen heb gezien bij iemand die alcohol dronk	33,9%
Omdat ik sportief ben	33,0%
Omdat ik een sterke persoonlijkheid heb	28,0%
Uit schrik voor de reactie van mijn ouders	20,8%
Uit overtuiging	13,2%

Tussen de leeftijdscategorieën zijn er over het algemeen geen al te grote verschillen wat betreft de vermelde motieven. Elke leeftijdsgroep geeft in de eerste plaats aan niet te drinken omdat men het niet nodig heeft. De jongste groep geeft veel vaker aan geen alcohol te drinken omdat het voor hen verboden is (63,8%), een motief dat omwille van de geldende wetgeving logischerwijze aan kracht verliest bij het ouder worden (15-16-jarigen: 29,8%; 17-18-jarigen: 6,7%). Ook het motief 'omdat alcohol gevaarlijk is' scoort hoger in de jongste leeftijdsgroep (54,4%) dan in de middelste (45,2%) en de oudste groep (40,9%). De oudste leeftijdsgroep (38,5%) geeft vaker 'omdat ik een sterke persoonlijkheid heb' aan als motief om niet te drinken dan de jongere leeftijdsgroepen (32,4% in de middelste en 25,3% in de jongste groep). Voorts is bij de 17-18-jarigen het motief 'uit overtuiging' belangrijker dan bij 15-16-jarigen en 12-14-jarigen (22,7% versus resp. 16,2% en 11,0%).

De top vier van de meest aangehaalde motieven is hetzelfde bij jongens en meisjes: 'omdat ik geen alcohol nodig heb', 'omdat alcohol ongezond is', 'omdat alcohol gevaarlijk is' en 'omdat alcohol drinken op mijn leeftijd verboden is'. Maar er zijn toch enkele verschillen. Zo zijn er iets meer meisjes dan jongens die 'omdat ik geen alcohol nodig heb' (72,9% vs. 68,9%) en 'omdat alcohol drinken op mijn leeftijd verboden is' (54,0% vs. 48,7%) als motief aangeven. Anderzijds geven duidelijk meer jongens dan meisjes aan geen alcohol te drinken omdat ze een sterke persoonlijkheid hebben (33,3% vs. 22,5%) en omdat ze sportief zijn (46,8% vs. 19,0%).

Het meest vermelde motief om wel alcohol te drinken is 'voor de gezelligheid met vrienden'. Daarna volgen 'omdat ik er zin in had', 'uit nieuwsgierigheid', 'omdat het me werd aangeboden' en 'om te ontspannen'. In vergelijking met het voorgaande schooljaar zijn er slecht minimale veranderingen in de verhoudingen. Nadat het motief 'omdat het me werd aangeboden' tussen 2021-2022 en 2022-2023 aan belang won, stelde zich de vraag of dit motief terug aan een opmars bezig was. Dit blijkt volgens de laatste meting niet zo te zijn. De daling van dit motief tussen 2018-2019 en 2021-2022 had vermoedelijk te maken met de maatregelen die het sociale leven sterk beperkten tijdens de piek van de covid-pandemie. Eens die opgeheven werden, steeg het aandeel weer. Maar het zit nog duidelijk onder het niveau van 2018-2019. Hoewel 'het aangeboden krijgen' in de twee laatste bevestigingen een iets belangrijker motief werd, blijkt groepsdruk om bij de groep te horen nog steeds uitzonderlijk een motief te zijn om alcohol te drinken.

Motieven om WEL alcohol te drinken (enkel bij ooitgebruikers)	
Voor de gezelligheid met vrienden	70,9%
Omdat ik er zin in had	50,9%
Uit nieuwsgierigheid	37,5%
Omdat het me werd aangeboden	25,4%
Om te ontspannen	24,2%
Om dronken (zat) te worden	22,4%
Om me goed te voelen	16,8%
Om mijn zorgen te vergeten	14,7%
Om verveling tegen te gaan	10,8%
Om bij de groep te horen	6,5%

Bij 12-14-jarigen die al alcohol dronken, zijn de meest voorkomende motieven 'uit nieuwsgierigheid' (52,7%) en 'voor de gezelligheid met vrienden' (40,4%), gevolgd door 'omdat ik er zin in had' (29,5%). Naarmate de leeftijd stijgt, neemt het eerste motief in belang af, terwijl het tweede en derde duidelijk in belang toenemen. Ook het motief 'om dronken te worden' stijgt opvallend tussen de jongste en de oudste leeftijdsgroep. Bij een derde van de 17-18-jarige ooitgebruikers van alcohol is dat een drinkmotief (32,4%).

'Voor de gezelligheid met vrienden', 'omdat ik er zin in had', 'om me goed te voelen' en 'om mijn zorgen te vergeten' scoren merkbaar hoger bij meisjes dan bij jongens. Anderzijds geven jongens iets vaker het motief 'om verveling tegen te gaan' aan.

Wat de motieven per onderwijsvorm aangaat, valt het op dat leerlingen uit de B-stroom en uit het BSO algemeen minder motieven aangeven. Des te opvallender is het dat leerlingen uit de B-stroom vaker dan die uit de A-stroom de motieven 'om te ontspannen', 'om me goed te voelen' en 'omdat ik er zin in had' aangeven, terwijl leerlingen uit het BSO even vaak als die uit het ASO en het TSO de motieven 'om verveling tegen te gaan', 'om mijn zorgen te vergeten' aangeven. Negatieve copingmotieven om alcohol te drinken spelen dus sterker bij leerlingen uit de B-stroom en het BSO.

Negatieve ervaringen na het drinken van alcohol

Bijna zes op de tien jongeren die het laatste jaar alcohol dronken, hadden een slechte ervaring na het drinken van alcohol (58,7%; niet in tabel). Meestal uitte zich dat in misselijkheid ('ik voelde me niet goed'), wat bij 47,4% van alle jongeren die het afgelopen jaar alcohol dronken voorkwam. 30,4% van de leerlingen schaamde zich de dag nadien over hun gedrag. Dat te veel alcohol kan leiden tot een ruzie of een gevecht, ondervond 15,4% van de laatstejaarsgebruikers. 9,8% van de jongeren hadden onder invloed van alcohol seksueel contact waar ze achteraf spijt van hadden. 9,2% beschadigde al eens eigendommen onder invloed van alcohol. Het inroepen van medische hulp in een ziekenhuis, eerste hulp, spoeddienst of Rode Kruis ten gevolge van alcoholgebruik komt minder vaak voor. Toch bewijst het feit dat 1 op de 25 leerlingen – ruim geschat ongeveer 1 leerling per klas – dat al meemaakte dat alcohol drinken op jonge leeftijd een ernstig te nemen risico inhoudt.

Alcohol in de vriendenkring

Aangezien alcoholgebruik zichtbaar aanwezig is in onze cultuur, is het niet verwonderlijk dat alcoholgebruik al deel uitmaakt van de leefwereld van 12-14-jarigen: 44,4% heeft minstens 1 vriend die alcohol drinkt. In de twee oudste leeftijdsgroepen hebben acht à negen op de tien leerlingen minstens 1 vriend die alcohol drinkt. In de leeftijdsgroep 15-16 jaar heeft de helft van de leerlingen (49,1%) een vriendengroep waarin meer dan de helft alcohol drinkt. In de oudste leeftijdsgroep is dat zelfs ruim twee derde (68,4%). 21,1% van de 15-16-jarigen en 34,1% van de 17-18-jarigen heeft een vriendenkring waarvan meer dan de helft minstens 1 keer per maand dronken is.

Het is niet verwonderlijk dat er een verband is tussen het eigen alcoholgebruik en het alcoholgebruik in de vriendengroep: 88,9% van de regelmatige drinkers, heeft een vriendengroep waarvan meer dan de helft alcohol drinkt. Bij wie minder dan wekelijks alcohol drinkt of geen alcohol drinkt, ligt dat aandeel op 27,8%. Voorts hebben zes op de tien leerlingen die regelmatig drinken (59,2%) een vriendengroep waarvan meer dan de helft minstens 1 keer per maand dronken is. Bij leerlingen die minder dan wekelijks of geen alcohol drinken, is dit slechts 10,5%.

Alcohol, de wetgeving en de grenzen voor verantwoordelijk gebruik

Alcoholgebruik bij jongeren onder de 16 jaar

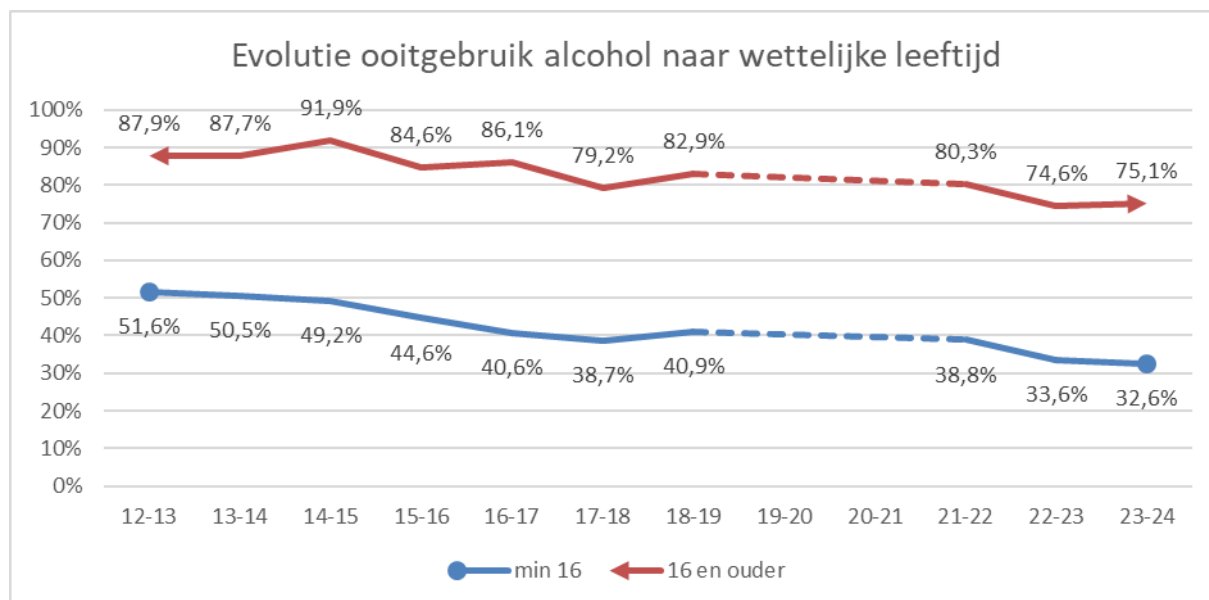
Volgens de wet mogen jongeren onder de 16 jaar geen alcohol drinken en is het verboden hen drank te verkopen, te schenken of aan te bieden. Ondanks de geldende wetgeving, is alcoholgebruik al goed ingeburgerd bij min-16-jarigen: een derde van hen heeft ooit (32,6%) en ruim een kwart in het voorgaande jaar (27,1%) een glas alcohol gedronken.

PREVALENTIE VAN ALCOHOLGEBRUIK

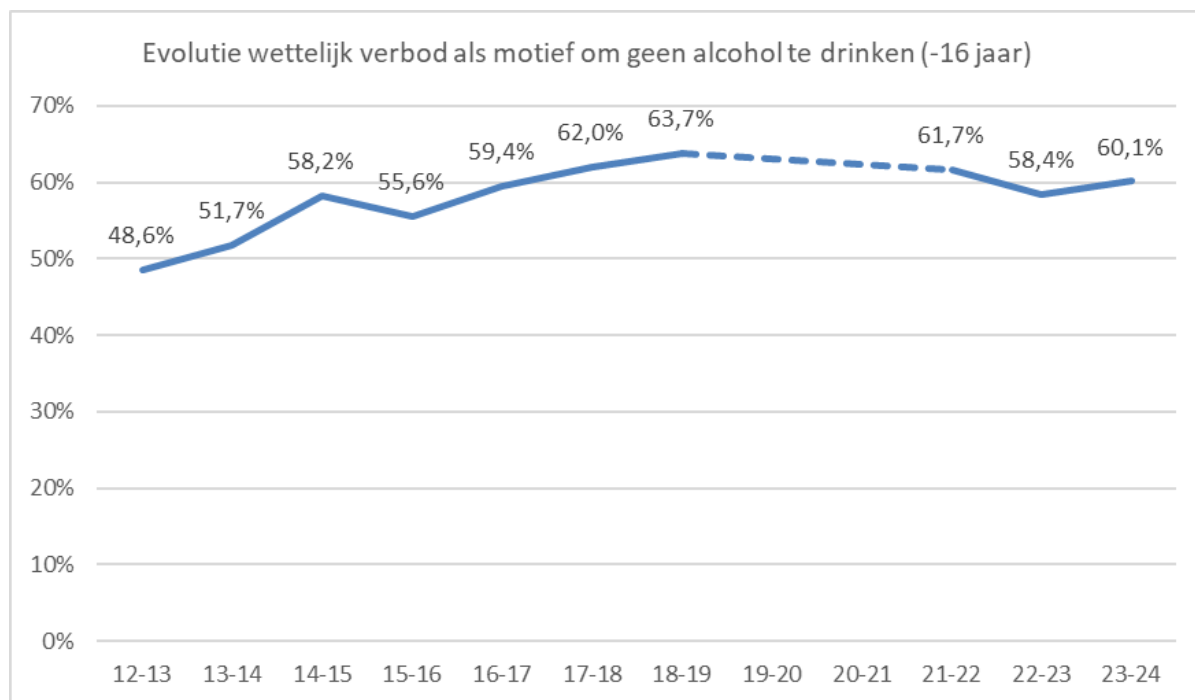
	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
Min 16	67,4%	32,6%	27,1%	15,7%	24,0%	3,0%
16 en ouder	24,9%	75,1%	70,8%	56,3%	49,2%	21,5%

Sinds het schooljaar 2012-2013 zien we een quasi aanhoudende, sterke daling van het aantal jongeren onder de 16 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken. Nadat de dalende trend werd omgebogen in 2018-2019, geven de drie laatste resultaten een verdere daling aan. Het aandeel in 2022-2023 (32,6%) ligt daardoor een heel stuk onder dat van 2012-2013, toen een nipte meerderheid van de min-16-jarigen ooit alcohol had gedronken (51,6%).

Bij de jongeren van 16 jaar en ouder zien we een minder eenduidige evolutie. Maar ondanks de op en neergaande bewegingen ligt het aandeel leerlingen dat ooit alcohol dronk in 2023-2024 toch ook lager dan in 2012-2013. De daling is wel minder duidelijk dan bij leerlingen jonger dan 16 jaar.

Van de jongeren onder de 16 jaar die geen alcohol drinken, geeft 60,1% aan dit niet te doen omdat alcohol nog verboden is voor hen. Nadat dit motief sterk aan belang toenam in de periode voor 2015-2016, kende die toename nadien een trager en wisselvalliger verloop. Mogelijk heeft het 'ontradende' effect van de wetswijziging van 31/12/2009 zijn limieten bereikt. Hoewel de geldende wetgeving vrij algemeen gekend is (zie verder), stagneert het aandeel leerlingen dat geen alcohol drinkt omwille van het wettelijk verbod na 2015-2016.

Alcoholgebruik bij leerlingen jonger en ouder dan 18 jaar

In de wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen voor alcoholgebruik geven De Hoge Gezondheidsraad en VAD het advies om onder de 18 jaar geen alcohol te drinken. De resultaten van de leerlingenbevraging tonen dat we daar nog heel ver van af staan: in de leeftijdsgroep 12- tot 17-jarigen heeft bijna de helft (46,6%) al alcohol gedronken (niet in tabellen).

Hoewel sterkedrank onder de 18 jaar verboden is, zien we de grootste sprongen in het laatstejaarsgebruik van sterkedrank tussen 14 en 16 jaar: 9,3% van de 14-jarigen dronk het afgelopen jaar sterkedrank, bij 16-jarigen is dit al 43,0%. Het regelmatig gebruik van sterkedrank is bij de jongeren tot en met 15 jaar beperkt, met een aandeel tussen 0,1% en 2,6%. Nadien stijgt dat aandeel duidelijker: 4,7% van de 16-jarigen, 9,2% van de 17-jarigen en 9,7% van de 18-jarigen drinkt regelmatig sterkedrank (niet in tabellen).

Beschikbaarheid van alcohol

Ondanks het verbod op het verkopen en schenken van alcohol aan min-16-jarigen geeft 44,9% van de jongeren onder de 16 jaar aan gemakkelijk aan bier of wijn te kunnen geraken. Dat zijn er meer dan min-16-jarigen die denken niet aan die alcoholische dranken te geraken (39,3%). Een bijna even hoog aandeel van de minderjarigen (40,0%) zegt gemakkelijk aan sterkedrank te kunnen geraken (niet in tabellen). Gezien de huidige wetgeving zijn de percentages m.b.t. beschikbaarheid van alcohol opvallend hoog.

Kennis van de wetgeving

De overgrote meerderheid van de jongeren is op de hoogte van de alcoholwetgeving. 96,7% van de jongeren onder de 16 weet dat de verkoop en het schenken van bier en wijn verboden zijn onder de 16 jaar en 87,9% van hen weet dat de verkoop en het schenken van sterkedrank verboden zijn onder de 18 jaar. Bij jongeren van 16 jaar en ouder liggen deze cijfers nog iets hoger, nl. 97,5% en 92,6%. Opmerkelijk is dat die wetgeving in de pre-corona-jaren altijd beter gekend was bij de min-16-jarigen dan bij de 16-plussers. Sinds de herneming van de leerlingenbevraging na de covid-restricties geldt het omgekeerde: oudere leerlingen zijn het best op de hoogte van de wetgeving.

Psychoactieve medicatie

Prevalentie en frequentie van psychoactieve medicatie

In het syntheserapport bekijken we het gebruik van drie psychoactieve medicijnen: namelijk slaap- en kalmeringsmiddelen¹⁰, ADHD-medicatie en opwekkende medicatie. Van deze drie gebruiken leerlingen duidelijk het vaakst slaap- en kalmeringsmiddelen: 16,9% van alle leerlingen gebruikte ooit slaap- en kalmeringsmiddelen, tegenover 7,4% die ooit ADHD-medicatie nam en 5,1% die ooit opwekkende medicatie nam. Voor laatstejaarsgebruik zien we dezelfde rangorde: slaap- en kalmeringsmiddelen worden het meest gebruikt (9,1%), gevolgd door ADHD-medicatie (5,5%) en opwekkende medicatie (3,3%).

PREVALENTIE VAN PSYCHOACTIEVE MEDICATIE

	Slaap- en kalmeringsmiddelen		ADHD-medicatie		Opwekkende medicatie	
	Ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar
12-14	14,9%	7,6%	7,0%	5,7%	4,2%	2,5%
15-16	17,0%	9,0%	7,2%	5,4%	5,3%	3,3%
17-18	21,5%	12,8%	8,5%	5,4%	7,2%	4,5%
Jongens	12,7%	6,4%	9,2%	6,8%	4,8%	3,0%
Meisjes	21,3%	11,9%	5,4%	4,1%	5,5%	3,4%
A-stroom	14,7%	7,0%	6,0%	4,9%	3,8%	2,3%
B-stroom	12,5%	5,8%	11,5%	8,9%	5,5%	3,1%
ASO	18,7%	10,6%	4,3%	3,6%	5,5%	3,5%
BSO	18,4%	11,4%	12,2%	7,2%	6,2%	3,9%
TSO	17,8%	9,3%	8,7%	6,8%	5,7%	3,4%
Totaal	16,9%	9,1%	7,4%	5,5%	5,1%	3,3%

Het ooitgebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen ligt steeds iets hoger naarmate de groep ouder wordt, met 14,9% bij 12-14-jarigen, 17,0% bij 15-16-jarigen en 21,5% bij 17-18-jarigen. We zien hetzelfde voor laatstejaarsgebruik. Duidelijk meer meisjes dan jongens hebben zowel ooit (21,3% vs. 12,7%) als in het laatste jaar (11,9% vs. 6,4%) slaap- of kalmeringsmiddelen gebruikt. Tussen de onderwijsvormen zijn de verschillen eerder klein.

Bij ADHD-medicatie stijgt de levensprevalentie ook, zij het licht, met de leeftijd. Dit in tegenstelling tot het gebruik in het voorgaande jaar, dat voor de drie leeftijdsgroepen telkens rond 5,5% ligt. Meer jongens dan meisjes gebruiken deze medicatie, zowel het ooitgebruik (9,2% vs. 5,4%) als het laatstejaarsgebruik (6,8% vs. 4,1%) liggen hoger. Het gebruik, zowel ooit als laatste jaar, is het laagst in de A-stroom (1e graad) en in het ASO (2e en 3e graad).

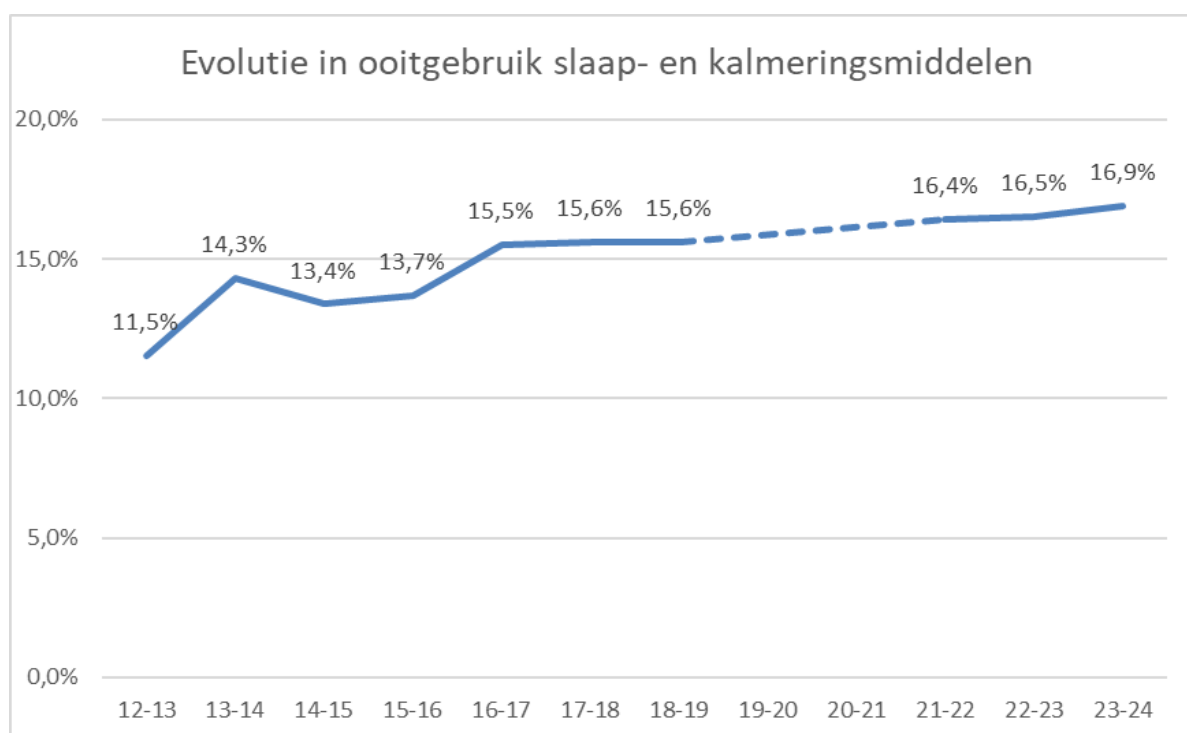
¹⁰ Bij de vraagstelling over slaap- of kalmeringsmiddelen worden de meest gangbare middelen Stilnoct, Temesta en Loramet als voorbeeld aangegeven en wordt verduidelijkt dat het NIET om homeopathische middelen gaat.

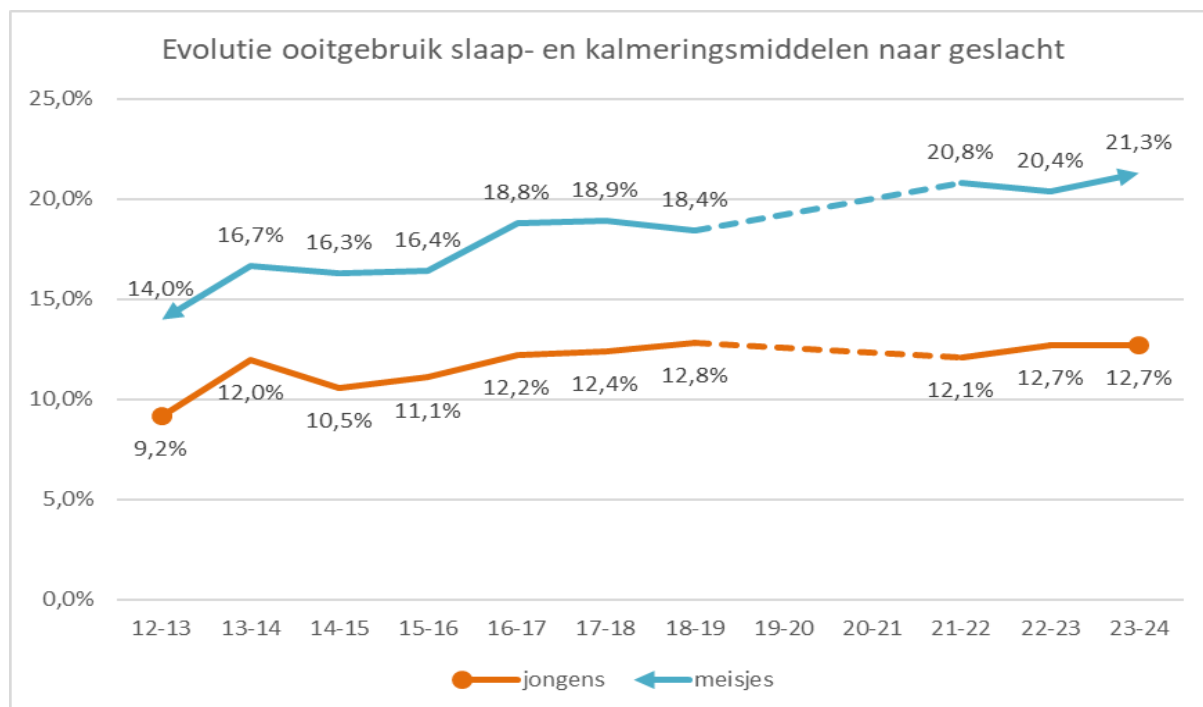
Wat het gebruik van opwekkende medicatie betreft, stijgen zowel ooitgebruik als gebruik in het afgelopen jaar naarmate de leerlingen ouder zijn. Meisjes vertonen een nipt hoger ooitgebruik (5,5% vs. 4,8%) en laatstejaarsgebruik (3,4% vs. 3,0%). In de 1^e graad liggen de gebruikscijfers hoger in de B-stroom. In de 2^e en 3^e graad zijn de cijfers iets hoger in het BSO.

Evoluties in psychoactieve medicatie

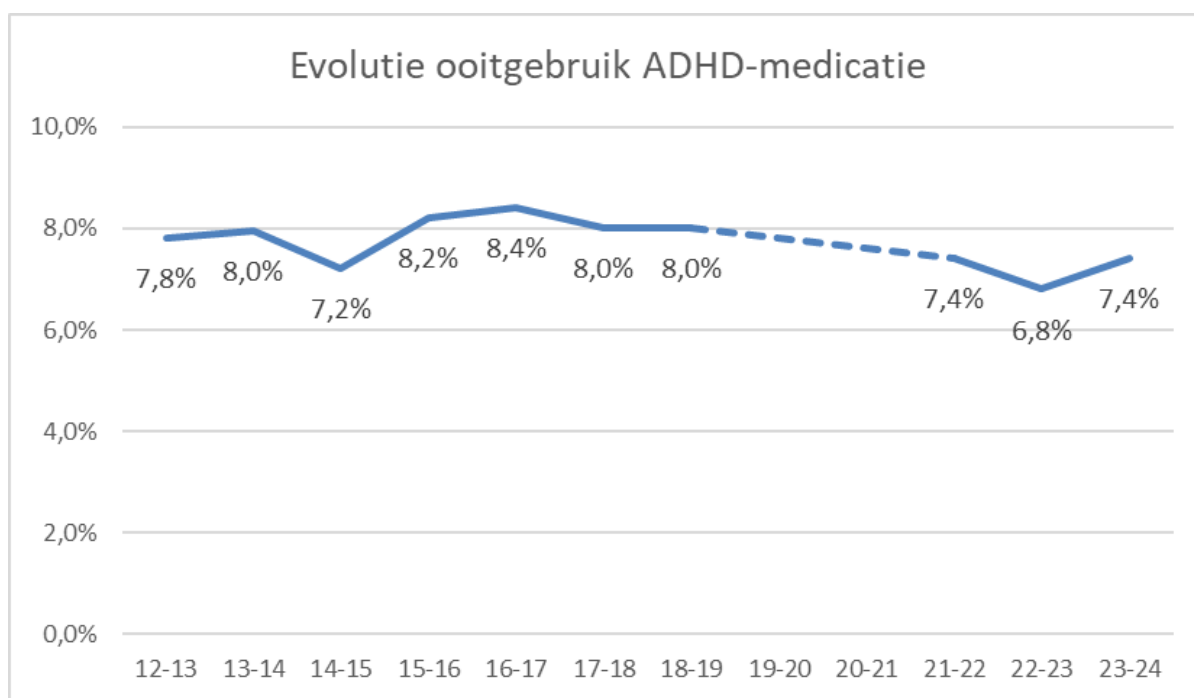
Behalve een tijdelijk dipje in 2014-2015 en 2015-2016 evolueert het ooitgebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen in stijgende lijn. Vanaf 2016-2017 verloopt de stijging gestaag: elk schooljaar komen er een paar procentpunten bij. Alles samen betekent dit niet alleen een duidelijk hogere levensprevalentie in vergelijking met 2012-2013, maar ook een bijkomende stijging met 1,4% over de laatste zes metingen heen. Zo wordt het meest recente schooljaar opnieuw gekenmerkt door het hoogste ooitgebruik.

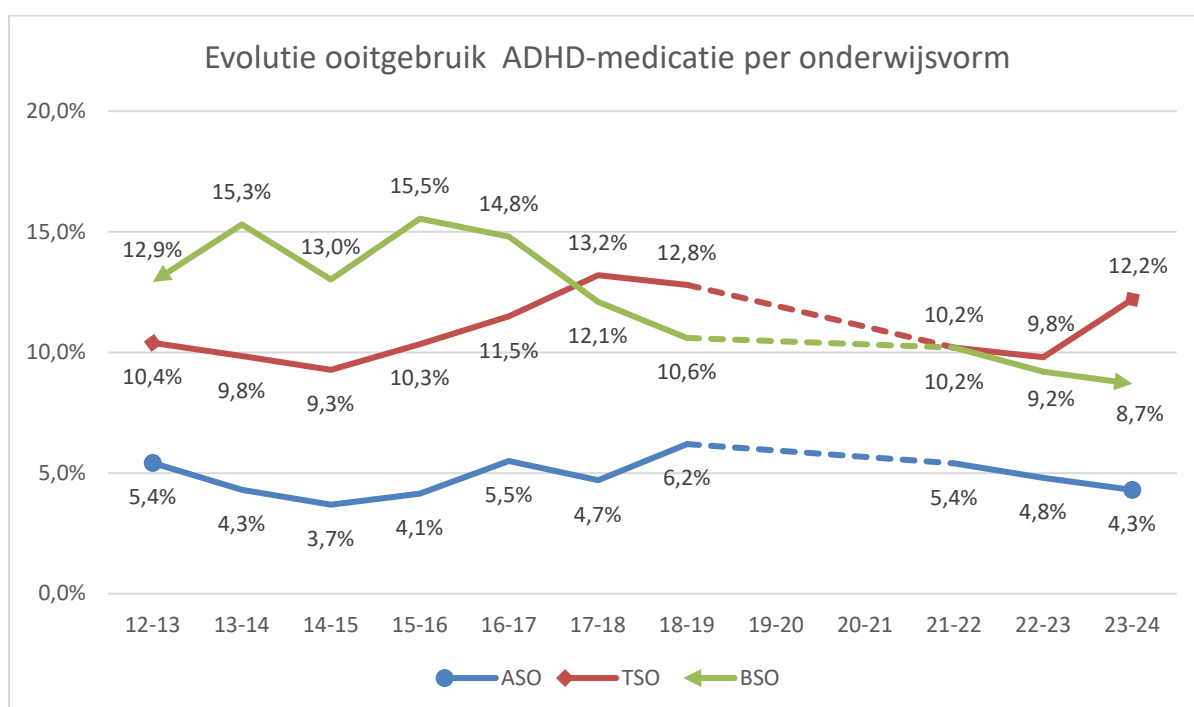
Het ooitgebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen ligt in 2022-2023 bij beide geslachten duidelijk hoger dan in 2012-2013. In de meeste schooljaren zien we een gebruiksratio van ongeveer 1,5:1 tussen meisjes en jongens. Doordat in 2023-2024 het ooitgebruik bij meisjes opnieuw steeg terwijl dit bij jongens gelijk bleef, is de kloof tussen beide groepen weer wat groter geworden.

Na een redelijke stabiel beeld in de jaren '10 daalde het ooitgebruik van ADHD-medicatie zichtbaar in de eerste twee post-covid-schooljaren. In 2023-2024 zien we voor het eerst sinds 2016-2017 weer een stijging. De volgende bevraging rondes zullen uitwijzen of het gebruik van ADHD-medicatie opnieuw toeneemt.

De curves van het ooitgebruik van ADHD-medicatie maken in elke onderwijsvorm soms opvallende schommelingen. Tussen 2018-2019 en 2022-2023 was er een daling in alle onderwijsvormen. Deze zette zich voort in het ASO en in het BSO, terwijl het ooitgebruik in het TSO sterk toenam. Het is duidelijk dat het ooitgebruik in het ASO over de hele periode heen een stuk minder voorkomt dan in de twee andere onderwijsvormen. Daarnaast valt op dat het BSO tot 2016-2017 altijd hogere levensprevalenties had dan het TSO maar dat dit patroon nadien omkeerde.

Cannabis

Prevalentie en frequentie van cannabis

Het merendeel van de leerlingen gebruikt geen illegale drugs (91,2%). Eén op de elf deed dat ooit (8,8%) wel eens, van wie de meesten ook in het voorgaande jaar (6,6%) (niet in tabellen). Cannabis is en blijft met afstand de meest gebruikte illegale drug: 8,4% van alle leerlingen heeft ooit cannabis gebruikt en 5,6% deed dit het afgelopen jaar. Onder laatstejaarsgebruikers zijn er duidelijk meer occasionele gebruikers (4,3%) dan regelmatig gebruikers (1,2%).

PREVALENTIE VAN CANNABISGEBRUIK

Nooit	91,6%
Ooit	8,4%
Laatste jaar	5,6%
Occasioneel	4,3%
Regelmatig	1,2%

Leeftijd

Gebruik van cannabis is in de jongste leeftijdsgroep nog uitzonderlijk, de levensprevalentie bedraagt 1,5% en de laatstejaarsprevalentie 1,1%. Regelmatig gebruik komt amper voor (0,2%). Bij 15-16-jarigen heeft al 10,5% ooit cannabis gebruikt, 7,3% heeft het in het voorgaande jaar gebruikt en 1,8% heeft het regelmatig gebruikt. Bij 17-18-jarigen liggen de prevalentiecijfers nog eens dubbel zo hoog: 21,3% ooit- en 13,3% laatstejaarsgebruik. Voor regelmatig gebruik is de kloof met de 15-16-jarigen minder groot (2,7%).

CANNABISGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	nooit	Ooit	laatste jaar	occasioneel	regelmatig
12-14	98,5%	1,5%	1,1%	0,9%	0,2%
15-16	89,5%	10,5%	7,3%	5,5%	1,8%
17-18	78,7%	21,3%	13,3%	10,6%	2,7%

Jongens-meisjes

Iets meer jongens dan meisjes hebben ooit (9,4% tegenover 7,4%) en in het afgelopen jaar (6,1% tegenover 4,9%) cannabis gebruikt. Er zijn ook meer jongens die regelmatig cannabis gebruiken (1,6%) dan meisjes (0,9%).

CANNABISGEBRUIK NAAR GESLACHT

	nooit	Ooit	laatste jaar	occasioneel	regelmatig
Jongens	90,6%	9,4%	6,1%	4,6%	1,6%
Meisjes	92,6%	7,4%	4,9%	4,1%	0,9%

Onderwijsvormen

In de eerste graad is cannabisgebruik zeldzaam, met ooit- en levensprevalenties onder de 2%. Regelmatig gebruik komt quasi niet voor. In de 2^e en 3^e graad is cannabisgebruik al manifester aanwezig. Het BSO telt met 17,4% proportioneel de meeste leerlingen die ooit cannabis gebruikten, tegenover 12,4% in het TSO en 9,9% in het ASO. Ook laatstejaarsgebruik en regelmatig gebruik scoren hoger in het BSO. Daarnaast valt op dat regelmatig gebruik in het TSO sterker voorkomt dan in het ASO.

CANNABISGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

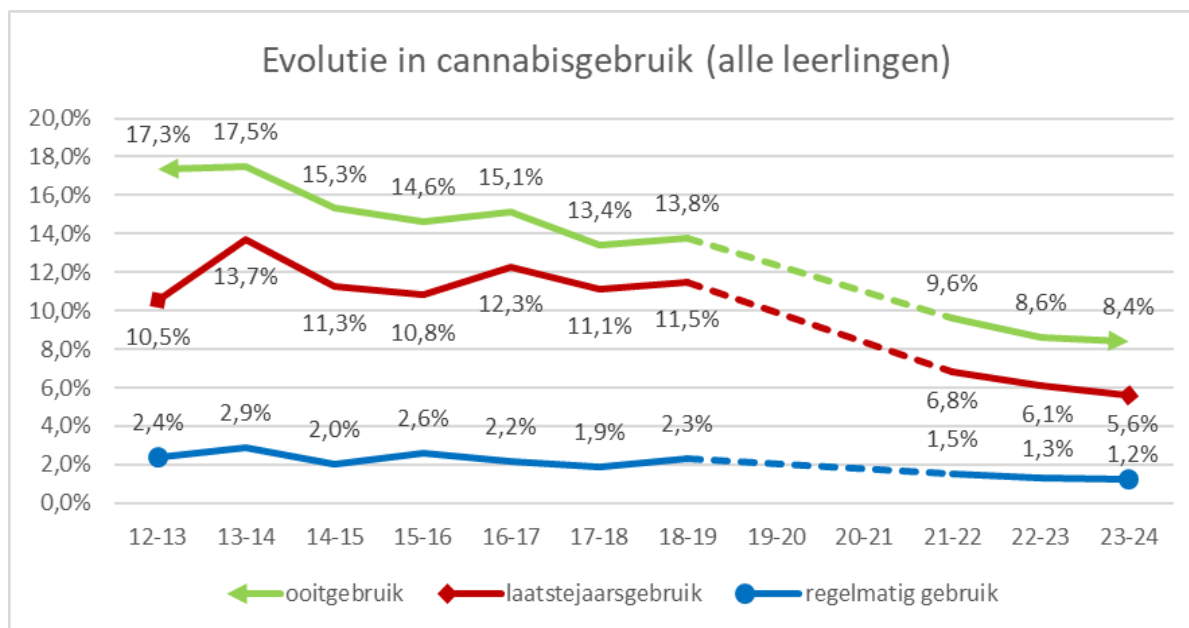
	nooit	ooit	laatste jaar	occasioneel	regelmatig
A-stroom	99,4%	0,6%	0,5%	0,4%	0,0%
B-stroom	98,1%	1,9%	1,7%	1,2%	0,5%
ASO	90,1%	9,9%	6,9%	6,3%	0,7%
BSO	82,6%	17,4%	10,4%	6,6%	3,8%
TSO	87,6%	12,4%	8,2%	6,2%	2,0%

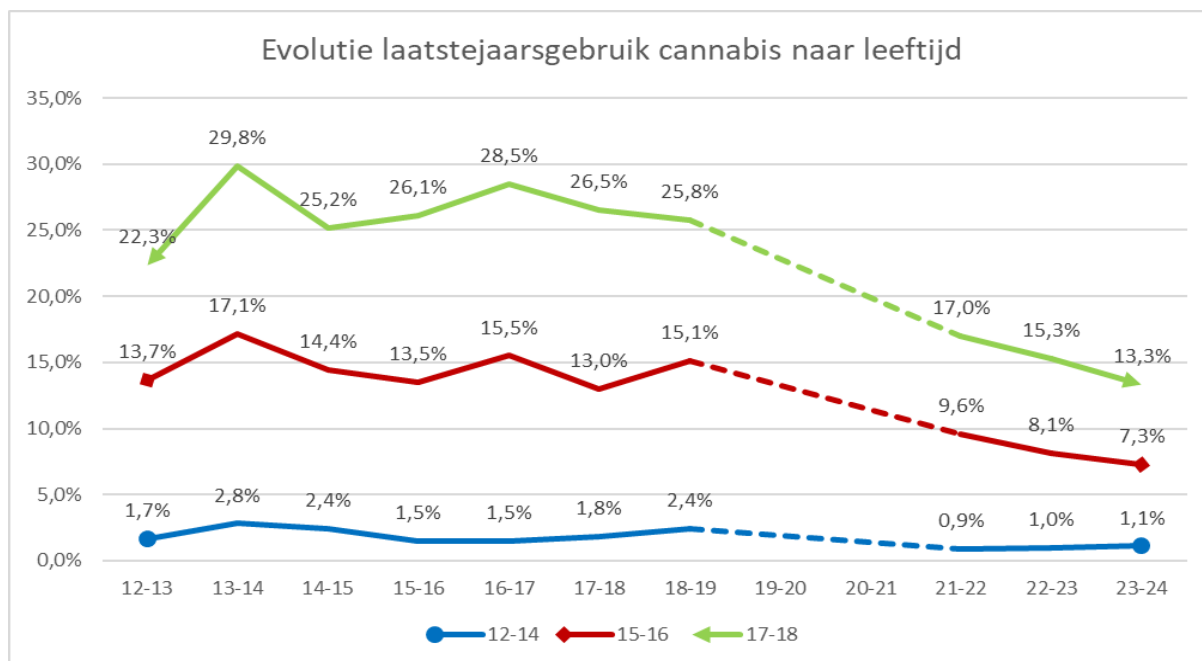
Evoluties in het cannabisgebruik

Na een schommelende maar dalende trend tussen 2012-2013 en 2018-2019 volgde in de jaren na de covidperiode een duidelijkere daling. Vergeleken met de beginreferentie zijn de drie parameters voor cannabisgebruik bijna gehalveerd.

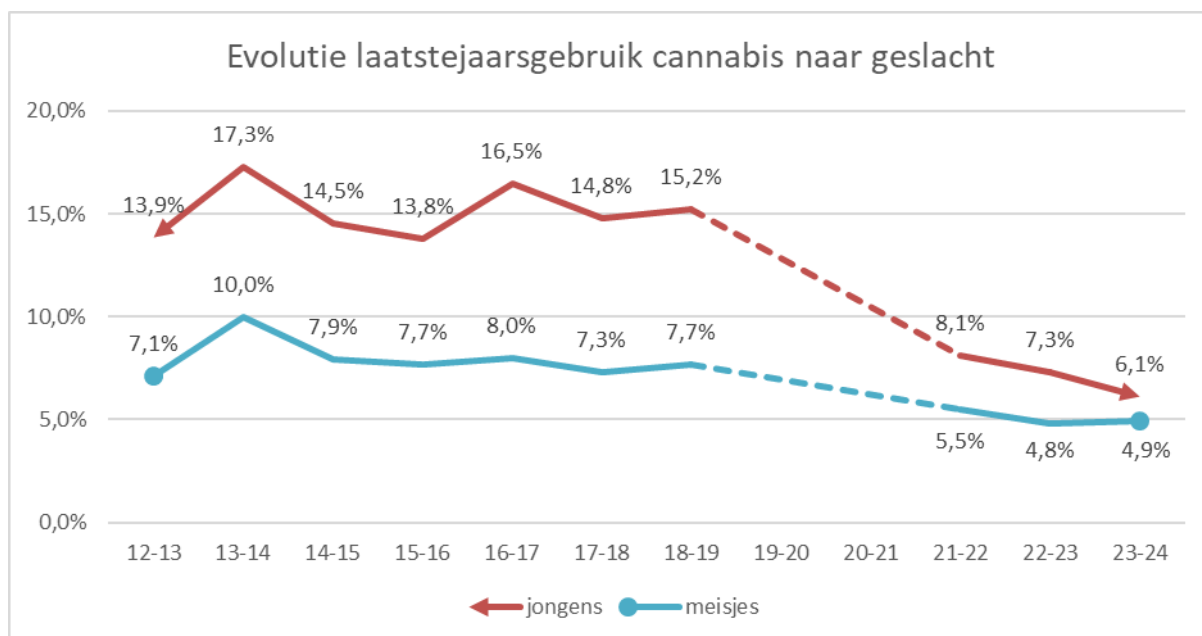
In eerdere syntheserapporten koppelden we de recente dalingen aan de hypothese dat de beperktere omgang met vrienden door de coronamaatregelen hierin een rol speelde, aangezien cannabis vooral in een sociale context gebruikt wordt. Toch blijft het gebruik verder dalen. Of en hoe we de (blijvende?) impact van de covidperiode hieraan moeten koppelen, blijft een open vraag.

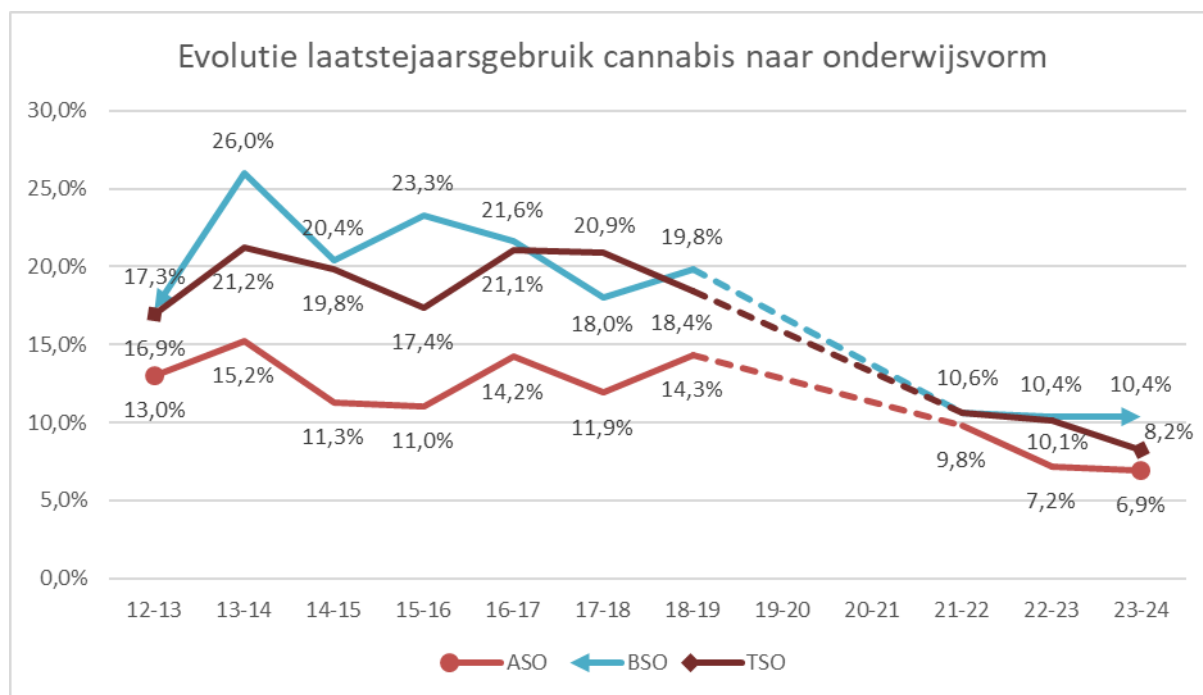
Het laatstejaarsgebruik van cannabis kende tussen 2012-2013 en 2018-2019 voor geen enkele leeftijdsgroep een lineaire trend, noch was er sprake van een daling. Dat beeld veranderde nadien spectaculair. In alle leeftijdsgroepen zien we een duidelijk lager aandeel in 2023-2024 dan in 2018-2019. Bij de twee oudste leeftijdsgroepen kwam dit door een aanhoudende daling, terwijl bij de jongste leerlingen een ander patroon zichtbaar is: na een sterke daling tussen 2018-2019 en 2021-2022 steeg het aandeel in de twee laatste bevragingen telkens licht. Dit vraagt om verdere opvolging.

Bekijken we de evolutie bij jongens en meisjes, dan zien we dat de recente daling sterker is bij jongens (van 15,2% in 2018-2019 naar 6,1% in 2023-2024) dan bij meisjes (van 7,7% naar 4,9% in diezelfde periode). Daardoor is de kloof tussen beide geslachten vrijwel verdwenen.

De evoluties van laatstejaarsgebruik in de verschillende onderwijsvormen zijn altijd wat grillig geweest. Toch zien we één duidelijke tendens: in alle onderwijsvormen is er tussen 2018-2019 en 2023-2024 ongeveer een halvering van het laatstejaarsgebruik. In 2023-2024 blijft de rangorde hetzelfde als doorgaans: het meeste gebruik in het BSO, gevolgd door het TSO en het ASO.

Cannabis in de belevingswereld van jongeren

Motieven om al dan niet cannabis te gebruiken

Bij leerlingen die nooit cannabis hebben gebruikt, zijn de meest aangehaalde motieven om geen cannabis te gebruiken: omdat ze cannabis gevaarlijk vinden, omdat ze vinden dat ze het niet nodig hebben en omdat ze het ongezond vinden. Omdat het verboden is, is voor ruim de helft (51,8%) een argument om geen cannabis te gebruiken.

Motieven om GEEN cannabis te gebruiken (enkel bij nooitgebruikers)	
Omdat cannabis gevaarlijk is	72,1%
Omdat ik geen cannabis nodig heb	69,4%
Omdat cannabis gebruiken ongezond is	60,3%
Omdat cannabis verboden is	51,8%
Omdat de effecten mij niet interesseren	39,5%
Omdat ik een sterke persoonlijkheid heb	31,3%
Omdat ik sportief ben	30,9%
Uit schrik voor de reactie van mijn ouders	27,8%
Omdat ik de gevolgen heb gezien bij iemand die het gebruikte	25,4%
Omdat ik op den duur niet meer zonder zou kunnen	20,6%
Omdat cannabis duur is	17,1%
Uit overtuiging	15,2%

Jongere leerlingen (12-14 jaar) geven duidelijk vaker dan 15-16-jarigen en 17-18-jarigen aan geen cannabis te gebruiken omwille van de risico's van het middel (omdat cannabis gevaarlijk of ongezond is, omdat ze op den duur niet meer zonder zouden kunnen en omdat ze de gevolgen hebben gezien bij iemand die cannabis gebruikte) en omdat cannabis verboden is. Oudere leerlingen verwijzen vaker naar een sterke persoonlijkheid of persoonlijke overtuiging.

De vier meest genoemde motieven zijn voor jongens en meisjes dezelfde. In afnemende volgorde van belang zijn dat: omdat cannabis gevaarlijk is, omdat ze vinden dat ze het niet nodig hebben, omdat ze het ongezond vinden en omdat het verboden is. Voor jongens zijn een sterke persoonlijkheid en sportief zijn een belangrijker motief om niet te gebruiken. Voor meisjes is het niet nodig hebben van cannabis belangrijker dan voor jongens.

Leerlingen uit de B-stroom en het BSO noemen over het algemeen minder motieven om niet te gebruiken. Alleen bij de motieven 'cannabis is gevaarlijk' en 'ik heb de gevolgen gezien bij iemand die gebruikte' is er geen verschil tussen BSO en de twee andere onderwijsvormen in de bovenbouw.

De voornaamste motieven om cannabis te gebruiken bij ooitgebruikers zijn 'voor de gezelligheid met vrienden', 'om high te worden', 'om te ontspannen' en 'uit nieuwsgierigheid'. Vergelijken we de resultaten van het voorgaande schooljaar zien we eerder beperkte verschillen. De meest in het oog springende veranderingen zijn de stijging van de motieven 'omdat het me aangeboden werd' (van 27,1% naar 30,1%) en 'om verveling tegen te gaan' (van 18,0% naar 21,1%) en de daling van het motief 'uit nieuwsgierigheid' (van 53,1% naar 49,5%).

Motieven om WEL cannabis te gebruiken (enkel bij ooitgebruikers)	
Voor de gezelligheid met vrienden	59,5%
Om high te worden	53,2%
Om te ontspannen	51,9%
Uit nieuwsgierigheid	49,5%
Omdat ik er zin in had	42,7%
Om me goed te voelen	36,4%
Omdat het me werd aangeboden	30,1%
Om mijn zorgen te vergeten	28,7%
Om verveling tegen te gaan	21,1%
Om bij de groep te horen	6,8%

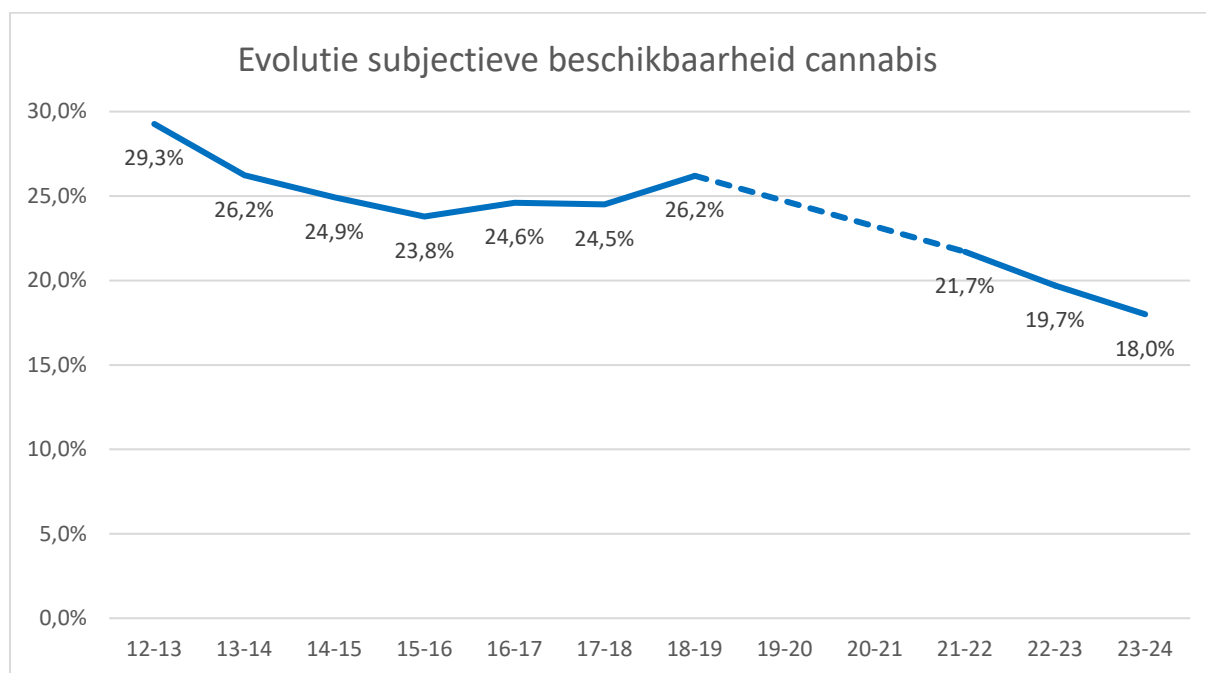
Jongens geven vaker dan meisjes aan cannabis te gebruiken 'voor de gezelligheid met vrienden' (61,9% vs. 56,2%) en 'om verveling tegen te gaan' (25,0% vs. 16,1%). Meisjes geven vaker aan cannabis te gebruiken 'om hun zorgen te vergeten' (35,4% vs. 23,6%) en 'omdat het hen werd aangeboden' (33,2% vs. 27,8%).

Leerlingen in het ASO en het TSO geven opvallend vaker dan jongeren in het BSO aan cannabis te hebben gebruikt uit nieuwsgierigheid, voor de gezelligheid met de vrienden en omdat ze er zin in hadden. Anderzijds geven iets meer leerlingen uit het BSO en het TSO dan uit het ASO aan cannabis te gebruiken om te ontspannen en om de zorgen te vergeten. Onder leerlingen uit het ASO wordt vaker dan in de twee andere onderwijsvormen cannabis gebruikt omdat het hen werd aangeboden, onder leerlingen uit het TSO gebeurt dat vaker om zich goed te voelen.

Subjectieve beschikbaarheid van cannabis

In totaal geeft bijna een vijfde van de jongeren (18,0%) aan gemakkelijk aan cannabis te geraken. Bij de 17-18-jarigen is dat ruim een derde (35,9%). Tussen de schooljaren 2012-2013 en 2015-2016 daalde dat aandeel, waarna het stilaan weer steeg in de daaropvolgende schooljaren. Maar in de drie laatste schooljaren is er een duidelijke daling te zien, waardoor de subjectieve beschikbaarheid nu aanzienlijk lager ligt dan tien metingen eerder.

Kennis van de wetgeving

72,1% van de jongeren is op de hoogte van de wetgeving rond cannabis. Naarmate jongeren ouder zijn, wordt de kennis telkens iets groter. Jongeren uit de B-stroom en het BSO zijn duidelijk minder op de hoogte: respectievelijk 57,7% en 65,4% weet dat cannabis ook voor meerderjarigen verboden is, terwijl het aandeel dat dit weet in de A-stroom (71,2%), het ASO (78,1%) en het TSO (74,1%) een stuk hoger ligt. Over de laatste jaren heen is dit percentage vrij stabiel gebleven. Tussen 72% en 75% van de leerlingen was goed op de hoogte.

Cannabis in de vriendenkring

Eén op de vier à vijf leerlingen (22,9%) heeft minstens 1 vriend waarvan ze denken dat die cannabis gebruikt. Dit aandeel stijgt met de leeftijd. Terwijl bij de 12-14-jarigen ongeveer één op de tien leerlingen (9,5%) minstens 1 vriend heeft die cannabis gebruikt, is dat bij de 15-16-jarigen drie op de tien leerlingen (30,2%) en bij de 17-18-jarigen ruim vier op de tien leerlingen (42,9%). Het percentage jongeren van wie meer dan de helft van de vriendenkring cannabis gebruikt, blijft beperkt (2,3%) en stijgt van 0,8% bij 12-14-jarigen, over 3,2% bij 15-16-jarigen, naar 4,2% bij 17-18-jarigen.

64,9% van alle leerlingen verwacht dat hun vrienden het zouden afkeuren als ze eens cannabis zouden proberen, 27,9% verwacht geen reactie en 7,3% goedkeuring. Bij regelmatig gebruik verwachten jongeren duidelijk meer afwijzing van hun vrienden: 81,8% verwacht een afkeuring, tegenover nog maar 3,5% goedkeuring. In de oudste leeftijdsgroep wordt het meeste goedkeuring verwacht; 12,8% bij proberen en 5,3% bij gebruik van cannabis. Het aandeel van de 15-16-jarigen ligt daar niet ver onder, dus er is op die leeftijd ook al een niet onaanzienlijke groep die positief staat tegenover cannabisgebruik.

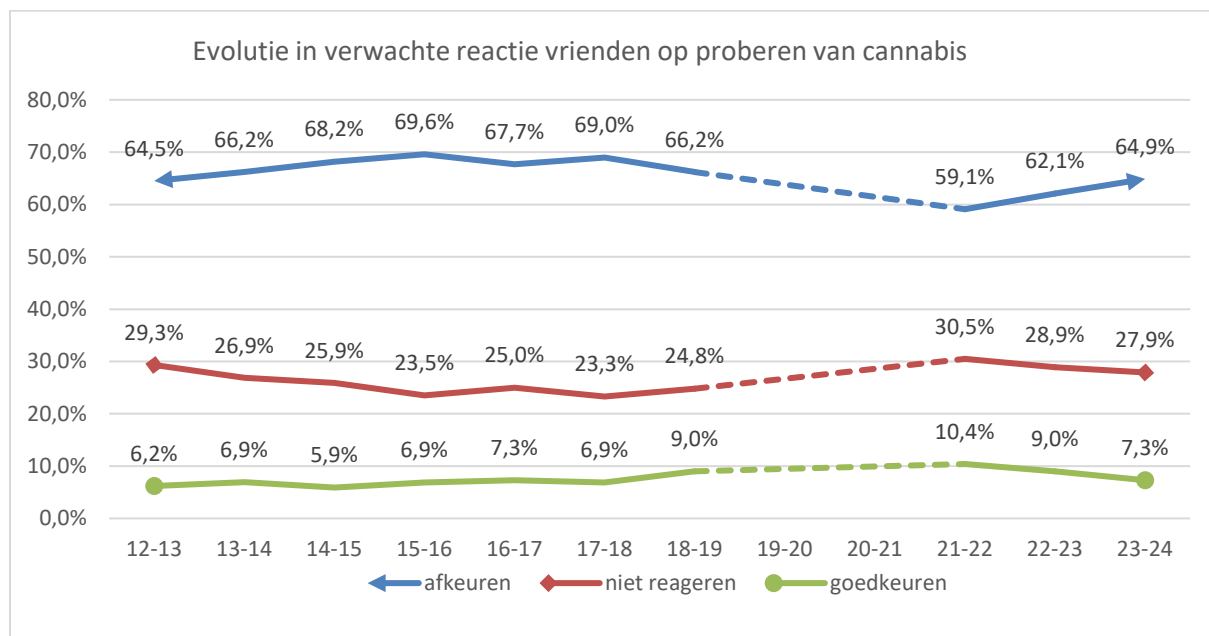
Iets minder jongens dan meisjes verwachten een afkeuring van vrienden, zowel voor het proberen (62,5% vs. 67,3%) als voor het gebruiken van cannabis (78,6% vs. 85,2%). Over de reactie op het proberen van cannabis zijn er tussen de onderwijsvormen van de 2^e en 3^e graad eerder kleine verschillen. Als het daarentegen op de reactie van vrienden op gebruik aankomt, verwachten leerlingen uit het ASO wel iets duidelijker dat hun vrienden dat zouden afkeuren dan leerlingen uit het TSO of het BSO: 85,3% tegenover 77,3% en 69,2%.

VERWACHTE REACTIE VAN VRIENDEN OP PROBEREN/GEBRUIKEN VAN CANNABIS

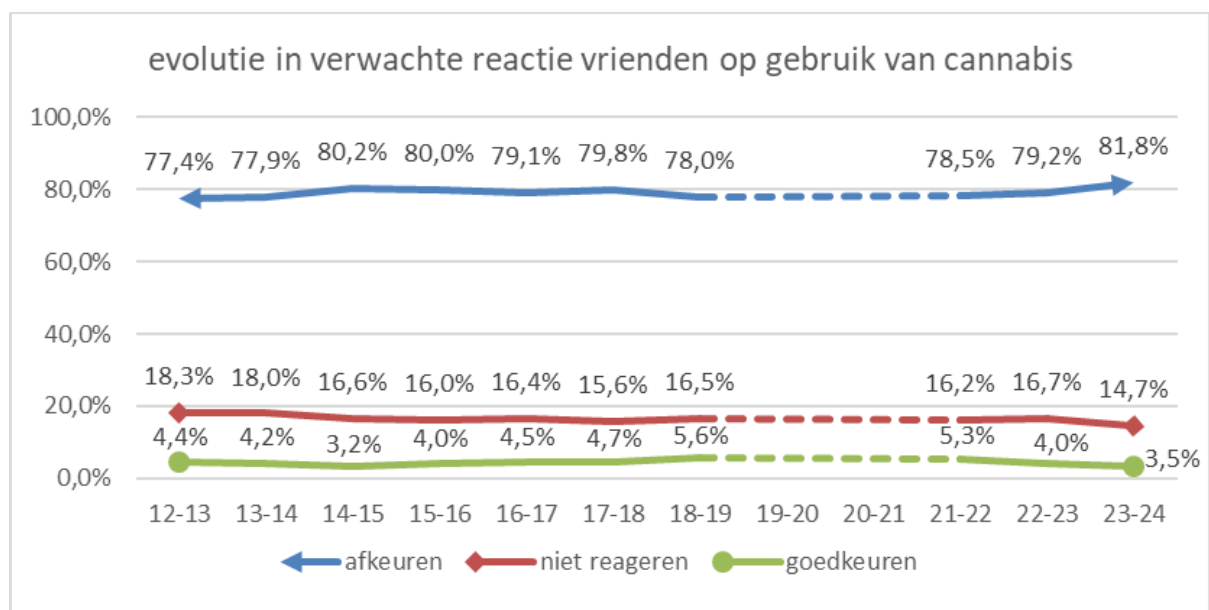
	PROBEREN			GEBRUIKEN		
	afkeuren	niet reageren	goedkeuren	afkeuren	niet reageren	goedkeuren
12-14	74,8%	21,9%	3,3%	86,1%	12,0%	1,9%
15-16	58,4%	32,0%	9,6%	79,3%	16,1%	4,7%
17-18	51,9%	35,3%	12,8%	75,9%	18,8%	5,3%
Jongens	62,5%	30,0%	7,5%	78,6%	17,3%	4,1%
Meisjes	67,3%	25,7%	7,0%	85,2%	12,0%	2,9%
A-stroom	78,8%	19,0%	2,1%	89,0%	9,7%	1,2%
B-stroom	74,8%	21,6%	3,6%	79,6%	17,8%	2,6%
ASO	58,7%	31,6%	9,7%	85,3%	11,6%	3,1%
BSO	58,4%	32,0%	9,6%	69,2%	24,1%	6,8%
TSO	56,1%	33,6%	10,3%	77,3%	17,8%	4,9%
Totaal	64,9%	27,9%	7,3%	81,8%	14,7%	3,5%

Bekijken we de evolutie van de verwachte reactie van vrienden bij het **proberen** van cannabis, dan zien we dat in het voorgaande decennium een afkeurende reactie steeds schommelde tussen 66% en 70%. In 2021-2022 daalt dat tot onder de 60%, om nadien weer te stijgen richting het 'oude' niveau. Tegelijk steeg het aandeel dat een goedkeurende reactie verwacht langzaam tot net boven de 10%, maar die tendens is ondertussen ook weer omgebogen. Niet reageren situeert zich ondertussen zo ongeveer op het gemiddelde aandeel van de laatste tien laatste metingen.

De verwachte reacties bij **gebruik** van cannabis geven een iets ander, tevens rechtlijniger beeld. Door de jaren heen steeg het aandeel leerlingen dat dit gedrag zou afkeuren lichtjes, ten koste van leerlingen die niet zouden reageren of het zouden goedkeuren. De daling van de leerlingen die het zouden goedkeuren tussen 2018-2019 en 2023-2024 is, gezien de lage percentages, ook opvallend.

Wanneer gevraagd wordt hoe leerlingen zelf zouden reageren op het gebruik van cannabis door een goede vriend(in) zou 75,6% die vriend(in) aanspreken. In dat geval haalt vriendschappelijke bezorgdheid het op een principiële houding: 44,5% van de leerlingen zouden de vriend(in) aanspreken omdat ze bezorgd zijn, tegenover 31,1% omdat ze cannabisgebruik niet goed vinden. Daarnaast zou 7,0% wel bezorgd zijn, maar de vriend(in) toch niet aanspreken. Eerder weinig leerlingen zouden de vriend(in) niet aanspreken omdat ze het een persoonlijke keuze vinden (12,9%) of omdat ze cannabisgebruik niet verkeerd vinden (4,5%).

Jongere leerlingen (12-14-jarigen) zeggen vaker dan oudere dat ze een vriend(in) die cannabis gebruikt zouden aanspreken, vooral omdat ze cannabisgebruik niet goed vinden. Voor bezorgdheid als motivatie om de vriend(in) aan te spreken zijn er tussen de leeftijdsgroepen eerder kleine verschillen. Hoewel er bij de twee oudste leeftijdsgroepen ook een duidelijke meerderheid de vriend zou aanspreken, zou ongeveer 25 à 30% hem of haar niet aanspreken. Jongen zijn in het algemeen minder geneigd om het gebruik van cannabis met de vriend(in) te bespreken (71,4% versus 80,1%). Daarbij valt op dat jongens dit eerder zouden doen omdat ze het gebruik niet goed vinden, terwijl meisjes dat vooral doen omdat ze bezorgd zijn.

Andere illegale drugs en lachgas

Prevalentie en frequentie van andere illegale drugs dan cannabis

In de leerlingenbevraging wordt gepeild naar het gebruik van de illegale middelen xtc, amfetamines, hallucinerende middelen en cocaïne. Voor xtc, hallucinerende middelen en cocaïne liggen de levensprevalenties rond 1% en de laatstejaarsprevalenties rond 0,5%. Voor amfetamines zijn deze nog lager.

Voor alle middelen geldt dat het ooit- en laatstejaarsgebruik toenemen met de leeftijd, al blijven de cijfers aan de lage kant. Tussen jongens en meisjes zijn er niet echt verschillen. In het BSO ligt het gebruik hoger dan in het ASO. Leerlingen uit het TSO situeren zich tussen beide in, behalve voor hallucinerende middelen, waar de levensprevalentie vergelijkbaar is met die in het BSO en de laatstejaarsprevalentie zelfs hoger ligt.

PREVALENTIE VAN DE VERSCHILLENDE ILLEGALE DRUGS

	XTC		AMFETAMINES		HALLUCINERENDE MIDDELEN		COCAINE	
	Ooit	laatste jaar	Ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar
12-14	0,3%	0,2%	0,1%	0,0%	0,4%	0,3%	0,4%	0,1%
15-16	1,6%	0,8%	0,3%	0,2%	1,7%	0,7%	1,2%	0,6%
17-18	2,9%	1,4%	0,9%	0,2%	2,7%	1,2%	2,4%	0,9%
Jongens	1,1%	0,6%	0,5%	0,2%	1,4%	0,7%	1,2%	0,5%
Meisjes	1,3%	0,7%	0,2%	0,0%	1,0%	0,5%	0,9%	0,4%
A-stroom	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,2%	0,0%
B-stroom	0,5%	0,2%	0,0%	0,0%	1,2%	1,0%	0,2%	0,0%
ASO	1,0%	0,4%	0,2%	0,0%	1,0%	0,5%	0,6%	0,4%
BSO	3,1%	1,5%	0,9%	0,4%	2,3%	0,5%	3,1%	1,0%
TSO	1,9%	1,0%	0,7%	0,3%	2,2%	1,5%	1,6%	0,8%
Totaal	1,2%	0,6%	0,3%	0,1%	1,2%	0,6%	1,0%	0,5%

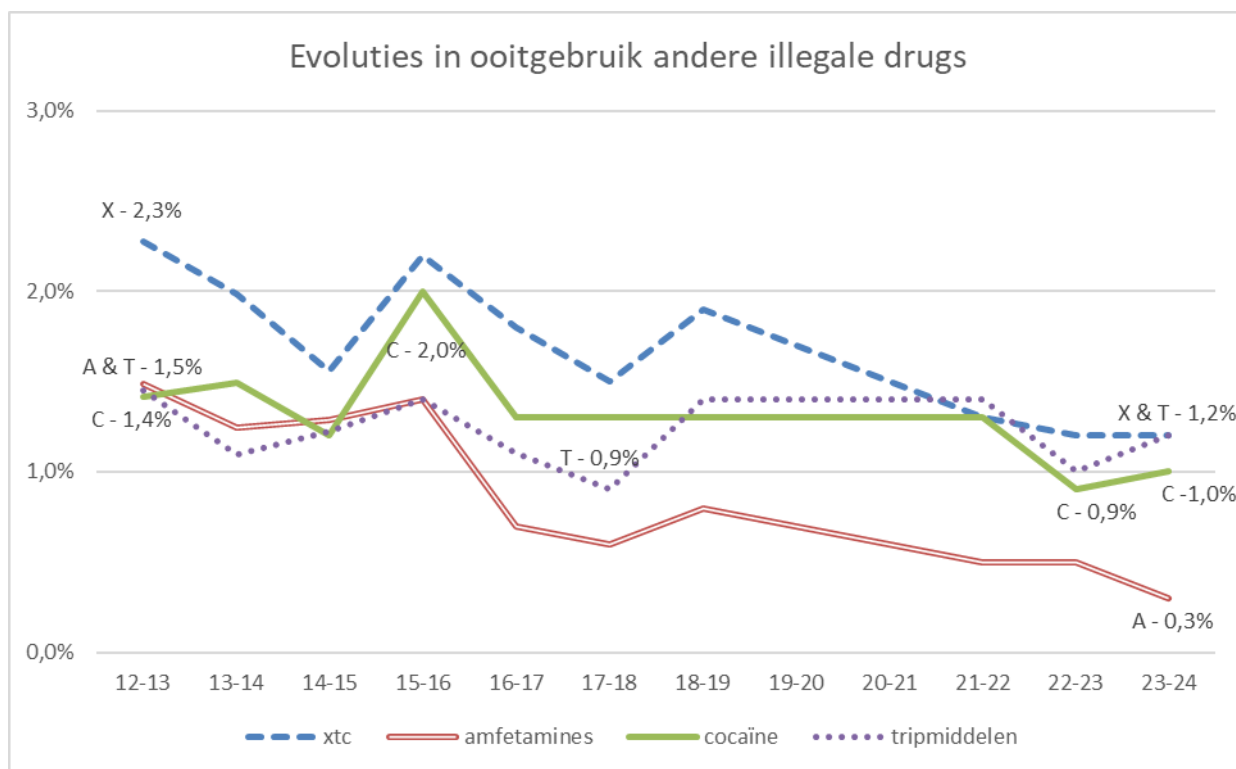

Evoluties in prevalentie van andere illegale drugs

Voor de leesbaarheid staan in onderstaande grafiek enkel de waarden van de eerste en de laatste meting, alsook van de hoogste en laagste waarde vermeld, voorafgegaan door de eerste letters van elk middel.

Omdat de prevalenties voor andere illegale drugs dan cannabis erg laag zijn, moeten we ze al onder een vergrootglas leggen om enige evolutie te kunnen zien. Daarom wijkt de schaal in onderstaande grafiek duidelijk af van die van de vorige grafieken. Maar zelfs dan zijn de verschillen zo klein dat ze meestal niet significant zijn.

Over de laatste tien rondes van de leerlingenbevraging heen zien we dat het ooitgebruik van alle andere illegale drugs in 2023-2024 lager ligt dan in 2012-2013. De evolutie van deze dalingen zijn wel niet lineair. Het enige middel dat min of meer consequent bleef dalen, zijn amfetamines. Xtc kent het grilligste verloop, met nu eens een piek en dan weer een dal. Na 2018-2019 daalde het ooitgebruik geleidelijk aan naar het laagste niveau. De curves van cocaïne en hallucinerende middelen¹¹ kennen ook enkele sprongetjes. Het ooitgebruik van beide middelen is sinds 2012-2013 wel minder gezakt dan dat van de twee eerder genoemde middelen.

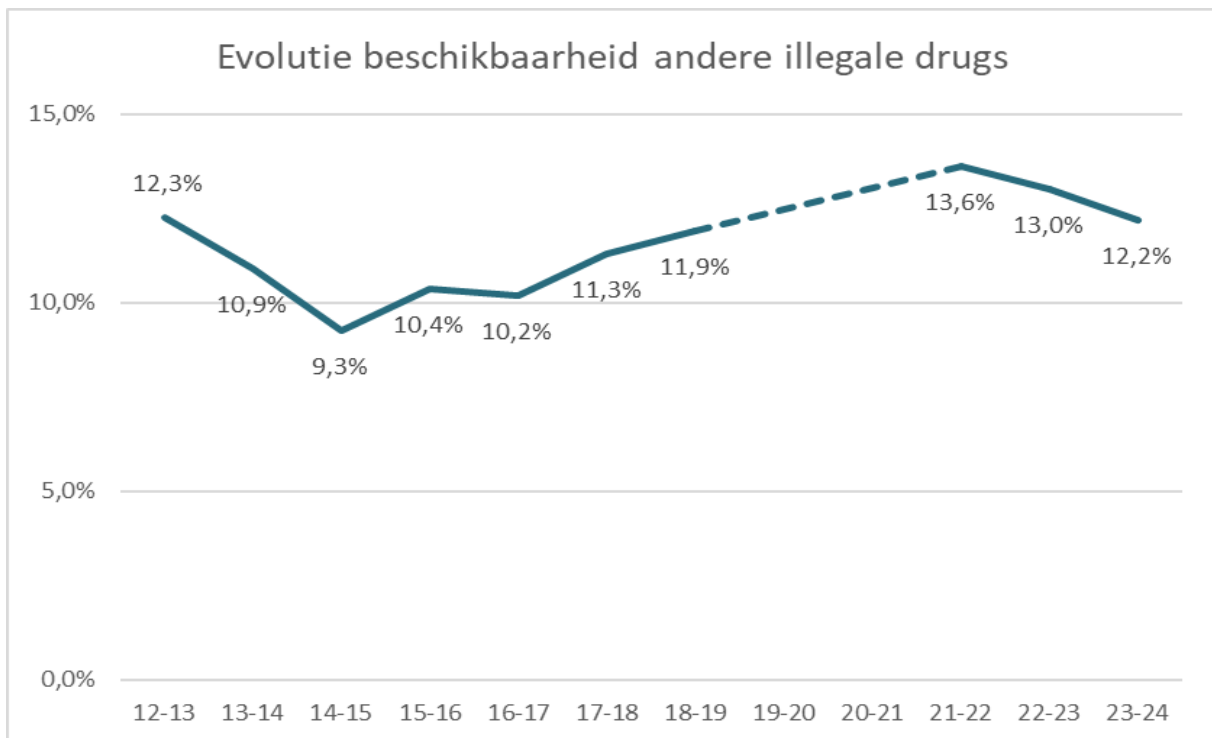
¹¹ In onderstaande grafiek wordt omwille van de lay-out de term 'tripmiddelen' gebruikt voor hallucinerende middelen.

Andere illegale drugs in de leefwereld van jongeren

In totaal geeft 12,2% van alle jongeren aan gemakkelijk aan andere illegale drugs te geraken. Bij 17-18-jarigen is dat aandeel het hoogst (20,8%). Deze subjectieve beschikbaarheid ligt ook iets hoger bij jongens dan bij meisjes en iets hoger in het BSO en het TSO dan in het ASO.

Na een daling tussen 2012-2013 en 2014-2015 nam het gevoel van beschikbaarheid weer toe, tot het hoogste aandeel van de laatste tien metingen in 2021-2022 (13,6%). In de twee meeste recente bevestigingsrondes zien we dat de subjectieve beschikbaarheid weer daalt.

Ondanks een beperkt gebruik, zijn andere illegale drugs dan cannabis wel al zichtbaar in de leefwereld van redelijk wat jongeren. 10,1% van de 12-14-jarigen, 24,4% van de 15-16-jarigen en 30,1% van de 17-18-jarigen heeft minstens een vriend die andere illegale drugs dan cannabis gebruikt. In elke leeftijdsgroep heeft wel maar om en bij de 1% een vriendenkring waar meer dan de helft van de vrienden een andere illegale drug gebruikt. In het BSO zijn er iets meer leerlingen waarvan een meerderheid van de vrienden andere illegale drugs gebruiken (2,4%) dan in het TSO (1,1%) en in het ASO (0,7%).

Prevalentie en frequentie van lachgas

Vragen over het gebruik van lachgas (chemische naam: distikstofmonoxide) werden in schooljaar 2021-2022 voor het eerst in de vragenlijst van de VAD-leerlingenbevraging opgenomen. Eind maart 2024 werd bij K.B. vastgelegd dat oneigenlijk gebruik van lachgas, zoals bijvoorbeeld recreatief gebruik om in een high te geraken, strafbaar is. Ook de verkoop van lachgas aan minderjarigen is bij wet verboden. In die zin sluit het gebruik van lachgas wel aan bij dat van de illegale middelen. Toch houden we het omwille van de specifieke wetgeving apart van de eerder vermelde illegale drugs.

3,9% van de leerlingen heeft ooit lachgas gebruikt en 1,4% deed dit ook het voorgaande jaar.

PREVALENTIE VAN LACHGASGEBRUIK

Nooit	96,1%
Ooit	3,9%
Laatste jaar	1,4%

Leeftijd

Het gebruik van lachgas, zowel ooit als tijdens het voorgaande jaar, neemt toe met de leeftijd. De stijging is wel minder uitgesproken dan bij alcohol of cannabis. Dat heeft mede te maken met de lage prevalenties, zelfs op oudere leeftijd.

LACHGASGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	nooit	Ooit	laatste jaar
12-14	96,3%	3,7%	1,3%
15-16	96,2%	3,8%	1,5%
17-18	95,4%	4,6%	1,7%

Jongens-meisjes

Het ooit- en laatstejaarsgebruik is vergelijkbaar tussen jongens en meisjes.

LACHGASGEBRUIK NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	laatste jaar
Jongens	96,3%	3,8%	1,4%
Meisjes	95,9%	4,1%	1,5%

Onderwijsvormen

Qua prevalenties zien we wat meer verschillen tussen de onderwijsvormen, ook al zijn die niet heel groot. In de eerste graad ligt het gebruik in de B-stroom hoger dan in de A-stroom, zowel het ooitgebruik (5,0% vs. 3,7%) als het laatstejaarsgebruik (2,6% vs. 0,9%). In de bovenbouw steekt het BSO eruit qua ooit- en laatstejaarsgebruik. Het aandeel ooitgebruik is in het BSO dubbel zo hoog als in het TSO en het ASO (6,5% vs. 3,5 en 3,7%) en het aandeel laatstejaarsgebruik is daar twee tot drie maal zo hoog (3,0% vs. 1,1 en 1,4%).

LACHGASGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

	nooit	ooit	laatste jaar
A-stroom	96,3%	3,7%	0,9%
B-stroom	95,0%	5,0%	2,6%
ASO	97,3%	2,7%	0,9%
BSO	93,5%	6,5%	2,7%
TSO	96,3%	3,7%	1,6%

Aangezien het gebruik van lachgas voor het eerst werd bevraagd in schooljaar 2021-2022 is het nog te vroeg om trends te bekijken. Hoe dan ook zitten alle resultaten over die drie metingen heen in dezelfde grootteorde.

Gokken

Prevalentie en frequentie van gokken

In de leerlingenbevraging wordt gepeild naar gokken met krasbiljetten, andere casinospelen dan poker (incl. online spelen), spelen op de lotto, pokeren voor geld en sportweddenschappen. Pokeren voor geld en sportweddenschappen werden voor het eerst bevraagd in 2013-2014. Voor geld spelen op andere casinospelen dan poker werd in 2021-2022 voor het eerst bevraagd.

Op het moment van de afname waren alle gokvormen bij wet verboden voor jongeren onder de 18 jaar¹². Toch heeft in onze steekproef – voor 95% bestaande uit minderjarigen – al 38,6% ooit voor geld gegokt (niet in tabellen). Krasloten zijn het meest populair bij jongeren: 26,2% van de jongeren heeft ooit een kraslot gekocht. Daarna volgen spelen op de lotto (15,8%) en sportweddenschappen (11,6%). Pokeren voor geld (5,9%) en andere casinospelen dan poker (6,2%) worden door minder leerlingen gespeeld. Een op de elf leerlingen (9,0%) gokte het voorgaande jaar met krasbiljetten, voor de andere gokvormen ligt de laatstejaarsprevalentie een stuk lager. Voor bijna alle gokvormen geldt dat ongeveer 0,5% regelmatig voor geld speelt. Enkel de gokvorm sportweddenschappen kent een hoger aandeel regelmatige gokkers (1,1%).

PREVALENTIE VAN GOKKEN

	ooit	laatste jaar	regelmatig
Krasbiljet	26,2%	9,0%	0,4%
Andere casinospelen dan poker	6,2%	3,0%	0,4%
Pokeren	5,9%	2,9%	0,5%
Lotto	15,8%	5,2%	0,5%
Sportweddenschappen	11,6%	5,3%	1,1%

Bekijken we de gokvormen per leeftijdscategorie, dan valt op dat een groot deel van de jongste leeftijdsgroep al gokte. Krasbiljetten en spelen op de lotto blijken bij hen al even goed ingeburgerd te zijn dan bij leerlingen uit de twee oudere leeftijdsgroepen. Bij de drie andere gokvormen zien we een stijgend aandeel ooit- en laatstejaarsgokken naarmate de leerlingen ouder zijn.

PREVALENTIE VAN GOKKEN

		12-14	15-16	17-18
KRASBILJET	Ooit	26,2%	26,6%	26,3%
	Laatste jaar	9,0%	8,0%	9,2%
ANDERE CASINOSPELEN DAN POKER	Ooit	4,7%	6,7%	8,9%
	Laatste jaar	2,0%	3,1%	5,0%
LOTTO	Ooit	15,9%	15,4%	15,9%
	Laatste jaar	5,2%	5,0%	5,7%
POKEREN	Ooit	4,2%	6,5%	8,8%
	Laatste jaar	1,9%	3,2%	4,7%

¹² Deelnemen aan kansspelen is sinds 1 september 2024 verboden onder de 21 jaar, met uitzondering van de spelen van de Nationale Loterij, waarvoor de leeftijdsgrens nog steeds op 18 jaar ligt.

SPORTWEDDENSCHAPPEN	Ooit	11,0%	11,6%	13,4%
	Laatste jaar	4,3%	5,5%	7,4%

Sportweddenschappen, pokeren voor geld en andere casinospelen dan poker zijn duidelijk populairder bij jongens dan bij meisjes. Voor krasbiljetten en lotto, de twee meest beoefende gokvormen, zijn er onderling weinig of geen verschillen.

PREVALENTIE VAN GOKKEN

		Jongens	Meisjes
Krasbiljet	Ooit	26,5%	27,2%
	Laatste jaar	9,2%	8,4%
Andere casinospelen	Ooit	9,2%	3,0%
	Laatste jaar	5,1%	0,7%
Lotto	Ooit	15,1%	16,4%
	Laatste jaar	5,5%	4,9%
Pokeren	Ooit	9,3%	2,3%
	Laatste jaar	4,8%	0,8%
Sportweddenschappen	Ooit	16,1%	7,0%
	Laatste jaar	8,4%	2,1%

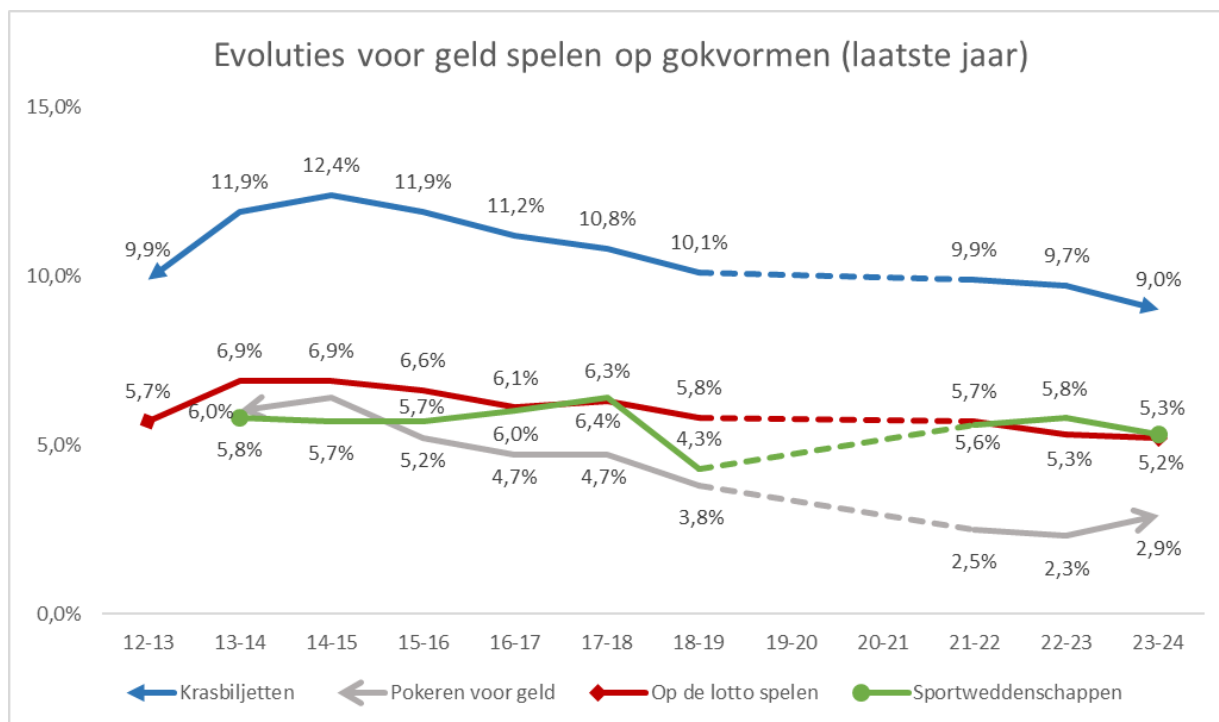
In de 1^e graad liggen de prevalenties in de A-stroom algemeen hoger dan die in de B-stroom. Dit is het meest opvallend bij krasbiljetten. In de bovenbouw zien we dat daarin geen eenduidige lijn te trekken is. Per gokvorm verschillen de verhoudingen tussen de drie onderwijsvormen in de bovenbouw. Het grootste verschil in laatstejaarsprevalentie zien we bij sportweddenschappen, waar het aandeel van het BSO en het TSO duidelijk hoger ligt dan dat van het ASO.

PREVALENTIE VAN GOKKEN

		A-stroom	B-stroom	ASO	BSO	TSO
Krasbiljet	Ooit	26,3%	20,7%	28,5%	26,0%	27,5%
	Laatste jaar	8,8%	5,8%	9,5%	7,9%	9,1%
Andere casinospelen	Ooit	4,9%	3,4%	6,5%	7,3%	7,4%
	Laatste jaar	2,3%	0,7%	2,9%	4,1%	3,7%
Lotto	Ooit	15,5%	13,7%	16,4%	14,5%	16,6%
	Laatste jaar	5,4%	4,1%	5,0%	5,2%	5,6%
Pokeren	Ooit	4,0%	3,1%	6,4%	7,5%	7,1%
	Laatste jaar	1,9%	1,4%	3,0%	4,0%	3,6%
Sportweddenschappen	Ooit	11,4%	9,4%	10,5%	12,1%	13,7%
	Laatste jaar	4,7%	2,6%	4,4%	6,3%	7,3%

Evoluties in prevalentie van gokvormen

Het aandeel leerlingen dat in de voorbije 12 maanden gokte, ligt bij alle gokvormen lager dan tien metingen geleden, vooral door een daling sinds 2014-2015. De grootste daling situeert zich bij pokersen voor geld, alhoewel dit de enige gokvorm is die in vergelijking met het voorgaande schooljaar een stijging kent.

Kennis van de wetgeving over gokken

Alle gokspelen zijn verboden voor minderjarigen, ook al vóór de wetswijziging van 1 september 2024. De leerlingen kregen de vraag naar de wettelijke minimumleeftijd voor het kopen van krasloten. 77,0% van alle jongeren kent het juiste antwoord. De groep 12-14-jarigen is minder goed op de hoogte: 70,0% kon de vraag over de wetgeving correct beantwoorden. Naarmate de leerlingen ouder zijn, wordt ook de kennis groter. De minder goede kennis van de wetgeving bij jongere leerlingen kan mogelijk verklaren waarom er in die groep al relatief vaak met krasbiljetten wordt gegokt. Daarnaast is de wetgeving iets minder goed gekend bij meisjes, in de B-stroom en in het BSO.

Gamen

Prevalentie en frequentie van gamen

Met gamen bedoelen we het deelnemen aan spelletjes, hetzij op een spelconsole, laptop of smartphone.

Gamen is voor veel jongeren een vast onderdeel van hun vrijetijdsbesteding. Maar zoals voor veel zaken geldt ook hier "trop is te veel". Wanneer gamen het sociaal handelen, bijvoorbeeld het nakomen van schoolse verplichtingen, ernstig en langdurig negatief beïnvloedt, kan er sprake zijn van een gamestoornis. Gezien de eigenheid van het onderwerp, werden de vragen over gamen anders gesteld dan bij de andere genotsmiddelen. De focus ligt op het risicovol gamen bij jongeren.

Ruim zes op de tien jongeren (62,1%) gameden in de week voor de bevraging, het merendeel maximaal 7 uur (36,5%). Een op de zeven leerlingen spendeerde meer dan 14 uur aan gamen (13,9%).

TIJDSBESTEDING GAMEN IN DE WEEK VOORDIEN

	NIET	1 MIN TOT 7 UUR	7 TOT 14 UUR	MEER DAN 14 UUR
12-14	29,8%	41,2%	13,3%	15,8%
15-16	42,2%	34,4%	10,6%	12,9%
17-18	50,2%	28,9%	10,0%	10,9%
Jongens	17,0%	40,0%	18,9%	24,1%
Meisjes	59,7%	32,9%	4,3%	3,2%
A-stroom	28,0%	44,0%	12,8%	15,3%
B-stroom	35,6%	32,7%	10,1%	21,6%
ASO	44,9%	35,8%	11,8%	7,5%
BSO	44,0%	26,6%	10,1%	19,3%
TSO	38,8%	35,1%	11,8%	14,3%
Totaal	37,9%	36,5%	11,7%	13,9%

Meer jongens dan meisjes gamen, en jongens besteden er ook duidelijk meer tijd aan. Zo besteedde 43,0% van de jongens 7 uur of meer aan gamen in de week voordien, terwijl slechts 7,5% van de meisjes hetzelfde deed. In de eerste graad zien we proportioneel meer leerlingen uit de B-stroom dan uit de A-stroom die meer dan 14 uur gamen (21,6% vs. 15,3%). In de 2^e en 3^e graad ligt het aandeel dat meer dan 14 uur gamet bijna drie keer zo hoog in het BSO (19,3%) dan in het ASO (7,5%). Het aandeel in het TSO leunt dicht tegen dat van het BSO aan (14,3%).

Indicaties voor risicovol en problematisch gamen

Enkel op basis van het aantal uren dat jongeren hebben gegamed in de week voor de bevraging, valt moeilijk uit te maken of hun gamegedrag nadelige gevolgen heeft voor hun (sociaal) functioneren. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een jongere voor een eenmalige, korte periode excessief gamet (na het krijgen van een nieuw spel, in een vakantieperiode ...) zonder daar nadelen van te ondervinden. Ook

de functie die gamen voor een jongere heeft speelt een rol: gamen om te vluchten voor moeilijkheden in de realiteit kan sneller tot problemen leiden dan gamen om te ontspannen met vrienden.

Bepaalde nadelige gevolgen die leerlingen ondervinden van hun gamen werden bevraagd. Dit stelt geen diagnose van gamestoornis, maar kan wel een indicatie geven van risicovol of problematisch gamen. De gebruikte vragenlijst is de Videogame Addiction Test-short version¹³, kortweg VAT.

Jongeren gaven voor elk van de onderstaande vragen aan hoe vaak ze iets ervoeren. Mogelijke antwoorden waren: nooit, zelden, soms, vaak of zeer vaak.

- Hoe vaak vind je het moeilijk om met gamen te stoppen?
- Hoe vaak zeggen anderen (bijvoorbeeld vrienden of ouders) dat je minder zou moeten gamen?
- Hoe vaak ga je liever gamen dan dat je tijd met anderen doorbrengt (bv. vrienden of ouders)?
- Hoe vaak voel je je onrustig, gestrest of geïrriteerd omdat je niet kunt gamen?
- Hoe vaak maak je je huiswerk snel en slordig af om te kunnen gamen?
- Hoe vaak ga je gamen omdat je je rot voelt?

Elk antwoord werd gescoord gaande van 1 (nooit) tot 5 (zeer vaak). Van deze scores werd een gemiddelde berekend om te bepalen vanaf wanneer men over risicovol of problematisch gamen kan spreken. Vanaf een gemiddelde score ≥ 3 is er een indicatie voor **mogelijk risicovol gamen**. Vanaf een gemiddelde score van ≥ 4 is er sprake van **mogelijk problematisch gamen**.

LEERLINGEN MET POSITIEVE VAT-SCORE

	cut-off 3 (mogelijk risicovol)	cut-off 4 (mogelijk problematisch)
12-14	11,5%	2,1%
15-16	6,6%	1,2%
17-18	6,2%	0,6%
Jongens	13,3%	2,3%
Meisjes	4,3%	0,6%
A-stroom	11,5%	2,0%
B-stroom	18,0%	4,1%
ASO	5,3%	0,6%
BSO	9,0%	1,5%
TSO	7,4%	1,1%
Totaal	8,9%	1,5%

8,9% van de leerlingen heeft een score die wijst op mogelijk risicovol gamen of zelfs mogelijk problematisch gamen¹⁴. Jongens scoren hierbij aanzienlijk hoger: 13,3% behaalt een score van 3 of meer, tegenover 4,3% bij meisjes. De jongste leeftijdsgroep scoort merkbaar hoger dan de oudere leeftijdsgroepen. Bij de onderwijsvormen scoort in de 1^e graad de B-stroom en in de 2^e en 3^e graad het BSO hoger op risicovol gamen.

De tijd die een leerling gamet is gecorreleerd met risicovol gamen¹⁵, al hoeft een hoog aantal uren gamen niet per se te wijzen op een verhoogd risico. Zo gamede 9,6% van de jongeren meer dan 14 uur in de week voordien, zonder indicatie voor risicovol gamen. Bij de groep die wel mogelijk risicovol gamegedrag vertoont, is dit duidelijk hoger: 57,4% van de jongeren die meer dan 14 uur per week gamen heeft een indicatie voor mogelijk risicovol gamen.

¹³ De Nederlandstalige Videogame Addiction Test werd in 2010 ontwikkeld door Dr. Tony Van Rooij in opdracht van IVO.

¹⁴ 8,9% van alle leerlingen heeft een VAT-score van 3 of meer en 1,2% heeft een VAT-score van 4 of meer.

¹⁵ Verband tussen gametijd in de voorgaande week (minuten) en score op de VAT-schaal: $r=0,60$ ($p<0,001$).

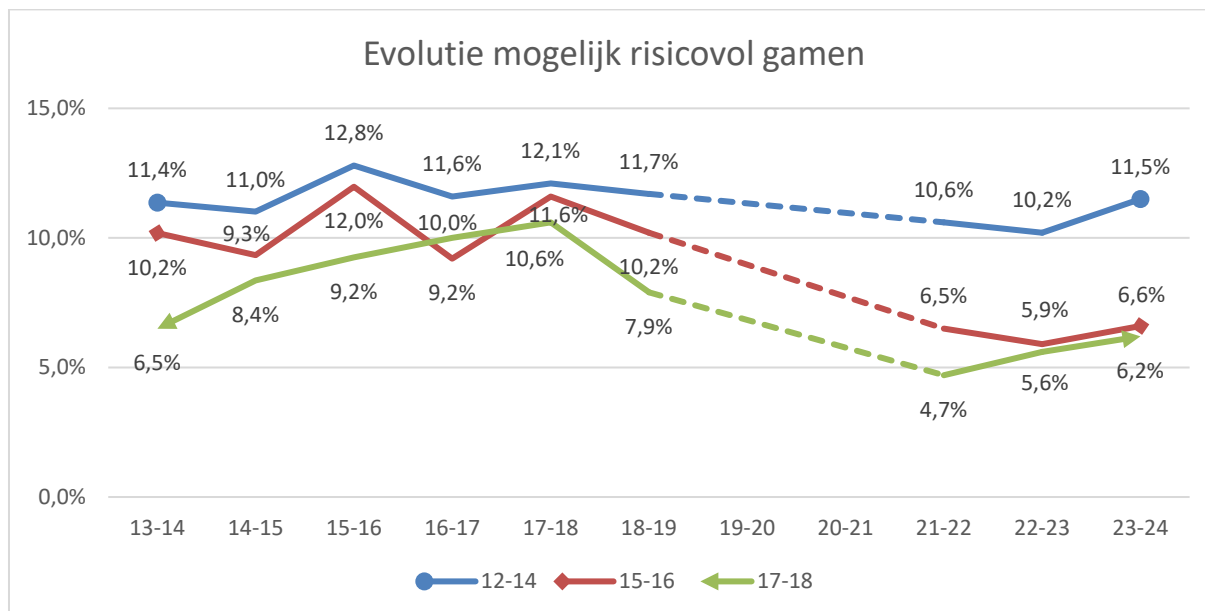
VERHOUDING TIJDSBESTEDING TOT MOGELIJK RISICOVOL GAMEN

	niet	1 min tot 7 uur	7 tot 14 uur	>14 uur
VAT-SCORE 'NIET RISICOVOL'	41,2%	38,2%	10,9%	9,6%
VAT-SCORE 'WEL RISICOVOL'	3,9%	18,7%	19,9%	57,4%

Het aandeel mogelijk problematische gamers ligt een stuk lager, met name op 1,2%. Jongere leerlingen, jongens en leerlingen uit de B-stroom worden hier sterker door gekenmerkt.

Evoluties in mogelijk risicovol en problematisch gamen

Gamen is sinds het schooljaar 2013-2014 als thema in de vragenlijst opgenomen. We kunnen dus over die periode heen evoluties bekijken. De jongste leerlingen kennen zoals altijd het hoogste aandeel mogelijk risicovolle en problematische gamers. Het verschil is na 2017-2018 ook groter geworden. De curves van de twee oudere groepen liggen sinds vorig schooljaar dicht bijeen. In vergelijking met 2013-2014 is het aandeel leerlingen met mogelijk risicovol of problematisch gamegedrag even groot gebleven in de jongste en oudste leeftijdsgroep. In de groep 15-16-jarigen ligt het nu wel een stuk lager dan 10 jaar eerder, ondanks de stijging tussen de twee laatste metingen.

Sociale media

Sociale media nemen eveneens een belangrijke plaats in de dagbesteding van jongeren. Onderwijsprofessionals en preventiewerkers meldden op vormingen 'aan de slag met de leerlingenbevraging' dat intens socialemediagebruik bij een aantal leerlingen negatieve effecten lijkt te hebben. Denk bijvoorbeeld aan concentratieproblemen tijdens de lessen en het niet nakomen van andere schoolse verplichtingen. Daarom wordt vanaf schooljaar 2021-2022 gepeild naar de tijd die naar sociale media gaat.

TIJDSBESTEDING SOCIALE MEDIA IN DE WEEK VOORDIEN

	GEEN	1-7 UREN	8-14 UREN	15-21 UREN	MEER DAN 21 UREN
12-14	6,2%	40,4%	22,8%	13,1%	17,5%
15-16	2,9%	28,0%	23,0%	19,6%	26,5%
17-18	4,0%	25,6%	25,2%	19,1%	26,1%
Jongens	6,3%	35,4%	23,0%	16,4%	18,9%
Meisjes	3,0%	31,3%	23,7%	16,5%	25,5%
A-stroom	6,7%	43,0%	22,8%	12,4%	15,0%
B-stroom	10,3%	41,1%	18,0%	9,4%	21,2%
ASO	2,3%	28,8%	26,3%	21,0%	21,6%
BSO	4,8%	30,4%	20,5%	14,5%	29,8%
TSO	3,6%	26,5%	23,5%	19,1%	27,3%
Totaal	4,7%	33,4%	23,3%	16,4%	22,2%

Bijna alle leerlingen (95,3%) besteedden de week voor de afname van de leerlingenbevraging tijd aan sociale media. Voor een derde bleef dat beperkt tot gemiddeld maximaal 7 uur per week (33,4%). Een iets groter aandeel (38,6%) besteedde gemiddeld meer dan 14 uur per week aan sociale media, waarbij dat voor één op de vier (22,2%) zelfs om meer dan 21 uur per week ging.

In de twee oudste leeftijdsgroepen ligt het aandeel leerlingen dat meer dan 14 uur per week sociale media gebruikt een stuk hoger dan in de jongste leeftijdsgroep (resp. 46,1% en 45,2% versus 30,6%). Meisjes besteden meer tijd aan sociale media dan jongens. In de eerste graad zien we in de B-stroom meer langdurig gebruik van sociale media, in de bovenbouw is dat iets hoger in het BSO en in het TSO dan in het ASO.

Aangezien vragen over sociale media pas vanaf schooljaar 2021-2022 in de vragenlijst werden opgenomen, is het te vroeg om uitspraken over evoluties te kunnen doen. Voorlopig is het enige meldenswaardige dat de resultaten over die drie jaren heen dicht bij elkaar liggen.